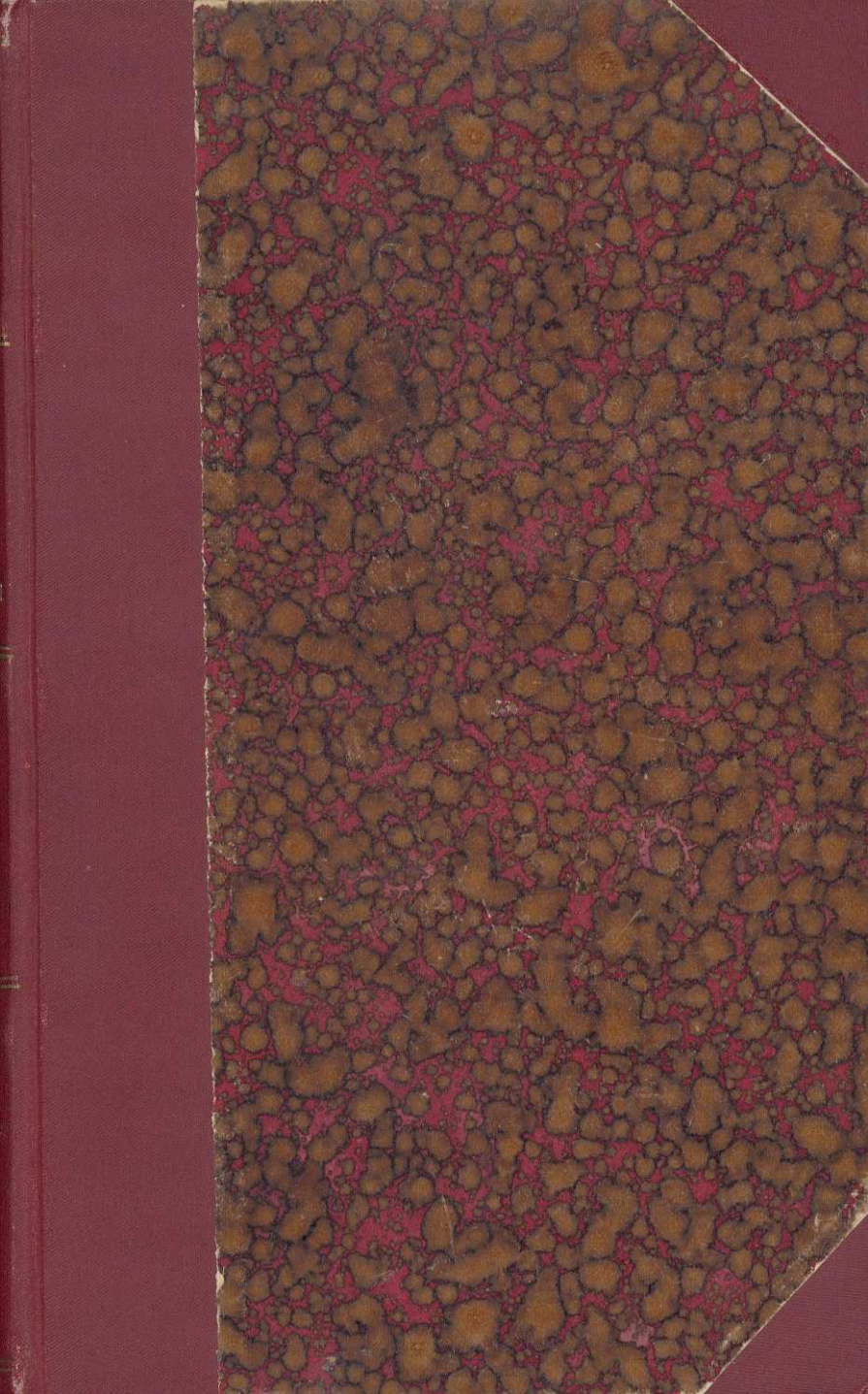

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Litt.
Sv.

L.B

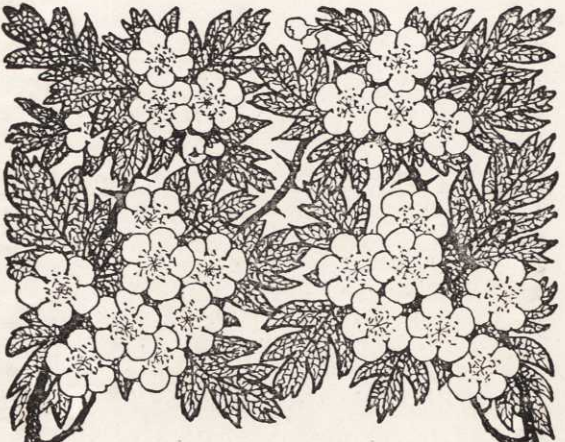

NORDISKT
FAMILJEBIBLIOTEK.

NORDISKT FAMILJEBIBLIOTEK

I

AXEL LUNDEGÅRD: ASRA
ILLUSTRERAD AF TYRA KLEEN

II

ALVILDE PRYDZ: SYLVIA
ILLUSTRERAD AF GERHARD HEILMANN
MED EN AKVARELL AF OSC. WERGELAND

III

SOPHUS BAUDITZ: SPÅRSNÖ
ILLUSTRERAD AF FRANTS HENNINGSEN

IV

S. LAGERLÖF: EN HERRGÅRDSSÄGEN
ILLUSTRERAD AF GEORG PAULI

V

VILHELM KRAG: MARIANNE
ILLUSTRERAD AF LOUIS MOE

VI

K. LARSEN: BLAND KÄLKBORGARE
ILLUSTRERAD AF FRANTS HENNINGSEN

VII

OSCAR LEVERTIN:
MAGISTRÄRNE I ÖSTERÅS
ILLUSTRERAD AF NILS KREUGER

VIII

BERNT LIE: TROLLMAKT
ILLUSTRERAD AF THOROLF HOLMBOE

IX

VILH. BERGSÖE: FALSKMYNTAREN
ILLUSTRERAD AF J. NÖRRETRANDERS

SOPHIE ELKAN

DRÖMMEN OM
ÖSTERLANDET

Fjärde tusendet.

Ex. B

DRÖMMEN OM ÖSTERLANDET

AF

SOPHIE ELKAN

MED VIGNETTER EFTER FOTOGRAFIER

SAMT

FÄRGTRYCKTA TITELBLAD
AF GERDA ERIKSON

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

FÖRRA AFDELNINGEN

I.

1. — *Elkan.*

Saïd ben Ali var en ung egyptisk lärare, som blifvit sänd till England för att fullkomna sig i detta lands språk. Han hade plats i Abbas-skolan i Cairo som tolk och öfversättare, en för denna skola högst behöflig befattning, ty Abbas-skolan, som var besökt af idel arabgossar, stod under engelsk ledning, och undervisningsspråket var engelska.

De af Saïd ben Alis Cairojämnråriga, som endast ytligt kände honom, men alltsedan hans och deras lekar hviskande benämnt honom »den nye Arabi pascha», hade blifvit helt bestörta, då de erforo, att Saïd, som var bekant för sin afvoghet mot främlingsregementet, på detta sätt gifvit sig direkt in i engelsk tjänst. Men Saïds närmare vänner, de som älskade honom och använde hans ord och uttryck, när de talade om Egyptens framtid, dessa voro förvissade om att deras afgudade kamrat ej tagit denna plats blott därför att det var den första, som erbjöds honom, utan till följd af en bestämd plan.

Han smålog, då de frågade honom härom.

— Det ligger intet annat under, än att jag af engelsmännen vill och måste lära mig hemligheten med deras framgång, svarade han.

Och när han fick höra, att egyptiska regeringen beslutat sända honom till England, tillade han med alltjämt stegrad öfvertygelse:

— Gud vill, att jag skall fara till England för att se, hvori engelsmännens

öfverlägsenhet öfver oss består. Jag skall se det hos dem själfva för att bättre förstå det, och när jag återvänder hit, skall jag säga er hvad jag erfarit, och vi skola handla därefter. Finner jag ej hvad jag söker i England, skall Gud säkerligen visa mig andra länder och andra medel. Ty jag säger eder, att om det varit Guds vilja, att alla jordens folk skulle varda engelsmän, hade han från början skapat dem därtill. Står det ej skrifvet i Koranen: »För hvarje folk är den dag bestämd, då dess tid är ute, och denna dag kan hvarken fördröjas eller påskyndas en timme.» Och jag tror, att denna timme är ute för engelsmännen här i Egypten, när vi egyptier i en välsignad stund lärt oss att själfva styra vårt land. Och af hvem kan Gud vilja, att vi skola lära oss detta annat än af dem, som alltjämt skryta inför all världen, att de gjort detta vårt folk lyckligt och detta vårt land rikt och blomstrande såsom aldrig förr.

Och då Saïd ben Ali sade detta, försvann hans vackra leende, och hans ansikte fick det dystra, förgrämda ut-

tryck, det alltid bar, då han med sina vänner talade om engelsmännen.

Då nu Saïd ben Ali var rest, och hans vänner tänkte på hvad han var ute för att söka och hvad han, om någon, var utsedd att finna, fröjdade de sig och väntade med otålighet på hans bref och hvad de skulle förkunna. Men brefven voro ej hoppfulla, utan djupt nedstämda.

— Jag ser det icke, jag ser det icke, klagade han. Det, som jag trodde skulle lysa för mig som solen, då jag väl kommit hit, är dunkelt som kolsvärtad dimma. Det, jag trodde mig kunna gripa med händerna, försvinner som rök. Jag ser ej hvori deras öfverlägsenhet består, jag ser det lika litet, som jag kan urskilja något under en sandstorm i öknen. Det jag såg hemma i Egypten, men där måste antaga vara en synvilla, ser jag också nu, och det är, att vi araber äro lika begåfvade och intelligenta som engelsmännen, och att våra fattiga egyptiska arbetare, våra stackars fellahiner, som arbeta på Assiouts och Assuans barrager, äro mera uthålliga, mera tåliga, mera måttliga än deras ar-

betare och deras fattiga. Hvari ligger deras öfverlägsenhet? Och om de ej äro öfverlägsna, är ej deras timme ute och vår dag inne?

Och i ett annat bref skref han:

— Jag har varit här i London nära trenne år. Jag har varit mycket flitig och uppmärksam, och jag har lärt mycket, men jag har ej lärt det, jag for till Europa för att lära. Skall jag återvända hem utan att ha lärt det? Kan detta vara Guds vilja?

Det föll ej Saïd ben Ali in, att det kunde vara hans eget fel, att han ej såg engelsmännens förtjänster, därför att han kommit till deras land med misstroende och agg, och att han ej kunde bedöma dem opartiskt och öfverlägset, därför att han var alltför ömtåligt känslig gent emot dem och trufdes illa bland dem. De å sin sida ansågo honom vara ytterst blyg, tillbakadragen och tyst. Detta var det enda de hade att anmärka emot honom, ty alla de, som kommo i beröring med honom, erkände hans stora begåfning, satte värde på hans milda sinnelag och visste uppskatta den skrupulösa artigheten och taktfullheten i hans

uppträdande. Men det var blott under arbetstiderna och under måltiderna, som han hade beröring med sina engelska kamrater. På fristunderna undvek han deras sällskap och tillbragte dessa i stället med ett par andra Cairolärare, sända liksom han af den egyptiska regeringen till England. De voro alla tre mycket angelägna om att säga egyptiska regeringen, när engelsmännen hörde dem.

*

Saïd ben Ali stod i beredskap att återvända till sin skola i Cairo, då han från undervisningsministeriet erhöll en skrifvelse med uppmaning att uppskjuta hemresan till hösten och använda sommaren till att i Sverige studera svensk gymnastik och svensk slöjd, hvilka båda ämnen man tänkte införa i Abbas-skolan i modifierad form, lämpad efter egyptiska förhållanden och arabgossarnas krafter. Gymnastiken skulle Saïd ben Ali studera i Stockholm, slöjden på Nääs.

Saïd ben Ali stirrade länge på de främmande namnen. Stockholm kände han till och Nääs — Nääs, det ordet tyckte han sig ha hört här helt nyligen

— liksom i drömmen — det låg ju också i det landet Sverige, och Sverige låg i Europa — och han drog en resignerad suck, ty han längtade hem. Men så flög en hoppfull tanke genom hans själ: månne det är Guds vilja, tänkte han, att jag i det främmande landet, om hvilket jag vet mindre än intet, skall finna det jag förgäfves sökt här. Kan det vara dessa ting, gymnastik och slöjd, om hvilka jag hört engelsmännen tala såsom om något, *de* måste lämna hem och land för att inhämta, som Gud menar, att jag skall föra med mig tillbaka till Egypten och som skall hjälpa oss att öfvervinna dem, därför att detta är något, de ännu ej hafva och hvilket de tyckas eftersträfva.

Styrkt af denna tanke läste han vidare, att han oförtöfvadt skulle begifva sig till Nääs, fara från London på ångbåt till staden Göteborg i Sverige, därifrån det blott var en timmes järnvägsresa till stationen Floda, och en halftimme från denna låg Nääs. Saïd ben Ali skulle ej känna sig orolig för det främmande språket, ty nu under sommarkurserna utgjordes mer än hälften af de

däri deltagande lärarna och lärarinnorna af engelska eller engelskt talande lärare och lärarinnor. För vidare upplysningars vinnande hänvisades Saïd ben Ali af ministeriet till endera af de fyra egyptier, som föregående år studerat på Nääs, och hvaraf ännu ett par vistades i England.

Det var ej utan, att Saïd ben Ali kände sig illa till mods vid tanken på de många engelskt talande. Då han ej kunde få tala arabiska och ej var pliktig att tala engelska, ville han helst vara tyst, med hvad var detta obehag mot det han såg framför sig, då han för andra gången genomläste skrifvelsen?

Där stod ju lärare och *lärarinnor*. Skulle han, Saïd ben Ali, studera tillsammans med kvinnor?

Ej blott, att han icke frågade efter kvinnor, ej intresserade sig för kvinnor, han såg ned på kvinnor. Detta hade varit förhållandet hemma i Egypten, och här i England hade han sorgfälligt undvikit hvarje tillfälle att komma i beröring med kvinnor, han hade ej växlat tjugu ord med någon kvinna på trenne års tid. Saïd ben Ali var för resten redan förlovad med en fjortonårig kusin

hemma i Cairo, hvars ansikte han ej hade sett, sedan hon var åtta år, och nu vid hemkomsten skulle han gifta sig med henne. Detta med kvinnorna var något ytterst obehagligt. Han måste veta hur härmed förhöll sig, och han satte sig genast ned och skref till Abdallah El Kebel för att begära upplysningar om Nääs, ty Abdallah El Kebel var en af de lärare, som enligt egyptiska regeringens uppgift skulle ha studerat på detta ställe.

Några dagar senare kom svaret. Upplysningarna voro tröstande i några afseenden, oroväckande i andra.

Somrarna på Nääs, skref Abdallah, voro ej väsentligt kallare än vintrarna i Cairo, undantagsvis gafs det några varma dagar, men för det mesta regnade det. Lifvet på Nääs var mycket besynnerligt. Män och kvinnor arbetade i samma salar, männens hyfvelbänkar stodo alldeles bredvid kvinnornas, alla föreläsningar voro gemensamma, alla måltider intogos gemensamt. Dock bodde män och kvinnor i särskilda byggnader. Ja, allt detta var mycket svårt att beskrifva, det skulle Saïd ben Ali själf finna, när

han varit på Nääs. Man fick arbeta mycket, det var mycket slöjd, många föreläsningar, många diskussioner, mycket psalmsång, mycket sport och lekar. Och män och kvinnor rodde tillsammans på sjön och promenerade tillsammans i parkerna, och alla människor på Nääs voro mycket vänliga. — Infödingarna ha ej det ringaste begrepp om mohammedanska sedvänjor, — skref Abdallah vidare, och då Saïd ben Ali borde undvika allt, som kunde väcka uppseende och anstöt, rådde Abdallah honom att genast vid inträdet under tak aftaga fezen, således arbeta, åhöra föreläsningar och spisa barhufvad.

I brevet omnämndes också, att det i början kändes besynnerligt med de många unga flickorna, men Abdallah försäkrade, att man snart vande sig vid dem. Några af flickorna voro vackra, och alla voro vänliga. Saïd ben Ali skulle blott sorgfälligt undvika att diskutera religion med dem och för öfrigt vara försiktig med hvad han sade och gjorde för att ej gifva anledning till någon fördom mot sig som egyptier, ty på Nääs studerade många engelsmän.

Saïd ben Ali funderade mycket öfver allt detta, och slutsumman af hans funderingar blef, att det skulle vara mindre besvärligt och mindre obehagligt att fara till Nääs i Sverige, om där inga engelsmän — men framför allt om där inga kvinnor funnos. Men intet i världen göres lätt för en egyptier!

Det svåraste för Saïd ben Ali var att skiljas från de båda egyptiska kamrater, med hvilka han studerat i London. Så länge han hade dem, hade han ett Egypten i Europa, men att ensam begifva sig af till ett annat främmande land, hvars språk han ej förstod, det var i sanning hårdt och påkostande.

Det var ock en svår stund för honom några dagar senare, då Hassan och Jemeel följde honom ned till dockorna. De båda vännerna kände sig mycket nedslagna och bekymrade vid afskedet, ty ångbåten var oroväckande liten, och de höllo unge Saïd mycket kär och trodde fullt och fast, att Allah utsett honom till något stort. Men då de sågo honom stå där på däcket, såg han så gosslik ut bland de resliga nordiska sjömännen, att de förskräcktes och tänkte,

hur skall han kunna reda sig bland alla dessa främlingar? De gånvo honom i största hast och med den kärleksfullaste omtänksamhet de sista råden och förmaningarna. Han skulle akta sig för förkylning, de sågo efter om han hade tillräckligt på sig, de lade plaiden bredvid honom, de sökte ut en skyddad plats på däcket. Och de omfamnade och kysste honom upprepade gånger, och alla tre hade tårar i ögonen, då den stora skeppsklockan dånade för skilsmässans stund.

Resan hade varit mindre obehaglig än Saïd ben Ali väntat. Den lilla ångbåten hade hållit sig tapper, likaledes Saïd, som ej ens haft tråkigt, ty på långa tider hade han ej fått vara fullkomligt ensam, och han älskade ensamheten.

Under öfverfartsdagarna hade han suttit och läst i koranen och drömt om Egypten och dess framtid. Han hade drömt om den sälla tid, då Egyptens söner skulle taga engelsmännen på ordet och kräfva uppfyllandet af de ständiga försäkringarna, att när egyptierna voro mogna att styra sig själfva, skulle engelsmännen lämna landet, ty deras mening var ju blott att hålla landet i pant, tills

egyptierna själfva kunde förvalta det och betala den skuld, hvori Ismaïl Paschas vansinniga slöseri försänkt landet.

Ja, det var ej att förneka, att engelsmännen visat egyptierna rätta vägen att göra landet rikt och blomstrande. Nu måste de själfva slå in på den och först och främst göra sig af med inkräktarna. Och Said närde sina förhoppningsfulla drömmar med tanken på hur lätt egyptiern har att fatta och lära — han tänkte på gossarna i sin skola, men han förstod också, att det fordrades mera än denna lätthet, det fordrades den tunga, sega ihärdigheten, ej blott lastdjurets ihärdighet, utan insikten om att man måste rycka upp och draga till sig alla de många hjälplösa och okunniga, de fattiga i städerna, fellahinerna vid Nilstränderna, den lera af hvilken Egyptens fria folk skulle formas. Saïd ben Ali visste, att härtill fordrades, att hela det unga Egypten, alla de, som förstodo hvad det gällde, skulle på detta mål sätta in alla sina krafter, hela sitt hjärta, all sin smidighet.

De hade att af engelsmännen lära sig att bli finansmän, pedagoger, ingenjörer, officerare. Därför att Gud ville,

att de skulle lära, hade Saïd ben Ali lämnat sitt soldränkta, sköna land och farit till det dimmiga, kalla England; det var för att lära, som han for öfver detta blyfärgade, men af ingen natt för-mörkade haf till det än mer främmande landet.

Så satt han den sista sommarnatten under färden och drömde och grubblade, och när morgonglöden tändes vid horisonten, hade han drömt så länge och så ljust, att han redan tyckte sig se befrielsens och storhetens glans öfver Cairo och deltat med alla dess myllrande människor, öfver Nilen, den blå, välsignade Nilen med dess stränder af gul öken och blanka sfinxformade svarta klippor, ända upp till Sudans gränser, där människornas kroppar äro svartglänsande som klipporna, ja, öfver hela Egyptens välsignade land. Gud vill, att de kristne skola lämna detta sålda och pantsatta land och att det skall blomstra härligt och skönt under egna söners händer, hviskade han upprepade gånger till sig själf med ett mildt småleende, som var likt ett barns.

Så bredde han långsamt ut en liten bönmatta, som han medförde i plaidremmen, och lade den framför sig på däckets mörka och skrofliga plankor, ty solen gick nu upp, och vänd mot solen och Mekka förrättade han sin bön.

II.

Det var en stilla svensk högsommar-afton, och den vackra insjön låg slät och blank och speglade stränder och himmel. Himlen som återgafs i vattenspegeln var en himmel med lätta, dunlika, hvita skyar, och stränderna på ömse sidor voro behagligt buktade med fin, hög vass. Vassen sträckte sig alldeles intill det halfcirkelformade båthuset, som återspeglingen formade helt rundt. Under hvalfven på den stora stenbron, som förenade den gamla långa alléens båda stränder, var det djupt mörkt, men det spetsiga taket på det hvita fisksumpskjulet sågs spetsigt och hvitt nere i vattnet och var det enda hvita utom skyarna, som denna sida speglade på en

längre sträcka, ända tills det stora, hvita slottet med sina två flyglar, från höjden där det låg, återgafs i den blanka, klara vattenspegeln.

Men insjön är så bred, att den en stilla, klar högsommarafton också har plats att återspegla allt som finnes på den motsatta stranden. På denna vänstra strand finnes intet hvitt slott, men där finnas gamla stenbyggnader öfvervuxna med vildvin, och där finnas ljusmålade villor inbäddade i grönska, och där finnas landningsplatser kantade med hvita spjälbalustrader, som taga sig ypperligt ut som spegelbilder, och där finnas bondstugor, som lysa klart röda, ej blott på stranden där de stå, utan ock i den klara insjön, och där finnes svartfläckig boskap, som gått ned i det stilla vattnet, hvilket återspeglar djurens svartfläckiga kroppar, och där finnas långa gärdesgårdar, som sträcka sig ut i sjön och som sjön måste spegla liksom de grönklädda kullarna och de skogbevuxna låga bergen. Och högsommaraftonen är så stilla och sjön så klar, att det som speglar och det som speglas flyter tillsammans i färger och konturer och bildar

ett helt af fridfullt nordiskt, sommarfagert landskap, af blått vatten och ljus himmel.

Det kom en stor båt roende på den klara insjön denna vackra sommarkväll. Båten roddes af unga flickor i svenska nationaldräkter, men det var ej den svenska blågula flaggan, som var fästad i båtens akter, utan en stor främmande flagga, prydd med en hvit halfmåne och en hvit stjärna, släpade sina röda flikar i vattnet. En ung engelsman i sportkostym satt vid styret, och ett par andra unga engelsmän halfflågo i fören och stirrade ned i sjön, där det vackra landskapet syntes.

Den stora båten var från Nääs och roddes ned till stationen för att hämta den egyptiske läraren ben Ali, som kommit några timmar för sent för att närvara vid slöjdkursens högtidliga öppnande.

Det talades i båten om hvilken festlig morgon det egentligen varit, då de alla under sång och med vajande fanor och standar kommit tågande genom den långa alléen upp till slottet, där högtidligheten skulle äga rum, och hvilken präktig syn de haft, då de först fått

sikte på de många flaggorna, som vajade på slottets öfversta balkong, en för hvarje nation, som under denna kurs representerades på Nääs, åtta inalles. Den nionde, den egyptiska, hade ej varit hissad, då egyptiern ej ännu anländt, ty nio nationer skulle, när båten vände tillbaka, vara företrädda på det stora lärarseminariet under denna slöjdkurs. Nääs var ju ett fullkomligt kosmopolitiskt ställe och olikt alla skolor i världen, därom voro alla i båten öfverens. Likaså att Nääs var ett underbart skönt ställe en sådan stilla högsommarafton.

De svenska flickorna, som rodde båten med fyra par åror, hade själfva föreslagit, att man borde ro ned och hämta egyptiern. Det var ju stor synd om han ensam ej skulle erfara någon stämning denna första dag på Nääs, och de tyckte alla, att det mest stämningsfulla, som kunde åstadkommas, var att hämta honom i roddbåt nere vid stationen i stället för att tillåta honom att helt prosaiskt komma upp med den lilla ångslupen. Och de hade ej rott långt på den spegellystna Säfvelången, förr än de också voro ense om att det i det hela

taget ej kunde tänkas något mer stämningfullt för egyptiern än att komma till Nääs denna härliga afton. Och hur stort värde skulle han ej sätta på att mötas af engelska kamrater och engelskt talande svenska damer i svenska nationaldräkter! Och det var fint detta med den egyptiska flaggan! Nu borde de också sjunga den egyptiska folksången på hemvägen. Fanns det någon, som kunde den?

— Egyptierna ha ingen folksång, sade en af de unga engelsmännen i fören.

Det var nu stor skada, då måste man i gengäld göra så mycket som möjligt af den egyptiska flaggan. Och de två svenska flickorna, som sutto på hvar sin sida om styrmannen, ordnade den röda duken med halfmånen och stjärnan omsorgsfullt, så att dess flikar ej längre fingo släpa i vattnet. Ty nu var båten framme vid Floda, och tåget, med hvilket Saïd ben Ali väntades, signalerade redan.

*

Mr Brown, engelsmannen, som suttit vid styret, hade skyndat upp på perron-

gen för att mottaga egyptiern, hvars röda fez skymtade i ett af kupéfönstren.

Då tåget stannade, gick mr Brown fram och presenterade sig.

— Jag har kommit från Nääs för att hämta er, mitt namn är Brown, — sade han.

Saïd ben Ali tackade och skakade hand med engelsmannen, som gick för att skaffa reda på egyptierns koffert, medan denne stod kvar på perrongen och väntade. Flickorna nere i båten voro högst intresserade af att iakttaga den långväga nye kamraten, som stod så försjunken i sina tankar, att han hvarken märkte båten eller dem. De voro synnerligen belåtna med Saïd ben Alis vackra österländska utseende och med hans sammetsögon. Om han blott varit klädd i arabisk och ej i vanlig europeisk dräkt och haft turban i stället för fez!

Nu kom mr Brown tillbaka och gick framför Saïd ben Ali ned till landnings-trappan. Men då egyptiern fick sikte på en båt alldeles fullastad med unga flickor med blå ögon och ljusa, hängande hårflåtor, studsade han och blef stående som fastnitad.

— Det där är väl inte vår båt? hviskade han förbluffad.

— Jo visst. Dessa svenska damer ville själfva ro ner och möta er. Får jag presentera mr Saïd ben Ali från Egypten och — en mängd främmande, obegripliga namn surrade i luften kring Saïd ben Alis öron, slutande med två engelska, som han genast igenkände såsom sådana, och med hvilkas ägare han skakade hand. För flickorna bugade han sig allvarligt, utan att möta deras varmt intresserade blickar.

Men då han steg ned i båten och såg den egyptiska flaggan, flög ett vackert småleende öfver hans allvarliga drag, och han sade med en mjuk, melodisk röst, vänd till mr Brown:

— Jag tackar er, det var mycket vänligt af er att tänka på detta.

— Ni skall inte tacka mig, utan direktören, det var hans idé!

De flickor, som ej skulle ro, gjorde plats åt Saïd ben Ali mellan sig i båtens akter. Där satt han tyst och allvarsam, skyddad af Egyptens halfmåne och stjärna, medan en engelsman styrde

båten, och svenska flickor rodde honom öfver den spegelblanka insjön.

Stämningen var tryckt, och flickorna började ångra, att de farit ner. Den effekt de åstadkommit hade ej varit den de beräknat. De förstodo sig ej på denne allvarsfulle unge främmande man, som såg så pinad ut, och undvek att se på dem och ej yttrade ett ord till någon af dem. Däremot hade han flera gånger talat med engelsmännen.

Måne han ej trodde, att de förstodo honom eller kunde tala med honom? Och en vacker flicka i Rättviksdräkt sade på engelska:

— Har ni haft en god resa från Egypten, mr ben Ali?

En mängd blå ögon riktades mot Saïd ben Ali, som svarade med ett mjukt tonfall i rösten, som gjorde, att den lät vänligare och älskvärdare än orden:

— Jag tackar. Det är tre år sedan jag kom från Egypten.

— Det är visst mycket vackert i Egypten, fortsatte samma flickröst, men inte kan det vara vackrare än här!

Saïd ben Ali såg sig omkring. Han såg en blek sol, som höll på att gå ned

från en ljus, ljus himmel i en blekblå sjö. Allt det han såg var utan fasta konturer, blekt, ljust, färglöst och form-löst. Han tyckte inte att här var vackert.

— Det är mycket olikt Egypten, sade han allvarsamt. Hans röst lät som sång, och flickorna tyckte, att den passade lika väl som sång till denna harmoniska sommarafton på den stilla, klara insjön.

Men de förstodo, att den svenska naturen ej slagit Saïd ben Ali med häpnad, och detta förtog verkan af hans vackra röst.

Han å sin sida var fullt medveten om hvilket tafatt, stelt, ovänligt intryck han måste göra, och han försökte säga något vänligt och älskvärdt, så att dessa engelsmän och dessa kvinnor, som suto rundt omkring honom i båten, ej skulle få en dålig uppfattning af en egyptier. Men han kunde inte. Det kändes, som om tungan var för ovig attröra sig, alldeles som när man törstat länge, länge en hel dag i Egypten under Ramadan-fastan, då den infaller midt på sommaren.

I stället började en annan af de många flickorna att konversera; de tycktes alla vara engelsktalande. Saïd ben Ali drog en djup, resignerad suck, då den nya började.

— Se hit till höger, mr ben Ali! Ligger inte den där rödmålade torparstugan förtjusande? Ser ni strax där bakom är en byggnad inne i skogen. Det är Babel. Den kallas Babel, därför att där alltid bo utlänningar af alla möjliga nationaliteter. Nu bo där en grek, en bulgar, två amerikaner, en ungrare och så ni. Ni skall bo i Babel, mr ben Ali!

Saïd försökte att småle, han hade blott en önskan, och det var att bli landsatt nu genast vid Babel.

Men mr Brown gjorde ej min af att vända båten mot land, han lät den tvärtom svänga om udden, hvilken Saïd ben Ali hela tiden hoppats på som yttersta målet för färden. Och nu rörde en tredje flicka, som satt bredvid honom, sakta vid hans arm.

— Se åt vänster, mr ben Ali, sade hon. Det är Nääs slott. Ligger det inte härligt fritt och högt? Och där bakom är parken. Den skola vi visa er.

— Tack, mumlade Saïd ben Ali, förtviflad öfver att ej veta hvad han skulle säga dessa flickor, som ville visa sig vänliga mot honom. Han satt där som en idiot, tyckte han, medan han brann af önskan att få veta något om detta Nääs, fast han ej förstod sig på att tala med västerländska kvinnor.

Han tog sig beslutsamt samman och vände sig till mr Brown och frågade:

— Hvem bor i slottet?

— Ingen nu. Den siste ägaren är död. Han har skänkt slottet och egendomen till svenska staten för skolornas skull. Vet ni inte det? Ni tycks inte veta mycket om Nääs, mr ben Ali?

— Jag vet ingenting. Vet ni mera? Jag trodde, att ni alla kommo i går.

— Ja visst, men flera af oss ha varit här många gånger. Så har jag, det är snart åtta år sedan jag första gången var på Nääs. Jag kan ge er alla upplysningar, mr ben Ali. Hvad är det ni vill veta?

— Allt om Nääs. Jag förstår inte. Det där ni kallar slottet, är det skolan?

— Nej, alla skolbyggnaderna ligga på denna sidan sjön, och det där är

Vänhem, där vi intaga våra måltider och där samlingsalen är. Men det hvita slottet med sina två flyglar, det är själfva Nääs. Det är ett gammalt svenskt herresäte, som tillhört förnåma adliga ätter i århundraden. Däruppe, föreställer jag mig, lefde man i prakt och öfverflöd och njöt af lifvet, som man njuter af något skönt och festligt. Och jag tänker alltid, att de gamla familjerna ha efterlämnat åt stället denna doft af festivitas och glädje, som gör, att man ingenstädes kan fira människor och fester såsom här på Nääs.

— Alldeles sant, mr Brown, sade den ene af engelsmännen från fören.

— Nå, så för trettio, fyrtio år sedan, mr ben Ali, köptes detta vackra ställe, där man i århundraden njutit, af en man, som ej tillhörde någon adlig släkt, utan själf arbetat sig till sitt välstånd. Den mannen, han var en gammal man redan, då han köpte Nääs, hade arbetat alltsedan barndomen. Och han älskade arbetet, som jag aldrig sett någon göra det.

Säid ben Ali hade blifvit intresserad, han såg ej längre efter om det var långt till landningsplatsen.

— Och hur kommo skolorna till? —
frågade han.

— De växte upp ur marken, tror jag, därför att denne ägare till Nääs ej kunde nöja sig med det arbete, skötandet af egendomen, ordnandet af parken, förskönandet af slottet gaf honom, och därför att han ej blott själf ville ha fullt af arbete, utan också måste se så många människor som möjligt arbeta omkring sig. Han inrättade slöjdskolor på egendomen, först för sina underlydandes barn, sedan för svenska lärare och lärarinnor, därpå också för främmande lärare och lärarinnor från alla världens hörn och kanter, som strömmade hit, därför att här var något nytt och framtidsdugligt att lära. Ju mer det arbetades omkring den gamle arbetaren, desto lyckligare var han. Hans egna dagar voro fulla af arbete för dessa skolor. Hans tid upptogs af att bygga och inrätta alla dessa bostäder, ordna dessa slöjd- och gymnastik-salar, dessa sportplatser. Ni skulle sett hans lyckliga min, när han inträdde i slöjdsalarna och såg allt detta rastlösa arbetande. Så älskade han arbetet, att jag tror, att det särskildt kändes som en

lycka för honom att låta arbetets lycka läras af dem, som skulle lära andra, så att denna lycka kunde spridas så långt och så vidt som möjligt. Och jag tror, att han gifvit alla dem, som studera här på Nääs, något af denna sin kärlek till arbetet, ty ingenstädes arbetas med större glädje och lust än här på Nääs. Ni skall få se, att jag talat sant, mr ben Ali.

— Alldeles sant, — sade samma säfliga röst från fören.

— Medan han lefde, öppnade han sitt vackra hem för sina kära lärare och lärarinnor, och då han dog, gaf han till dessa skolor allt detta, hela sitt kära hem, fortsatte mr Brown. Det är därför Nääs är som ett hem för alla, som vistas här, det är därför en främling aldrig känner sig som främling på Nääs, han må vara kommen än så fjärran ifrån. Nu vet ni mer om Nääs, mr ben Ali, än ni visste för en stund sedan, inte sant?

— Jo, sade Saïd ben Ali allvarligt, och jag tackar er därför.

Hans tankar rörde sig alltid om detta: hvad Gud ville, och nu tänkte han:

— Det är väl detta Gud sändt mig hit för att lära, att älska glädjen och att älska arbetet, eftersom det är detta man lär här! Men kunde jag ej detta förut. Och kan detta hjälpa mitt land?

— Ja, ni vet nu en del om Nääs, mr ben Ali, men ni vet inte allt, därför att jag inte hunnit tala med er om själfva arbetets art och dess ledning. Det är lika mycket att säga härom, men det får bli till en annan gång, ty nu äro vi framme.

Båten gled sakta in mot land och mottogs af hjälpande händer. Det ljöd ett surr af glada, välkomnande flickröster, och Saïd ben Ali såg ett fladder af ljusa klädningar.

På landningsbryggan stod en herre, som såg lika allvarlig ut som Saïd ben Ali själf. Han räckte handen till egyptiern och sade hjärtligt:

— Jag önskar er välkommen till Nääs, Saïd ben Ali!

*

Medan Saïd ben Ali vistades i England, hade det aldrig fallit honom in att det lif han där förde, var ett drömlif.

Men här på Nääs fick han ögonblickligen denna förnimmelse. Först var det uppvaknandet i den lilla byggnaden midt inne i skogen. Under det han sofvit och i drömmen förflyttats till sitt land, hade han haft en känsla af verklighet, men då han nu vaknade vid fågelkvitter och kände doften af fuktig mossa och barrluft strömma in genom det öppna fönstret, var det honom, som om han drömde.

Också öfver den första föreläsningen af direktören låg det något besynnerligt drömliknande. Ty den ägde rum i fria luften, det var nämligen en dag, som infödingarna ansågo vara varm. Och den föreläsningen gaf Saïd ben Ali mycket att tänka öfver, ty den handlade om slöjdens stora betydelse. Men tanken härpå förde honom direkt in i hans vanliga drömvärld, drömmen om Egyptens befrielse. Skulle slöjden kunna höja hans folk, befria hans folk — —? Var dess betydelse så stor, att den förmådde detta? Saïd ben Alis ögon lyste, medan han lyssnade till hvad direktören hade att säga. Och han drömde, drömde.

Och slöjdsalen sedan! Bullret af de olika, bedöfvande ljuden därinne var på-

taglig nog. Saïd ben Ali särskilde yxornas hårda, dofva slag, sågarnas gnissel, slipstenarnas vattenomsusade surrande, men hur overkligt var det ej för honom att se män och kvinnor om hvarandra lutade öfver hyfvelbänkarna! Fönstren i slöjd-salen på den sidan, som låg åt sjön och slottet, voro alla vidöppna, och sneda solstrålar föllo in i den stora salen och gåfvo guldglans åt sågspånen på golfvet och åt dammet, som stod som en sky öfver de arbetandes hufvuden. Saïd såg detta allt och såg dem alla som i en dröm. Han undrade på hvad de tänkte och hvad *de* kommit hit för att söka. Plötsligen ljöd en sång genom salen, det var engelsmännen som sjöngo, och när de slutat, började de svenska flickorna.

— Mr Brown har rätt, det ligger glädje öfver arbetet på Nääs, — tänkte Saïd.

Själff hade han lätt för detta arbete. Han hade österlänningens naturliga handlag; och medan han slöjdade, kunde han drömma — drömma —

Så var det lekplanen om aftonen. Där var lif och lust och glädje och muntert skratt och glada små skri, och de

svenska flickornas brokiga nationaldräkter och engelskors och amerikanskors ljusa, korta sommarklädningar och röda filthattar fladdrade öfver den stora planen. Vigt och kraftigt och med förbluffande allvar öfvade männen fotboll eller spelade lawn-tennis eller tamburinspel med de glada flickorna. Och de, som fått nog af sport och lekar, plaskade i roddbåtarna i sjön utanför lekplanen eller lågo utsträckta på gräset och stirrade upp mot den ljusa himlen.

Och män och kvinnor sökte öppet hvarandras sällskap, de rodde, de promenerade, de sutto bredvid hvarandra och samspråkade inför allas åsyn, utan att någon förundrade sig däröfver, ty alla tyckte att det var som sig borde, att de så gjorde. Alla utom en, och hvem kan undra på att Said ben Ali hade skäl att tro sig drömma!

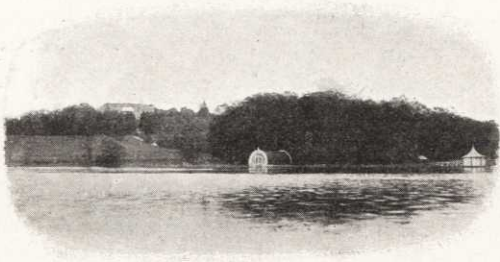
Också de gemensamma måltiderna hade för honom något visst egendomligt överkligt, därför att allt var så främmande, ej minst detta att aftaga fezen, när han spisade, och därför att det talades ett främmande språk omkring honom af alla dessa sorlande män och kvinnor. Ty

redan första dagen hade Saïd ben Ali utbytt sin plats vid engelsmännens bord och satt sig vid svenskarnas. Han trufdes bättre bland dem, därför att han i allmänhet föredrog alla nationer framför den engelska. Kvinnorna undvek han så mycket som möjligt.

Men alla, män och kvinnor, engelsmän, infödingar och främlingar voro från första stund vänliga mot Saïd ben Ali. Alla han råkade, då han om morgnarna kom till Vänhem, nickade vänligt till honom, äfven då de ej på annat sätt förmådde meddela sig med honom. Själf talade han de första dagarna föga, men det lilla han yttrade sades ej halft automatiskt som under ankomstfärden, utan med detta småleende, som lämnade illusion utaf att han sagt en hel del godt, vänligt och älskvärdt. Men honom själf föreföll det hela alltjämt lika overkligt, och han sökte förgäfves intala sig, att han var vaken och att han vistades på denna plats för att fullfölja sitt alltjämt föresatta mål.

Och så gick första veckan på Nääs till ända.

III.

Första söndagsmorgonen var vädret det allra härligaste. Det var skogsdoft och fågelsång rundt omkring Babel och lätta morgondimmor öfver Säfvelången, då Saïd ben Ali steg upp lika tidigt som vanligt. Han ville vara ensam, och han hade ej långt att gå för att blifva det. Det var blott några steg från stugan, där han bodde, in till skogen.

Och denna vandring i skogen var också för honom som en vandring i drömmen. Saïd ben Ali hade aldrig sett en skog förrän här. Han hade sett parker i England, men inga skogar, och han visste ej hvad han tyckte vara mest besynnerligt härinne. Om det var att vandra på den hala, bruna, barrglänsande gång-

stigen och på de mjuka, grönskande tufforna, som krasade vid hvarje steg han tog. Eller om det var att se den svala solen — han tänkte alltid på den här som på den svala solen — lysa på grannarna och de ljusa björkstammarna, eller om det var den friska morgonluften, eller de många olikfärgade små blommorna, eller det muntra, gäckande fågelkvittret.

När Saïd ben Ali hunnit ett stycke in i skogen, kastade han sig ned under ett stort träd, som stod litet afsides från vägen. Här ämnade han ligga utsträckt hela förmiddagen. Han ville ej i dag närvara vid engelsmännens gudstjänst. Annars gjorde det honom intet, men i dag visste han, att det skulle pina honom att höra dem sjunga sina psalmer och läsa sina böner. Han kände en särskild bitterhet mot dem i dag, fast intet personligt obehag hade drabbat honom. Men saken var den, att han i går afton på Vänhem i en engelsk tidning råkat läsa en artikel om Egypten, i hvilken rättshafveriets och segervisshetens engelska pukor och trumpeter skrällt igenom och öfverröstat den ursprungliga tonen, som ville vara älskvärd och välvillig. Där

stod om allt hvad England gjort för Egypten och hur lyckliga egyptierna voro öfver den förträffliga förvaltning, deras land erhållit under det engelska protektoratet.

Säid ben Alis hjärta bultade våldsamt, då han tänkte på hur engelsmännen måste se ned på en egyptier sådan som han, om de trodde, att han var nöjd och lycklig öfver att veta, att engelska trupper hade besatt hans land, att engelska officerare stodo i spetsen för den egyptiska hären, att engelska ingenjörer reglerade Nilen, att det var engelsk förvaltning öfver landets inkomster, internationell domstol! Skulle en enda af dessa engelsmän en enda sekund vara nöjd med ett sådant sakernas tillstånd hemma i England, och hur vågade de påstå, att egyptierna voro det!

Säid ben Ali var så försänkt i sina grubblerier, att han ej märkte att en hvitklädd gestalt kom gående på den smala gångstigen.

Det var en ung flicka, mycket liten till växten och med en späd och utvecklade figur. En flicka, som skulle sett ut som ett tolfårs barn, om ej uttrycket

i hennes ansikte varit så frågande vaket och så strålande klokt. Den, som en gång sett denna unga flicka, måste alltid minnas den djupa blicken i ögonen, som skiftade färg, allt eftersom dagern föll på dem, det otämda, mörka håret, som krusade sig i nacken till envisa smålockar, föll ned i en tjock lock öfver pannan och stod som ett burr kring ansiktet, med dess varmt mattglänsande, gulaktiga hy. Men framför allt mindes man det vackra, lefvande uttrycket i ansiktet, det lilla käcka hufvudets form och den smidiga flickkroppens snabba rörelser.

Då flickan kommit helt nära den plats, där Saïd ben Ali satt, blef hon honom varse och gaf till ett gladt utrop.

Han såg upp och reste sig hastigt för att fly.

Men hon tilltalade honom genast, raskt och frimodigt på flytande engelska.

— Nej, gå inte, mr ben Ali, sade hon. Jag vill, att ni skall tala med mig om Egypten. Jag skall fara dit i vinter med min bror och svägerska. Min bror är en stor och stark karl, men han har plötsligen blifvit alldeles hes, det är därför vi skola till Egypten. Och när

de mina fingor höra, att det fanns en egyptier på Nääs, så skrefvo de och begärde, att jag skulle skaffa så många upplysningar som möjligt om Egypten. Jag är en af de svenska kursdeltagarna, mr ben Ali, och mitt namn är Stina Brenner.

Säid ben Ali stod fortfarande i begrepp att fly, nu bugade han sig för den svenska flickan och sade med det inlärdt engelska tonfall, som han använde, då han ansåg att han måste uppföra sig särskildt europeiskt:

— Jag är mycket glad. Men han såg allt annat än glad ut.

— Ja, då sätter jag mig här bredvid er, sade Stina Brenner utan att låtsa om sin arabiske kavaljers förlägenhet.

Det blef en paus. Plötsligen utbrast Stina Brenner hastigt och i en ton, som om hon sade något, som hon visste borde rekommendera henne hos Säid ben Ali:

— Jag var inte och tog emot er vid Floda, mr ben Ali! sade hon.

— Tack, svarade Säid ben Ali utan betänkande och gjorde åter min af att aflägsna sig.

Det flög ett skålmskt småleende öfver Stina Brenners ansikte. Men det föll henne inte ett ögonblick in att Saïd ben Ali skulle få gå, då hon ville, att han skulle stanna, och därför sade hon:

— Var nu snäll och sätt er där.

Och Saïd ben Ali satte sig.

Det blef åter en lång paus, under hvilken en fågel började sjunga och drilla i trädet öfver dem.

Då talade åter den svenska flickan, i det hon med handen smeksamt for öfver den mossbelupna stenen, på hvilken hon satt:

— Här är fågelsång och barrdoft och sol och sjö. Det är en riktig svensk sommarmorgon, mr ben Ali! Andas in luften med djupa, långa drag, det är hälsan ni andas! Det gör godt, inte sant? Ni hostar styggt ibland, tycker jag.

— Inte här på Nääs. Det var värre i England.

— Det kära engelska klimatet! Jag har varit mycket i England. Ni tycker heller inte om engelsmännen, mr ben Ali, tillade hon tvärt.

Saïd ben Ali ryckte till.

— Det har jag aldrig sagt. De äro mycket älskvärda mot mig. Hvem har sagt er, att jag inte skulle — —

— Det behöfver ingen människa säga mig. Hvarför skulle ni tycka om engelsmännen? Om jag vore egyptier, skulle jag hata dem. Hon bultade med sin lilla hand mot stenen.

Säid ben Ali upprepade inom sig: — Hvarför skulle jag tycka om engelsmännen? Han betraktade en liten bit mossa, som han ryckt från stenen, mot hvilken han stödde sig, det fanns i den några små mjuka, röda skålar och några grå, knastrande lafvar, som sågo ut som om de voro fint utskurna små grenar, något sådant hade han aldrig sett. Men medan han betraktade mossan, tänkte han på orden: — Hvarför skulle ni tycka om engelsmännen? — Han vände litet på hufvudet och kastade en hastig blick på den svenska flickan. Hon såg mycket klok och mycket öfvertygad ut. Han tyckte om att hon såg så klok ut.

— Jag hatar dem inte, sade han långsamt och efter ett samvetsgrant begrundande.

— Det kan väl hända, men nog skulle ni föredraga att ha dem ifrån Egypten, det är ju klart.

Saïd ben Ali teg.

— Men nu skola vi inte tala mera om England utan om Egypten, sade Stina Brenner och flyttade sig närmare Saïd ben Ali för att visa honom boken, som hon höll i handen.

— Ser ni, den här boken handlar om Egypten. Jag läser allt hvad jag kan få tag i för att förbereda mig till resan. Den är på svenska, så ni kan inte förstå den. Men följ med här på kartan! Först och främst, hvilken är den kortaste sjöresan? Och är det en svår färd?

— Jag vet inte hvilket som går forstast, men jag kom till England hela vägen på sjön. Medelhafvet är inte farligt, men det är svårt i Biscayabukten. Jag trodde, att vi skulle förgås. Det var som en examen, tyckte han. Han ville slippa undan så lätt och fort som möjligt, men han ville inte vara ohöflig.

Flickan ryste. Var ni rädd? Hvad gjorde ni? Bad ni till Gud, mr ben Ali?

Saïd ben Ali blef orolig. Han ville absolut inte tala religion med den svenska flickan, och han svarade allvarligt:

— Jag kan inte säga er det.

Den examinerande svenska flickan blef inte ond. Hon sade tvärtom med en grannlagenhet, som Saïd ben Ali satte värde på:

— Nej, ni har full rätt att inte tala om det. Det var en dum fråga. Nå, nu antaga vi, att vi äro i Alexandria. Hvad skola vi se där?

Han tänkte: Hur kan jag veta hvad en svensk flicka skall se i Alexandria. Han svarade försiktigt kännande sig för:

— Det, som är mest likt Europa, är den stora platsen Mehemed Ali med ryttarstatyen, och den stora gatan Sherif Pascha med många vackra europeiska butiker.

Men detta skulle han ej ha sagt, ty den svenska flickan utropade:

— Nej, mr Ali, för all del, inte vill jag se europeiska butiker i Egypten, det kan ni väl förstå.

Det kunde nu inte mr Ali förstå. Hvarför skulle ej en kvinna vilja se de vackraste butikerna, om de voro europeiska eller ej?

Men det sade han ej. Han sade i stället:

— Jag känner så litet till Alexandria. Det enda jag såg där var hafvet, det vräkte och skummade och brusade och röt den dag, jag for ifrån Egypten.

— Nå, då bry vi oss inte om Alexandria. Tala om Cairo! Se nu på kartan. Här går järnvägen. Först öfver en kanal med ett mycket svårt namn.

— Mahmouǔdije, sade Saïd ben Ali, och hans ögon lyste.

— Så ha vi till vänster sjön vid Aboukir. — Hon utpekade med en grankvist platsen på kartan. — Är det en vacker väg mellan Alexandria och Cairo?

Saïd ben Ali smålog, och strålglansen tändes åter i de milda sammetsögonen, då han svarade:

— För en egyptier är allt i Egypten vackert.

— Han är vacker, tänkte Stina Brenner, när hon såg småleendet och blicken. Och hvad heter den här märkvärdiga sjön Mareotis på arabiska?

— Den heter Beheiret Mariout, svarade mr ben Ali saktmodigt.

— Jag ville gärna, att ni skulle tala om för mig den sjöns historia, sade den svenska flickan. Jag har läst om den sjön i den här boken. Vore jag skald, skulle jag skriva en dikt om den.

— Om Beheiret Mariout? frågade Saïd och såg åter blixtnabbt på sin granne. Hon har gazellögon, tänkte han.

— Hvad skulle ni dikta om Beheiret Mariout, ifall ni vore skald? frågade han sakta.

Hon svarade ej på hans fråga, hon sade blott:

— Berätta mig om den sjön! Jag skulle vilja höra den sjöns historia af en egyptier.

Han bet sig i läppen. Hon väntade. Slutligen sade han långsamt och motvilligt.

— Den sjön var i forntiden förenad med Nilen genom många armar, men så torkade sjön småningom ut, och blomstrande byar och städer växte upp. Det var det bördigaste, mest välsignade land i Egypten.

Han talade i början tveksamt, men sedan i samma ton, som om han suttit i sin skola i Cairo med sina arabgossar

framför sig på golfvet. De välbekanta, älskade namnen och de bilder de frammanade gjorde, att han glömde platsen och omgifningarna, till och med sin blyghet.

Hon smålog och sade: Vidare! Hon var stolt öfver att hon fått egyptiern att tala.

Han strök med handen öfver sina ögon, som om han sökte förjaga en skugga.

— Sådant är bäst att glömma, mumlade han, medan den svenska flickan, med grankvisten, som hon höll i handen, piskade kartans blad. Det lät som ett ackompanjemang till hans ord, då han fortsatte med en ton, som om han berättade en saga.

— Då, under belägringen af Alexandria — han tänkte efter ett ögonblick — år 1801 efter er tidräkning, läto engelsmännen genomgräfvade dynerna vid Aboukir. Och det vilda brusande hafvet bröt in öfver landet och dränkte hundradefemtio byar med deras invånare! Det lyckades Mehemed Ali omsider att laga dynerna, där engelsmännen brutit igenom dem, men han förmådde

ej, oaktadt alla försök, att tappa bort hafsvattnet och göra denna sträcka fruktbar som förut. Och nu betäcker sjön fyrtio tusen hektarer af det välsignade landet, tillade Saïd ben Ali stilla.

— Jag vet det! utropade hon. När jag läste om det, tyckte jag, att det var något förfärligt, något som aldrig kunde förlåtas. Det var ej att förstöra för en kort krigstid utan för alla tider!

Saïd ben Ali svarade ej.

Den svenska flickan försökte läsa hans tankar. Men han hade sina ögon fästade på kartan, och hon kunde ej se uttrycket i dem.

Efter några sekunders tystnad sade hon:

— Nu får ni beskrifva resten af vägen mellan Alexandria och Cairo för mig.

— Hvad skall jag beskrifva? frågade han, och tonen lät som om tankarna ej följt orden. Det gjorde de ej heller. Han tänkte på hur besynnerligt det var, att en främmande höll med Egypten mot England. Han drömde säkerligen. Allt var ju som en dröm på detta besynnerliga ställe.

— Beskrif hvad man ser på vägen, sade hon.

Det dröjde några ögonblick, innan han förstod frågan, så tog han sig samman, och ögonen fingo ett uttryck, som om det han talade om drog förbi hans syn.

— Man ser först ett smalt, sandigt land mellan hafvet och sjön. Man ser långa tåg af lastade kameler skrida fram på den smala sandremsan. Man ser beduiner på ädla hästar. Han tystnade tvärt. Så sade han sakta:

— Förlåt mig, jag kom att tänka på en arabisk dikt, som jag här om natten försökte öfversätta på engelska. Den börjar så här:

»När skall jag åter ila på stolt och eldig häst
hän öfver ökenvidden med stam, jag älskar
mest — —»

Han strök åter hastigt handen öfver ögonen och fortsatte så med sin förra ton, som om han berättade en saga:

— Allt som man ser på den vägen, är stadt på vandring ned till hafvet eller tillbaka till Nilen. Och där den sandiga trakten slutar, börja bomullsfälten, och ni ser fellahinerna arbeta i ljusblå skjor-

tor och hvita turbaner, och skjortorna ha samma färg som himlen. Nej, man måste se de färgerna och det ljuset, det är Egypten, och det kan inte beskrivas!

— Jo, jo, jag ser det. Mera, mera. Finns där inga hus, och när komma vi till Nilen?

— Först inga städer, endast arabbyar, små, små hus af lera och strå. Men det står träd omkring dem, ej skogar, hvad ni skulle kalla lunder, nej, inte en gång lunder, det är spridda tamariskträd, men från fjärran lysa lerkojorna hvita, och träden se friskt gröna ut, och den är mycket, mycket vacker en sådan arab-by från fjärran. Då man kommer närmare — då man kommer närmare, Saïd ben Alis röst lät helt sorgsen, medan hans ögon hvilade på den rödmålade bondstugan, som skymtade mellan träden nere vid sjön.

— Ja, det fattiga folket bor bättre här än i Egypten, men vi ha en bättre sol. Hans ansikte strålade, när han talade om Egyptens sol. Det fick liksom ett återsken från dess fjärran strålgans.

— Och nu kommer man till Nilen. Man far öfver den stora Nilarmen vid

Rosette. Han sänkte rösten, då han nämnde Nilen, som om han nämnt ett heligt namn. Och han lade åter handen öfver ögonen för att utestänga skogen och den glittrande sjön och den rödmålade stugan, då han fortsatte:

— Man ser minareter i fjärran. Och på bomullsfälten myllrar det af människor. Ju längre man kommer, desto fler människor och djur. De trängas invid banan, och oändliga tåg af lastade kameler följa oafbrutet efter hvarandra utan uppehåll. Man stannar några minuter vid staden Tanta med Seigid el Bedaoros moské. Och solen glöder öfver den. Han tystnade.

— Jag känner till Tanta, utbrast den svenska flickan, och hennes ögon strålade.

»I danserskornas stad det glada Tanta, där bomullsbuskens ros blir hvit och gul, och Nilens delta står med gröna majsält och bufflar draga vattenhissens hjul, i detta Tanta —»

Hon afbröt sig hastigt. — Förlåt, mr ben Ali, jag glömde af att ni inte förstår svenska. Nå, vidare, mr ben Ali!

Han hade ej lagt märke till afbrottet. Han satt alltjämt med handen öfver ögonen, medan den ena bilden efter den andra drog förbi. Och han fortsatte: — Man ser mandarin- och orangelunderna vid Benha. Och de gula Libyska bergen börja skymta i fjärran. Och Nilens blå strimma ser man. Härom sjunger också den diktare jag nyss omtalade, men det låter helt annorlunda på arabiska. Jag kan blott återge orden, ej det som ligger bakom dem.

— Säg dem i alla fall! uppmanade hon.

Han reciterade långsamt, som om han öfversatte, medan han talade:

»O, rullar den väl ännu sin bölja rik och god den underbara Nilen, min höga helga flod? Stå ännu kvar och lysa i mörkröd purpurfärg, med guldglans på sin tinning, Mokattams stolta berg?»

Rösten skälfde, medan han fram-sade orden. Så fortsatte han:

— Och när man ser Mokattam-bergen, då är man nära Cairo. Då ser man på samma gång citadellet högt, högt uppe och minareterna vid Mehemed Alis moské.

Tåget glider långsamt fram förbi trädgårdar med palmer och apelsinträd och vinröda klängväxter och stora hvita trumpetblommor, förbi sykomorerna vid Matai. Och ända fram till öknen och bergen och Nilen sträcker sig en stor, ljus, skimrande stad —

Han höll alltjämt handen öfver ögonen, liksom bländad, när han med sjungande tonfall hviskade:

— Det är Cairo!

Det blef en lång, lång tystnad. Och Stina Brenner förstod, att hon borde lämna Saïd ben Ali ensam. Hon reste sig hastigt upp och tog boken, som fallit ner på marken.

— Tack, mr ben Ali, sade hon. Nu måste jag gå. Vill ni en annan gång berätta mig litet om Cairo, är jag tacksam.

Han mumlade några otydliga ord.

— Nej, nej, för all del. Ni har ännu ett par timmar på er i skogen, men glöm inte, att vi om söndagarna äta middag klockan half tre. Och nu adjö! Tack för hvad ni berättade om Egypten. Det skall bli härligt att se ett sådant land. Jag längtade dit, medan ni talade.

Han svarade stilla: — Det gjorde jag också.

Hon nickade till honom, och hennes hvita klädning försvann mellan träden.

När Saïd ben Ali några timmar senare begaf sig till Vänhem, mötte han i skogsbrynet mr Hall, en svensk amerikanare, med hvilken han talat några gånger, och som gifvit honom en del upplysningar om svenska förhållanden.

De gjorde följe, och Saïd ben Ali frågade nu mr Hall om han hade reda på de svenska folkskolelärarnas lönevillkor. — De måste vara mycket rika, sade Saïd ben Ali trohjärtadt. Hos oss äro lärare mycket fattiga, tillade han.

Mr Hall talade om att också svenska folkskolelärare ha det ganska bekymmerfullt.

— Då ha väl lärarinnorna större lön än lärarna, frågade egyptiern.

— Tvärtom. Hur kan ni falla på en sådan idé?

— Hvad vet jag härom? Jag frågar, därför att det är en af dem, som tänker resa till Egypten i vinter, och talat med mig om detta, och jag ville hela tiden säga till henne, att en sådan resa är mycket

dyr, och när ni nu säger, att de svenska folkskolelärarinnorna inte äro rika, måste jag väl varna henne.

— Ni menar miss Brenner, mr ben Ali. Var inte orolig för henne! *Hon* är rik, mycket rik. Hon och hennes bror äga en stor egendom i närheten af Stockholm. Det är en mycket rik familj. Och miss Brenner är ingen folkskolelärarinna. Jag förmodar, att hon lär sig slöjd för att undervisa godsets folk. *Hon* har råd att resa till Egypten, mr ben Ali.

— Jag är mycket glad, svarade Saïd ben Ali. Det vore synd, om hon inte finge se Egypten. Jag är mycket glad. —

Alla voro samlade, då Saïd ben Ali kom in till middagen. Han såg sig genast om efter den svenska flickan, som han mött i skogen. Han hade ej förut lagt särskildt märke hvarken till henne eller någon af de andra svenska flickorna, som i hans tycke voro hvarandra så lika som vattendroppar, han hade ej förstått, att någon kunde se skillnad på dem. Miss Brenner tyckte han sig aldrig ha sett förrän nyss i skogen och blef mycket belåten, då han märkte, att hennes plats vid bordet var nästan midt emot hans

egen. Han smålog, då han hälsade på henne, och hon nickade vänligt tillbaka. Han talade med henne, och han kände det, som om han talade arabiska och ej engelska, det var därför att de talat om Egypten tillsammans.

Det proponerades en roddtur på eftermiddagen, och Saïd ben Ali tillfrågades, om han ville vara med.

— Följer ni med, miss Brenner? frågade han genast. Och då hon besvarade frågan jakande, svarade också han ja.

Under roddturen satt Saïd ben Ali bredvid Stina i båten. Han satt tyst och lekte med handen i vattnet, och flickorna påstodo sinsemellan, att han njöt. Stina var ej så säker på den saken, det började gå upp för henne, att det ej endast var blyghet, som gjorde egyptiern så tyst och tillbakadragen.

Då de skildes åt på aftonen, sade Saïd ben Ali till Stina:

— Jag tackar er, för att ni läser om Egypten.

Hon såg ett ögonblick förvånad på honom, men då förstod hon hvad han menade och svarade:

— Ja, jag kan tro, att ni tycker om det. Om jag vore i Egypten, skulle jag tycka om, ifall någon läste om Sverige. God natt!

— God natt.

*

Och veckodagarnas omväxlande arbete följde på söndagens skogsro. Då Saïd ben Ali på måndagsmorgonen trädde in i Källnäs slöjdsal, var det, som om han aldrig sett den förut.

Han hade förut endast lagt märke till, hvad han själf hade för händer. De arbetande kamraterna hade han sett som genom en dimma. Med undantag af mr Brown, som slöjdade vid samma hyfvelbänk som han, hade han ej haft reda på någon, ty mr Hall arbetade ej i denna sal. Han hade särskildt de öfriga snarare efter färgerna på de kläder de buro än som personligheter. Framför honom stod en flicka i blå kjol och hvit blus och midt emot stod en annan med röd blus och svart kjol och längre bort en, som var klädd i en blå bomullsdräkt af samma färg som fellahinernas skjortor. Mannen bredvid henne var gråklädd och

hade knäbyxor och rutiga yllestrumpor och tjocka skor, och den, som stod vid fönstret, var svartklädd och hade blå glasögon. Annat och mera hade han inte sett, men nu såg han genast, att miss Brenners hyfvelbänk stod alldeles bakom den, vid hvilken han och mr Brown arbetade.

Då Saïd ben Ali gick förbi hennes bänk för att komma till sin, märkte han, att miss Brenner slöjdade på den modell, som han just slutat.

Han stannade ett ögonblick och såg på hur hon arbetade och visade henne ett handgrepp, som han användt och som hade underlättat arbetet.

— Ni skall göra så här, miss Brenner, sade han.

— Hvem har lärt er det, mr ben Ali? frågade hon.

— Det har jag funnit på själf, det är lättare.

— Ja, det är nog lättare, men är det rättare?

— Det gör väl detsamma på hvad sätt det göres, bara det blir gjordt? sade han allvarligt.

— Är det egyptisk moral? frågade hon skälmaktigt.

Han funderade ett ögonblick och svarade därpå långsamt och betänkligt:

— Det är det kanske.

Hon blef rädd, att hon sårat honom, och för att godtgöra sade hon:

— Om ni ej vore så fortfärdig, mr ben Ali, och ej skyndade på så mycket, kunde jag hinna upp er, och vi samtidigt slöjda på samma nummer. Vore det inte roligt att ha någon att täfla med?

— Jag skall försöka att arbeta långsamt, svarade Saïd ben Ali med en gosses trohjärtenhet.

Och egyptiern, hvars hela traktan förut gått ut på att göra allt färdigt fortast möjligt, arbetade nu så långsamt, att hans lärare förundrade sig och sade, — Måtta i allt, mr ben Ali.

Saïd ben Ali smålog och såg efter hur långt miss Brenner hunnit. Hon var mycket flitig och gaf sig knappt tid att svara på hans frågor. Ty han frågade i dag, Saïd ben Ali. Ännu var han visserligen inte fullt vaken, det kunde han väl aldrig bli på detta förunderliga

ställe, där allt var olikt det han förr sett, hört och upplefvat, men han började liksom känna en pust från det verkliga lifvet, då han bredvid sig hade någon, med hvilken han kunde tala om Egypten. Och nu sedan Saïd ben Ali börjat se en, såg han också de andra. Dimbilderna, som fyllt den bullersamma slöjdsalen, förbyttes till unga män och kvinnor, som han nästan allesammans kände igen från båtfärden i går afton. Det där var mr Morris, och det där var mr Walker, och den där flickan i ljusblå bomullsklädningen var miss Karlson, och hvad var det den engelska flickan hette — han måste fråga miss Brenner — ja så, miss Davies. Och miss Brenner talade om för honom, att det bara funnos fyra svenska flickor i den här salen och att de öfriga voro engelskor och amerikanskor och danskor. Och att herrn med glasögonen var en ryss och den bredvid honom en rumänier. Så dränktes hvad hon sade under sågens gnissel, ty Stina Brenner gaf sig till att såga midt under samtale.

Hvem hade sagt, att det ständigt regnade på Nääs? Nu hade Saïd ben

Ali varit här i öfver åtta dagar, och inte en droppe regn hade fallit, och solen lyste öfver sjön och gnistrade i de många fönstren i slottet däruppe på höjden. Saïd ben Ali kom att tänka på den stora parken, som skulle finnas där bakom. Den borde han väl ändå se. Och när miss Brenner ett ögonblick upphörde med sågningen, frågade han henne, om hon inte en eftermiddag ville visa honom parken. Hon lofvade att göra det och sade, att det var så oändligen vackert däruppe.

IV.

En eftermiddag flera dagar senare stod Saïd ben Ali på lekplatsen och väntade på att miss Brenner skulle sluta bollspelet, som hon höll på med, ty denna eftermiddag skulle de gå upp till parken. Det var ett italienskt tamburinbollspel, och Saïd ben Ali stod mycket allvarligt och såg på hur bollarna flögo genom luften, slog ned på tamburinens hårdt spända skinn och kastades tillbaka. Saïd ben Ali tyckte, att ingen af de andra flickorna kastade eller mottog bollen som miss Brenner. Ingen var så snabb och smidig som hon, och ingen följde

bollens flykt genom luften med en sådan brinnande vilja, att den skulle nå sitt mål. Det föreföll Saïd ben Ali, som om dessa strålande ögon hjälpte bollen och tvungo motspelaren att mottaga den, som hon ville. Och när hon själf skulle uppfånga bollen på tamburinen, knep hon ihop ögonen för att bättre se den mot solen. De, som märkte med hvilket intresse Saïd ben Ali betraktade detta bollspel, kunde sannerligen ej fatta, hvarför han ej deltog däri eller hvarför han i allmänhet aldrig deltog i sporten och lekarna på Nääs, utan såg så olycklig ut, när det föreslogs, att man slutligen upphörde att truga honom. Stina Brenner gissade sig till att orsaken var den, att Saïd ben Ali fruktade att visa sig engelsmännen underlägsen i dessa kroppsöfningar och täflingar.

I allmänhet var det förunderligt, hur väl Stina Brenner förstod sig på egyptiern, och hvilka goda vänner de båda blifvit. Men äfven med henne talade Saïd ben Ali mycket litet om sig själf. Det mesta hon visste om honom hade hon gissat sig till. Aldrig hade han sagt henne, att han var förlofvad och skulle gifta sig

vid hemkomsten, aldrig att han med brinnande hopp tänkte på ett oafhångigt Egypten, aldrig att han drömde om att blifva sitt folks frälsare, och ändå visste hon allt detta. Dessa förtroenden, som han ej gaf henne, men som hon mottog genom att tyda en halfkväfd suck, en ofrivillig åtbörd, en blixst i ögat, gaf honom en förunderlig känsla af trygghet, som han ej skulle erfarit, om han behöft tala med henne om allt detta. Hon låtsade aldrig om hvad eller hur mycket hon visste, men han erfor en känsla af trefnad och lycka öfver att han ej behöfde tala för att en annan, en kvinna — det var så besynnerligt att det var en kvinna — visste hvad han skulle sagt, om han velat säga det. Saïd ben Ali kunde aldrig tänka på miss Brenner utan att förvåna sig öfver detta, och han gjorde det äfven nu, medan han väntade på lekplatsen, och stilla och allvarligt iakttog det fladdrande lifvet och de olika lekarnas gång. Bollspelarna tycktes aldrig vilja sluta.

Ändtligen kom hon rosig och andfådd springande fram till honom och sade:

— Nu gå vi.

Och de gingo öfver den långa bron, men fortsatte ej uppför allén mot slot- tet, som Saïd ben Ali väntat, utan togo vägen längs sjöstranden. De gingo ej bredvid hvarandra, ej därför att vägen mellan den höga ängsvallen och sjön var alltför smal, utan därför att Saïd ben Ali höll sig efter för att få gå ensam och se henne gå före sig. Nu hade de hunnit fram till parken och stodo på dess breda strandväg under sekelgamla träd. Hon blef stående och väntade, tills han stod bredvid henne, men hon sade intet; hon ville, att han skulle säga: Hvad här är vackert!

De stodo under ett tätt löfhvalf, genom hvilket bladverk eftermiddagssolen ka- stade långa, sneda strålar, och där strålarna föllo, ritade de och skuggan från löfven de sirligaste, lätt skälfvande arabesker på den ljusa sandgången, och sjön skval- pade mellan de stora ekarnas knotiga rötter. Ty i Nääs' park finnas så många stora träd, att ej alla få helt rum på land, utan somliga ha trängts ned så nära sjökanten, att det ser ut, som om de när som helst kunde taga öfver-

balansen och störta i vattnet. Men det ser endast så ut, ty träden ha stått där i århundraden, och om det äfven lyckats Säfvelången att rycka till sig något mer af den svarta myllan, på hvilken ekarna växa, än den strängt taget haft rätt till, och om den än förmått lägga de stora rötterna bara åt sjösidan, så håller dock Nääs' jord ännu med kraft fast sina kära gamla träd, och det är blott de lägsta grenarna, som släpa i sjön och bilda ännu ett löfhvalf i vattnet längs stranden.

— Det är vackert, mycket vackert, sade Saïd ben Ali.

Stina Brenner nickade. Jag visste, att ni skulle tycka det. Och ni kan ströfva omkring i Nääs' park under timmar och dagar och alltjämt finna den ena platsen skönare än den andra. Ser ni, detta är en ö, därför växla utsikterna alltjämt, och allt blir så betagande nytt, hvarthän man går. Ser ni, hur mjuka bergen äro på andra sidan och hur öppet och gladt landskapet ser ut där med sina hvita byggnader och sina röda bondstugor, inbäddade i grönskan! Och ser ni, hur sjön vidgar sig där-borta. — Nu skola vi gå hela sjögången,

så som här är det öfverallt, jag menar träden, men vägen böjer sig efter stranden och därför växlar utsikten, och allt är vackert, till och med den stora fabriken därborta. Hvem kunde tro, att till och med en fabrik kan taga sig bra ut!

— Ja, det är vackert, sade Saïd ben Ali åter, jag börjar att se det.

— Det är Sverige, utropade hon i jublande ton och sträckte ut armarna, som om hon velat taga allt det vackra i famn.

— Ni älskar ert land mycket, miss Brenner.

— Som ni älskar ert land, mr ben Ali, är det mycket eller litet?

Han teg och lade en sekund handen öfver ögonen.

Så gingo de åter tysta.

— Hvarför sade ni mig häromdagen, att om ni vore lärarinna, ville ni vara lärarinna för döfstumma? frågade han plötsligen.

— Därför att jag tycker det är så oändligt synd om dem, som ej kunna tala och höra, och därför att jag tycker, att jag passar till det. Jag har lätt att

gissa mig till människors tankar, och det borde ju vara en bra egenskap för den, som skall undervisa människor, hvilka endast ofullständigt kunna meddela sig, svarade hon.

Han såg hastigt upp på henne.

— Menar ni mig? frågade han.

Hon skakade på hufvudet och smålog åt honom.

— Nej, jag tänkte inte på er. Jag svarade på er fråga. Det är för resten, tror jag, en egenskap, som de flesta kvinnor ha, att kunna gissa sig till en hel del. Men de kunna det inte alltid, endast när det, som intresserar dem att veta, rör dem själfva eller dem de älska. Så är det väl med mig också, skillnaden är blott, att jag intresserar mig för så mycket och att nästan allt, med hvilket jag kommer i beröring, rör mig på ett eller annat sätt. Jag *kan* inte vara ljum eller likgiltig, jag känner mig, som vore jag död, när jag ej är intresserad, och jag kan inte se så mycket som *så* med andras ögon!

Hon höll upp tummen och pek-fingret och visade honom hur oändligt litet hon kunde se med andras ögon. Det var sannerligen inte mycket.

— Så är det också med tankarna, ni förstår, jag tänker mina egna.

— Jag förstår, att ni har rätt i det, att ni kan gissa er till saker, som ingen sagt er. Det där ni sade till mig första gången, om engelsmännen —

— Ja visst. Och det jag ser, ser jag genast som upplyst af en blix, och det jag tänker, tänker jag genast. Jag ser aldrig klarare, och jag ser aldrig bättre än det där första. Jag är säker på att det är en särskild gåfva jag fått, och att människor, som fått en sådan gåfva, skulle misstaga sig mer, om de icke sågo med sina egna ögon eller tänkte med sina egna tankar. Och så är detta — hon höll upp ett ögonblick — så förtjusande, det är som att dikta.

Han nickade. Det förstår jag.

Hon talade med låg röst, som om hon gifvit honom ett dyrbart förtroende.

— Ser ni, det händer så mycket för mig, både det som händer och det som aldrig händt, fortsatte hon. Det underbaraste är det, som aldrig händt! Ja, det kan ni inte förstå. Men också det, som händer, är underbart. Att jag

talar om detta. Det brukar jag inte annars, det har jag aldrig förr gjort.

— Tack, sade Saïd ben Ali.

— Ni skall inte tacka. Jag måste förklara för er, hur jag känner det, medan jag talar med er om allt detta. Det är inte mr ben Ali, en af kursdeltagarna på Nääs, som jag anförtror så mycke af mig själf. Hon smålog lite åt sin högtidlighet, då hon tillade: Det är till mannen från öknens, från sfinxens land, till mannen från sagornas och drömmarnas österland. Jag förstår, att ni måste anse oss, män och kvinnor af västerlandet, för den påtagligaste verklighet, medan ni är för oss, åtminstone för mig, såsom de skepnader man ser och talar med i drömmen. Ni, mr ben Ali, kommer också att tillhöra det, som aldrig händt.

Hon hejdade sig plötsligt, som om hon blifvit rädd, att Saïd ben Ali skulle misstycka det hon sagt. Han såg så djupt allvarlig ut. Hon fortsatte i en ton, som ej längre var exalterad:

— Och på en karaktär misstager jag mig aldrig, mr ben Ali. Hennes blick mer än orden lät honom förstå, att detta var sagdt åt honom. Och han svarade åter:

— Tack!

— Ja, detta var om mig, men nu skola vi inte mera bry oss om mig, utan om parken, vi vika af här, gå uppför backen, och så får ni se något skönt, mr ben Ali.

De gingo förbi en gallerförsedd inhägnad, där det växte höga och vackra granar.

— Det är grafven, sade hon och pekade dit in.

— Hvems graf? frågade han.

— Hans graf, den siste ägarens, han som gifvit oss allt detta. Vi skola gå dit en afton vid månsken och sitta där tysta och tänka och drömma. Man kan tänka och drömma där bättre än annorstädes. Där är så vackert, så fridfullt och högtidligt.

De veko in på en stig, som icke var någon stig, endast en med röd barr öfversållad mark under granar och tallar, hvilka här växte så tätt, att Saïd ben Ali måste hålla fast sin fez för att ej grenarna skulle sopa den från hans hufvud. Men då de hade trängt igenom, gaf han till ett rop af häpnad.

Därinne var en uthuggen plats med ett rundt, öppet, takförsedt lusthus af

björkstammar, på hvilka den hvita näfvern ännu satt kvar liksom på sätena och barriären af böjda björkgrenar. Lusthuset låg högt uppe på ett berg ofvanför sjön och parken, midt ibland trädtopparna, tyckte Saïd ben Ali, och den nedgående solen färgade alla gran- och tallstammarna röda, det var som om det lyste eld öfverallt mellan träden, och långa rödvioletta guldstrimmor färgade himlen och sjön. Men en ljushvit dimma svepte in ängen på landtungan midt emot, och bergen borta vid Ignared voro mörkblå, nästan svarta.

De satte sig ned och sutto länge utan att tala vid hvarandra. Hon såg ut öfver sjön, men han betraktade ej utsikten, utan satt i sin favoritställning med vänstra armbågen stödd mot knäet och handen öfver ögonen. Hon tänkte på hur bländande Egyptens sol måtte vara, eftersom han fått denna vana att utestänga ljuset, då han tänkte.

Men han var så känslig för hennes blick, att han i samma nu, som hon såg på honom, tog bort handen.

— Och ni tänker på — frågade hon.

Han var så ovan att lämna något förtroende till en kvinna, att han ej svarade. Men han hade också den fasta öfvertygelsen, att hon genomskådade hans tankar och att han ej kunde narras för henne. Därför sade han:

— Jag tänker på något, som mycket sysselsätter mina tankar. Ni får inte tro att detta är en mohammedansk tanke, tvärtom, ingen af våra heliga män gör sig dylika frågor. De böja sig för Guds vilja, ty Islam betyder underkastelse för Guds vilja.

Han höll upp ett ögonblick. Det var första gången han nämnde sin religion här på Nääs, och han tyckte, att han såg skrifvet med Abdallah el Kebels sirliga arabiska bokstäfver varningen: — »Tala ej religion med de svenska flickorna!» Men han kunde ej motstå det allvarliga, frågande uttrycket i hennes ögon.

— Jag tänker, som jag ofta tänker, hvad är det, som Gud vill, och hur skola vi få visshet om att Gud vill det som vi tro att han vill? sade han sakta.

— Ni begär tecken och under? frågade hon, då han tvekade.

Han nickade och sade långsamt: — Gud gaf tecken åt Mohammed, åt Moses och Jesus.

— Ni menar: behöfva inte också vi tecken och under för att vara fullt säkra på att vi äro Guds kallade?

Han ryckte till och sade med för honom ovanlig hast, han ville leda henne på villospår.

— Jag tänkte ej på mig.

— Nej, nej, ni tänkte på Egypten. Hvad Gud vill! Hvad Gud vill. I samma ögonblick ni sade de orden, tänkte jag på korsfarareropen: Gud vill det! Gud vill det! Har ni aldrig tänkt på att olika personer och olika folk tro, att Gud vill just det motsatta, som andra folk och människor tro, att han vill. Ni tror naturligtvis, att Guds röst säger till er, att det är hans vilja, att engelsmännen skola bort ur Egypten, och till engelsmännen säger Gud säkerligen, att det är hans vilja att de skola stanna kvar i Egypten! Och hvem vet hvad Gud vill, eller hvilken afsikt han har, inte blott med folkens utan med olika individers öden. Hvad veta vi om Guds vilja ens med det, som rör oss själfva?

Hon såg drömmande ut öfver den vackra, aftonstilla nejden, som alltjämt lyste i solnedgångens glans.

— Nej, mr ben Ali, det blir aldrig något svar, men idel jämnstarka frågor, och det blir aldrig några tecken och under, som gifva oss visshet. — Hvad sade ni, mr ben Ali?

— Jag säger ett ord ur koranen, som på engelska lyder så här: »Icke hafva Vi skapat himlarna och jorden och hvad däremellan är på lek. Om Vi ville göra oss ett lekverk, skulle vi forma det hos oss själfva, om Vi så varit sinnade.»

— Ja, nog menar Gud allvar, inte skulle han annars satt in döden i världen. Och det där språket är ju ett svar så godt som något. Nog vet Gud hvad han vill och menar. Men vi — Tror ni inte, att vi ibland låta människors vilja vara Guds vilja? Och är det inte underligt, att ibland är det, som om vi hade Gud med oss och ibland emot oss, men hvarför det ena eller det andra just då och just så, hvem vet det?

Hon satt och skalade af näfvern från grenbalustraden, mot hvilken hon stödde sin arm. Det var helt små stycken, som

hon nöp bort och smulade sönder mellan fingrarna, medan hon talade.

— Koranen säger: Följ det, som ingifves dig af din Herre, sade Saïd ben Ali sakta.

Hon hörde ej på honom utan fullföljde sin egen tankegång.

— Inte styr Gud länder och riken och människor, såsom vi skulle styra, utan mycket mer storslaget, bland annat därför att han har tid på sig och kan vänta ut resultatet, och det kunna inte vi, därför att vi skola dö. Men inte bara mer storslaget, utan också i många fall mycket mer, hvad skall jag säga — ironiskt, humoristiskt, pittoreskt, nej, intetdera är det rätta ordet, men det är något af allt detta och därtill patriarkaliskt och liksom landsfaderligt.

Hon hade upphört med att skala af näfvern, medan hon letade efter det rätta ordet, och hennes fingrar fäktade ifrigt i luften för att fånga det uttryck hon sökte, och när det något så när lyckades henne, fortsatte hon långsamt, som om tankarna formade sig, medan hon talade:

— Och hur lyckas det ej Gud att med mycket enkla medel i allmänhet

göra detta lifvet intressant! Och att alla folk och alla länder i alla tider ropat sitt: Gud vill det, det tycker jag är gudomligt! Jag tror för resten, att Gud låter mycket ske i sitt namn, som han inte alls frågar efter. Och jag tror också — hon sänkte andaktsfullt rösten — att det ligger något bakom, större och djupare än det vi se och förstå i det, som sker och händer. Och detta större och mäktigare och vackrare, som vi ej förstå eller kunna mäta, det är väl Guds vilja eller Guds kärlek eller hvad man kallar det. Men det är en tro, som inte kan hjälpa *er*.

— Menar ni därför att vi inte hafva samma religion?

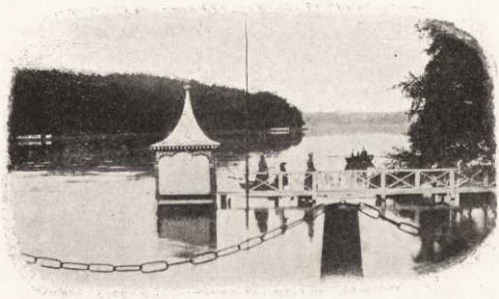
— Nej, jag menar därför att hvar människa måste ha sin tro, på hvilken hon vill lefva, nej, inte *vill* lefva, men efter hvilken hon *måste* lefva och dö. Och nu, mr ben Ali, går solen ned. Nu gå vi hem.

De reste sig långsamt upp och gingo tysta bredvid hvarandra genom allén ner till den stora bron. När de kommo till den, voro bänkarna fullsatta af manliga och kvinnliga kursdeltagare, som

sutto och betraktade den vackra solnedgången, och på sjön gled småbåtarna fram och åter.

Stina Brenner hade blifvit stående några ögonblick för att tala med en af kamraterna, då hon såg upp, var Saïd ben Ali borta. Han hade gått hem till Babel, utan att bry sig om kvällsvarden och utan att säga god natt till någon.

V.

Följande morgon, då Saïd ben Ali inträdde i slöjdsalen, fann han ej miss Brenner där. Det gick dåligt med hans arbete, han kunde ej samla sina tankar på det, han måste jämnt se sig om efter henne. Men han ville ej fråga någon af kamraterna hvar hon blifvit af, han var ju ej säker på att det var brukligt att en herre frågade efter en dam. Hvad kunde han veta?

Men så berättade mr Brown själfmant för honom, att miss Brenner i går afton fått ett bref från sin bror och svägerska om att de följande dag skulle

besöka henne på Nääs och bese stället och att miss Brenner åkt ner till Floda för att hämta dem.

Säid ben Ali tänkte: Då kommer hon igen! Det hade ett ögonblick fallit honom in, att hon rest sin väg.

Och han började åter att arbeta med lust och ifver, men långsamt för att ej hinna alltför långt före henne.

Nu kommo de resande in i salen, åtföljda af direktören och hans fru.

Säid ben Ali följde dem med ögonen. Stina gick bredvid en ståtlig, ung man, som hade samma lefvande uttryck i sitt ansikte som hon. Svägerskan var lång och smärt och mycket blond. Säid ben Ali förstod, att hon efter europeiska begrepp var vacker.

Det öfriga sällskapet gick till de närmaste hyfvelbänkarna och talade vid dem, som arbetade där, men Stina förde sin bror direkt till Säid ben Ali och föreställde honom med orden:

— Ludvig, det här är min vän egyptiern.

Säid ben Ali bugade sig och sade:

— Jag är glad att snart få råka er i Egypten, mr Brenner.

Stinas bror pekade på sin hals, skakade småleende på hufvudet och sade några ord så hest, att endast ett vant öra kunde urskilja ljuden.

Stina talade i hans ställe: — Min bror ber mig tacka er för alla de upplysningar, ni gifvit mig, och hoppas att det egyptiska klimatet skall så återställa honom, att han där kan tacka er hörbart.

Säid ben Ali svarade allvarligt och hjärtligt. Stina märkte, att han tyckte om hennes bror.

— Jag hoppas det. Mitt lands klimat är mycket mildt, sade han.

Så gingo de båda öfver till Stinas bänk, och hon visade brodern sitt arbete.

Hela dagen var hon tillsammans med de sina, och när de på aftonen rest, tyckte Säid ben Ali, att en vecka förflutit sedan gårdagen, till den grad hade han saknat henne.

— Hur tyckte ni om dem? — frågade Stina honom, då hon bjöd honom god natt.

— Er bror ser mycket vänlig ut, svarade Säid ben Ali. Jag hoppas, att han skall bli alldeles frisk i Egypten.

Han har säkert endast vänliga ord att säga, när han kan tala.

— Ni har rätt, mr ben Ali, — svarade Stina förtjust, endast goda och glada ord. Han är en härlig man. Och hvad säger ni om min svägerska?

— Hon såg också glad och vänlig ut.

— Inte vacker, mr ben Ali? Jag får väl tala om för er, att hon anses för en stor skönhet. Men hon var väl för blond för er?

Säid ben Ali nickade allvarligt. Och Stina log sitt soligaste leende.

*

Så gingo ett par veckor. Det blef en regndag, och det blef två regndagar, och det blef en hel veckas regndagar. Alla slöjdare, manliga och kvinnliga, svenska och utländska, gingo med betänksamma och fundersamma miner och arbetade med kval och vanda hvar och en på sin extra modell. Det var grått och mörkt och besynnerligt, och så var den oron öfver, och hvars och ens extra modell inlämnad till granskning, men alltjämt regnade det. Det gjorde ingen-

ting under arbetstimmarna, tyckte Saïd ben Ali, men aftnarna på Vänhem voro dödande långa och tråkiga, ty miss Brenner tillbragte alla sina fristunder nere på gymnastiksalen och dansade. Det skulle bli fest endera aftonen, och bland annat skulle en nationaldans utföras, och som den dansen stammade från den provins, hvarifrån miss Brenner var, och skulle dansas i en sådan kostym, som den hon brukade bära, när hon om söndagen var klädd i nationaldräkt, skulle hon dansa med. Och det var en svår dans, den öfvades mycket. Saïd ben Ali gladde sig ej åt att få se miss Brenner dansa, han tyckte alls inte om att miss Brenner skulle dansa. Han tyckte, att all europeisk dans var ful och meningslös. Hur kunde män förnedra sig att dansa med kvinnor? Det såg löjligt ut, och det var otäckt, att män och kvinnor dansade tillsammans och höllo hvarandra omslutna.

Festaftonen var den regnigaste af alla aftnar. Vägarna voro uppblötta, och regnet piskade mot Vänhemsverandans rutor. Salen var fullproppad af folk, och endast en helt liten plats i midten af

rummet var lämnad fri för föreställningarna. Det var svensk och engelsk sång och scioptikonbilder och sång och deklamation och sång och en svensk Nääsvisa, som måtte varit lustig för dem som förstodo den, ty det skrattades och applåderades mycket, och sången måste sjungas *de capo*. När Saïd ben Ali hörde orden Nääs och slöjd, smålog också han. Han kände på sig, att han borde göra det. En af verserna måtte ha gällt honom, därom var han säker, ty alla svenskarna sågo på honom, när de sjöngo, och nickade förtjusta åt honom, och refrängen på den versen utgjordes af de enda svenska ord han lärt sig och ofta använde: »Tackar så mycket, tackar så mycket». Jublet och surret mellan hvarje nummer ökades för hvarje minut och nådde sin höjdpunkt, då den stora grafofonen började hväsa och trumpeta ut sitt största nummer. Saïd ben Ali försökte se ut, som om han njöt. Men inom sig tyckte han, att en sådan fest-afton var mycket lång och mycket tråkig och kunde ej förstå, hvarför de andra hade så roligt. Nu skulle vingåkersdansen komma. Saïd ben Ali hade stafvat

sig till ordet på programmet, som präntadt och med färglagda begynnelsebokstäfver, var upphängdt på en af salens träpelare. Vingåkersdansen var nummer nio, och efter den återstod ännu sex nummer.

Nu slogos båda dörrarna upp och mr Skog och miss Karlson och miss Brenner kommo indansande hand i hand. Mr Skog, den svenske läraren, i midten med miss Brenner till höger och miss Karlson till vänster. Mr Skog var smärt och lång och ljus, och nationaldräkten, Saïd ben Ali kallade alla brokigt sammansatta dräkter för nationaldräkter, klädde honom förträffligt. Han hade skor med stora spännen, hvita strumpor, svarta knäbyxor med röda ränder, röda hängslen, hvit rynkskjorta och en rund, svart filt-hatt med röda snören och tofsar. De båda flickorna hade röda kjolar och rikt broderade gröna förkläden och hvita skjortor, och på hufvudet stora hvita dukar, som voro knutna som vingar. Ja, den dräkten kände Saïd ben Ali godt till, den klädde miss Brenner mycket. Klädningen var ej så särdeles kort, men ändå så pass att fötterna syntes nedanför

den. Små fötter har ingen europeisk dam, tänkte Said, men miss Brenners äro bland de mindre, ungefär så stora som mina egna. Han såg ned på dem ett ögonblick och så åter upp. Nu hade mr Skog släppt miss Brenners hand och dansade med miss Karlson, och miss Brenner dansade efter dem med fingret på läpparna och såg skälmaktigt trumpen och öfvergifven ut, och så släppte mr Skog miss Karlsons hand och dansade med miss Brenner, och miss Karlson dansade efter med fingret på läppen och med ett skälmaktigt trumpet och öfvergifvet uttryck, alldeles som miss Brenner nyss. Så föll mr Skog på ett knä och miss Karlson satte sig på hans andra knä, och miss Brenner dansade ensam rundt omkring dem och så — och så reste sig Said ben Ali tyst och stilla från sin plats och smög sig obemärkt ut och gick hem till Babel. Han tyckte absolut inte om den svenska dansen, vingåkersdansen, nej, det gjorde han inte. Han gick närmaste vägen hem i mörker och stöpregn. Och han sof inte på natten. Han hostade i stället, det hade varit förfärligt varmt på Vänhem med de myckna

människorna och de många lamporna, och vägen öfver gärdet var uppblött och våt och paraplyn och galoscherna hade Saïd ben Ali gått ifrån.

*

Hur dagarna och veckorna flögo som om de haft vingar! Den första dagen på den sista, den sjätte veckan, var inne, och skilsmässans och afskedets vemod hade redan börjat smyga sig in mellan de flitiga arbetarna i slöjdsalarna, det satt på bänken mellan de uppmärksamma åhörarna i föreläsningssalen, det lade sin sordin öfver det muntra glammet vid måltiderna och kafferepen i backslutningarna utanför Vänhem, och det kastade sin skugga öfver de lifliga grupperna på den stora lekplanen. Och vemodet ökades om möjligt af att Nääs var vackrare än någonsin, ty regnet hade upphört. Det var härligt solväder om dagarna och det skönaste månsken om aftnarna.

Denna morgon, strax de hunnit ut från föreläsningssalen, hade någon ropat: — Bref till mr Ben Ali! Och nu stod han och läste sitt egyptiska bref utanför

seminariet. Han stod orörlig med brefvet i handen och blicken stelt fäst på det, och handen, som höll brefvet, skälfde.

Stina Brenner kom med en flock flickor förbi Saïd ben Ali, han såg henne ej, men då hon varseblef uttrycket i hans ansikte, vände hon genast om och gick fram till honom och sade:

— Jag hoppas inga dåliga nyheter, mr ben Ali?

— Jo, svarade han, dåliga, dåliga nyheter. Rösten var så hes, att det lät, som om han ej kunde få fram något mer än dessa ord.

— Er bror? frågade hon sakta. Det var om sin bror och sin mor, som Saïd ben Ali brukade tala med henne.

— Nej, tack, sade han, det rör ej min bror Mohammed.

— Och er mor är också frisk, hoppas jag? Och när han nickade jakande, tillade hon litet tveksamt: Och er kusin —

Han svarade med för honom ovanlig hast:

— Det är inte från mitt hem. Det är från skolan. Jag skall resa härifrån med första båt till England och därifrån

direkt till Egypten. Jag får ej vara med om avslutningen. När går engelska båten? Måste jag resa härifrån i dag?

Han var så upprörd, att han knappt förmådde tala.

— De äro väl inte — hon tvekade ett ögonblick och letade efter det mildaste ordet — missnöjda med er därhemma?

Han funderade en stund, som om han ej förstått hennes mening. — Nej, nej, visst inte, men min vikarie i skolan har blifvit sjuk och kan inte tjänstgöra i vinter, och skolan börjar om fjorton dagar, jag måste vara hemma om fjorton dagar! Jag skall ej fara till Stockholm, jag skall resa direkt till England och hem. Det står allt här. Han visade henne papperet.

— Är det en missräkning för er att ej komma till Stockholm? Jag trodde, att ni längtade hem till Egypten, mr ben Ali, sade hon.

Han svarade med ett bedröfvadt barns tonfall:

— Jag får ej vara med om avslutningen, och vi få ej resällskap till er station, som vi kommit öfverens om.

Jag skall resa genast, kanske i dag. Och när går den engelska båten från Göteborg? Hur skall jag få veta det?

— Vi skola fråga direktören. Kom, mr ben Ali!

De sökte upp direktören. Han såg genast på mr ben Ali, att något var i olag, och blef mycket ledsen, då han fick höra hvad det var fråga om, men det var naturligtvis intet att göra härvid, och det hopp, som Saïd ben Ali ett ögonblick haft, att direktören skulle öfvertala honom att stanna till afslutningen och möjligen uppmuntra honom att fara till Stockholm, då han var så nära, om blott på en dag för att få se staden, försvann alldeles, då direktören sade:

— Den engelska båten går i morgon middag. Jag är mycket ledsen, men ni måste fara härifrån i morgon bittida. Ni får resa med niotåget från Floda.

Saïd ben Ali stod orörlig. Som i en dröm hörde han också miss Brenner säga:

— Jag är mycket ledsen.

Och direktören fortsatte:

— Det är väl bäst, att ni gör edra förberedelser nu genast, mr ben Ali, jag skall skicka någon med er, som hjälper

er att packa in modellerna, så att ni har eftermiddagen fri och kan tillbringa den med edra vänner. Jag är mycket ledsen, att det är ni, som skall bryta upp, mr ben Ali, mycket ledsen.

— Tack, mumlade Saïd ben Ali, då direktören räckte honom handen och gick.

Saïd ben Ali vände sig nu till Stina Brenner, som alltjämt stod bredvid honom.

— Direktören sade, att jag skulle tillbringa eftermiddagen med mina vänner. Mina vänner, det är ni, miss Brenner. Ni går ju med mig, då jag tar farväl af Nääs. Upp i parken. Jag har varit där ofta sedan den gången.

— Har ni? Det visste jag inte.

— Jo, ensam om aftnarna. Men jag har inte varit på utsikten mer än den eftermiddagen med er, och jag har aldrig varit vid grafven, ni lofvade att gå med mig dit. Hvart går ni nu, miss Brenner? Jo, det är sant, till slöjdsalen. Ni skall arbeta som vanligt, och jag skall packa in mitt. Nu hinner ni flera modeller än jag, miss Brenner.

— Det blir inte många, vi ha ju bara några dagar kvar, men det är synd, att ni ej får sluta den vackra ramen.

Jag är mycket ledsen, att ni skall resa ifrån oss, mr ben Ali.

— Är ni det? Verkligen? Är det så? utbrast han.

— Ja visst är jag ledsen. Vi ha haft en sådan skön tid här på Nääs, inte sant, mr ben Ali?

— Ja, en skön tid. Han ville säga något mer, men det han ville säga kom ej till uttryck.

— Men mig råkar ni snart igen, mr ben Ali, fortsatte Stina tröstande. Jag kommer och söker upp er i Cairo. Ni har ju lofvat att visa mig er skola och presentera mig för er familj och bjuda mig på en äkta egyptisk middag.

Han kunde ej svara. Och som vanligt när han var upprörd, vände han sig tvärt om och gick sin väg.

Stina sprang hastigt ner för backen till Källnäs, där hon möttes af förfrågningar, om det var sant, att mr ben Ali skulle resa, och hur och när och hvarför. De voro alla bedröfvade öfver att det var egyptiern, som bröt upp, de voro alla ledsna öfver att skiljas från honom. Egyptiern hade varit en stor favorit vid den hundratjugufemte slöjdkursen på Nääs,

---

VI.

I de ljusa sommarnätternas land lyser månen på annat sätt än annorstädes i världen. Och där det i de ljusa sommarnätternas land finns en drömmande insjö, öfver hvars ena hälft solen går ned i flammande rött, medan öfver den andra den runda, milda månen lyser öfver dimmorna på sjön och de förtonande bergen i fjärran, där är månskenet mera trolskt än på andra ställen. Men mest bedårande är månskenet, när det i de ljusa sommarnätternas land vid den dimhöljda insjön finnes en stor, stor park med gamla träd, mellan hvilkas grenverk månstrålarna glida för att för-

silfra allt, till och med de mörka skuggorna, som de stora träden kasta.

I Egypten ser månen annorlunda ut än i de ljusa sommarnätternas land, alltifrån den som en hvasst blixtrande skära först visar sig öfver ökenranden eller öfver Nilens blå vatten. Den sitter på den mörka, skylösa himlen med den dallrande aftonstjärnan under sig, och den, som ser den så, förstår fullväl, att halfmånen och aftonstjärnan äro österlandets tecken. Ty den, som minnes en natt i öknen, en natt på Nilen, en natt utanför Afrikas låga kust, minnes ock denna nymåne och denna aftonstjärna.

I österlandet är det, som om månen bleknade i färg, som om dess skarpa, blixtrande, stålblå hvasshet fördunklades ju högre upp den kommer bland alla de myriader blixtrande och glittrande stjärnor, som lysa på den skylösa, mörkblå himlen. Därför är Egypten nymånens och ej fullmånens land. Men de ljusa sommarnätternas land är fullmånens land.

Säid ben Ali hade väntat länge på Stina Brenner. Han satt på Vänhems veranda, och hans blickar voro riktade

upp mot den ljusblå himlen med de små bleka, milda stjärnorna och den ljusa, klara månen, hvars strålar trängde in i hvarje skrymsle och lät björkarna nedanför Vänhem synas hvitare än vid dagsljus och slottet på höjden hinsidan sjön te sig, som om det varit uppfördt af bländande marmor.

Han hade länge sett dit bort, och när han nu sänkte blicken, såg han Stina Brenners månomgjutna gestalt komma fram mellan träden.

— Kom, så gå vi, miss Brenner, sade han ifrig att få henne med sig. Så tillade han, orolig öfver att ha felat mot någon europeisk artighetsregel, i sin korrektaste engelska ton: — Jag menar, om ni behagar.

De gingo uppför allén och in i parken. De gingo helt tysta bredvid hvarandra, men Saïd ben Ali smög sig ett par gånger till att se upp i sin följeslagerskas ansikte, det såg förklaradt ut i månskenet.

— På hvad tänker hon nu, tänkte han, men han frågade ej. Han visste hvad han skulle säga henne, och han undrade blott hur han skulle börja. Han

behöfde blott börja, så skulle hon genast förstå. Hon var ej som andra kvinnor. Hon förstod utan ord.

De gingo förbi andra par och grupper, men ingen talade till dem, och de talade ej till någon, de märkte dem knappast. De gingo som på månstrålar, och de kände det, som om allt inom dem lyftes och bars af hvitt, skälfvande ljus.

Hon gick nu före honom upp för en lätt sluttande väg och fram till ett järnstaket, hvars grind hon sakta öppnade. De gingo in stilla och allvarliga. Därinne, midt i en stor gräsplanterad rundel, omgifven af höga granar och bestrålad af det klaraste månsken, stod en hög sarkofag, fylld med palmer och blommor. Själfva grafven var också den täckt af en lysande blomstermatta. Denna grafkulle med utsikt öfver sjön, som låg och glittrade i månskenets dallrande krusningar, med de höga svarta granarna, som stodo vakt kring den ljusa sarkofagen med sin gyllne namnskrift, var af en gripande stämningsfull högtidlighet.

De ställde sig tysta vid grafven, och Saïd ben Alis följeslagerska hörde honom hviska ett högtidligt stilla: — Tack.

Det var den döde han tackade. Och han stod länge kvar.

Hon hade satt sig på bänken invid grafven, och efter en stund kom han och satte sig bredvid henne. Hon hade suttit och sett på månglittret mellan granarna. En liten båt roddes fram och åter midt i silfverstrimman på sjön. Hon visade honom den. Och så såg hon på honom.

— Jag önskar, att ni kunde gissa er till mina tankar, som ni gjorde förr, sade han sakta och allvarligt.

— Jag skall försöka, men ni måste leda mig på spåret!

— Då ni kommer till Egypten, miss Brenner, sade han med denna skälning, som hans röst alltid fick, när han nämnde detta ord. Då ni kommer till Egypten, så förstår ni hvarför jag beslutat mig för detta. Jag menar, att jag beslutat mig därför, ej blott emedan jag önskar det, utan därför att jag tror, att det är detta, som Gud vill! Men det är så mycket, som måste sägas förut, och det är påkostande att säga det rent ut. Dock, jag måste säga det, innan jag reser från Nääs, så att ni vet det, innan

ni kommer till Egypten. Förstår ni inte hvad jag vill säga?

Hon skakade på hufvudet. — Nej, mr ben Ali, denna gång får jag inte någon ingifvelse.

Han sökte efter ord och sade så plötsligen, men på samma gång dröjande, liksom vägande på hvarje ord:

— Miss Brenner, om eder far lefde och ni tyckte, att han ej var eller kunde vara, genom omständigheter, öfver hvilka han ej hade haft någon makt, om han ej vore så, som ni skulle önska, att han vore — — — Och om ni skulle gifta er med någon, och inte heller den, som man åt er utvalt, hade någon själ eller någon bildning utan var som ett litet barn, äfven detta beroende af omständigheter, öfver hvilka er tillkommande ej rådde. Hvad skulle ni då göra?

Hon såg med sin frågande, forskande blick på honom.

— Menar ni, att jag skall säga — Jag förstår ej hvart ni vill hän?

— Skulle ni, så snart ni upptäckt detta, ty det kunde ju hända, att ni aldrig sett någon annan än er far och er tillkommande man, och inte kunnat

jämföra och således ej förstått, hvad det var, som fattades dem, eller att något fattades dem — jag menar, hvad skulle ni då göra? Skulle ni tro, att det var Guds vilja, att ni skulle uppfostra dem?

— Uppfostra min far och min tillkommande man. Hon skakade energiskt på hufvudet. — Nej, mr ben Ali, det skulle jag inte tro.

— Nej, inte en gång ni kan förstå, när jag kallar dem för far och man och talar med er, en kvinna, om män. Men om det vore en man, och han tänkte på sin mor och sin tillkommande, och alla de andra därhemma.

Hon förstod honom nu, och hon kände, att det var en svår fråga att besvara.

— Jo, naturligtvis. Ja, nej, jag skulle inte plåga min mor eller låta henne förstå, att det fattades henne något.

— Detsamma tänker jag. Hon är ju gammal, och det gör ingenting med de gamla, men de unga, det är förfärligt med de unga. Ni inser det genast, då ni kommer till Egypten. Men ni får ej tro, miss Brenner, att de bildade muselmännen yrka på att deras hustrur och

systrar skola vara beslöjade; profeten har aldrig påbjudit detta, utan det är kvinnorna själfva, som vilja det, men det är ej blott slöjan. Det är allt. De äro kvinnor, men de äro ej som människor. Jag har aldrig förstått det, som nu, här. Och jag tror, att det är med denna sak som vi måste börja. Att det är Guds vilja, att våra kvinnor skola blifva som ni. Tror ni, att de kunna det, och tror inte också ni, att detta är Guds vilja?

— Jo, det tror jag förvisso. Jag tror, mr ben Ali, att edert land först kan bli lyckligt och stort, när ni, när edra kvinnor — hon tvekade ett ögonblick för att finna det mest grannliga ordet — när edra kvinnor räknas med.

Han sade tack. Han kände sig tacksam öfver att detta svåra var sagdt, och att hon tänkte som han. Nu var det andra lätt. Han fortsatte:

— Det är detta, jag tänkt öfver här på Nääs. Jag har lärt det af er. Tala om för mig, hur ni anser våra, hans röst lät sorgsnare än vanligt, våra stackars kvinnor!

— Nej, nej, mr ben Ali. Jag känner dem ju inte, jag har ju ej sett dem — —

— Men ni har läst om dem, och ni har bildat er ett omdöme, annars skulle ni ej talat, som ni nyss gjorde. Hvad tänker ni om dem?

Men hon värjde sig fortfarande.

— Nej, mr ben Ali. Jag kan inte resonera med er härom. Kom ihåg, att ni vill, att jag skall resonera öfver er tillkommande hustru.

Han svarade genast i en afgörande ton:

— Ni kan fritt säga hvad ni vill, miss Brenner. Jag skall inte gifta mig med min kusin. Jag skall inte gifta mig med någon egyptiska alls. Jag tror, att Gud vill, att jag skall gifta mig med en europeiska, och jag har beslutat mig för att göra det.

Hon stirrade förbluffad på honom och utbrast ifrigt:

— Inte går det för sig, mr ben Ali! Hvad skulle er familj säga? Och hvarför skulle ni göra det? Det är väl inte rätta sättet.

— Jo, miss Brenner, det tror jag det är. Jag måste ju visa dem därhemma, hvad en kvinna kan vara och hur hon bör vara. Det hjälper ej att predika för oss egyptier, jag förstod det aldrig, fast

det sådes mig hundrade gånger, men det en egyptier ser, det förstår han.

— Men han ser ju engelskorna hvarje dag och stund, invände hon.

Säid ben Ali skakade på hufvudet.

— De äro engelskor, och alla de andra äro också främlingar. Dem fråga egyptierna ej efter. Men när de se en egyptiers hem vara ett hem sådant det bör vara, och som vi ej hafva, då måste de förstå, att vi äro tvungna att uppfostra våra kvinnor till människor. Och jag och hon skulle lära dem alla att se, tillade han med sitt vackraste småleende. Nej, hon kunde vara och förbli kristen, ifall hon i längden ville vara det, sedan hon lärt känna vår lära. Hon skulle ej kunna motstå den.

Och när Stina Brenner gjorde en ofrivillig rörelse, tillade han.

— Ingen skulle tvinga henne. Jag skulle inte tvinga henne. Och jag skulle skriva ett kontrakt, i hvilket jag lofvade, att aldrig taga någon annan hustru än henne. Men naturligtvis måste jag tala med min far och mina farbröder härom. Det är min plikt.

— De komma aldrig att samtycka, utbrast hon energiskt.

— Tror ni ej det? frågade han långsamt och betänkligt. Nej, det är nog möjligt, men äfven om det ej vore min plikt, måste jag tala med dem. Jag kan ej fortfara att bo tillsammans med hela min familj, som vi egyptier göra, då jag gifter mig med en europeiska. Gjorde jag det, skulle det ej tjäna något till. Det blefve aldrig ett hem. Nej, det blir nog omöjligt att öfvertyga dem, och de komma att bli mycket sorgsna och vredgas på mig. Men om det är Guds vilja! — Jag menar ej, att det är Guds vilja, att alla egyptier skola gifta sig med europeiskor, utan blott att de skulle vilja ha våra — han tog tillbaka ordet och sade — sina kvinnor, sådana som den, jag skall visa dem. Alla kvinnor kunna bli sådana, som männen vilja hafva dem, tillade han med fastaste öfvertygelse.

Hon var ej så säker på detta, men hon motsade honom ej, hon sade i stället allt mer och mer ifrigt, så ifrigt att hennes röst darrade:

— Men, mr ben Ali! Har ni inte tänkt på er kusin, som ni öfverger?

— Jo, jag har tänkt på henne. En af hennes andra kusiner kan gifta sig med henne, svarade Saïd ben Ali lugnt.

Det blef en lång paus.

Slutligen sade Saïd ben Ali långsamt och högtidligt:

— Det var detta, miss Brenner, jag ville säga er, innan vi skiljas åt här, och innan vi råkas i Egypten.

Han reste sig upp från bänken. Hela hans röst och hållning uttryckte hvad han tänkte, att nu hade han sagt henne det som var nödvändigt, nämligen hvad han beslutat och hvad han ämnade göra, och att han ansåg, att allt härmed var afgjort, förutom det att han naturligtvis hade att afvakta sin fars och sina farbröders samtycke.

Stina Brenner harmades ej öfver denna orientaliska åskådning, hon blott häpnade öfver att den till denna grad var hans. Det var henne tydligt, att Saïd ben Ali föreställde sig, att han hade framfört ett frieri efter europeiskt bruk. Och det låg en sådan barnsligt omedveten ironi i denna naiva österländska öfvertygelse, att mannen blott hade att uttala sin vilja och ej behöfde fråga

kvinnan om hennes tanke i saken, framförd af den egyptiska kvinnoemancipationens gudasände apostel, att Stina Brenner knappt kunde låta bli att småle. Men på samma gång var hon förtviflad öfver att detta skulle hända, och att hon ej ett ögonblick förutsett något sådant. Hon var mycket intagen af Saïd ben Ali, som man är intagen i ett förtjusande främmande barn med rika anlag och stora löften, af hvars fantasi-fulla väsen man känner sig helt fångslad, ej minst därför att det *är* ett främmande barn, som man intet ansvar har att uppfostra, utan af hvars stämningsfulla varelse man helt kan njuta, som man njuter af exotiska fåglars färger eller fina blom-mors doft. Men mellan dessa känslor, som hon hyste för Saïd ben Ali, och beslutet att gifta sig med honom, låg så oerhördt mycket, att det tycktes Stina omöjligt.

Han var förvånad öfver hennes långa tystnad. Skulle hon möjligen ej förstått, att det var henne han menade? Och det var med kärleksglödande blick och sitt mjukaste tonfall, som han nu sade:

— Ni förstår ju, miss Brenner, hvarför jag säger detta till *er*?

Det var en tydlig fråga, och hon visste, att så var, och att hon måste svara.

— Jo, jag vet hvarför ni säger det till mig, till mig och ingen annan, det är därför att vi varit så goda vänner, mr ben Ali, goda, goda vänner. Men jag kan inte gifta mig med er.

— Har er bror lofvat er till någon annan man? frågade han högtidligt.

— Nej.

— Hvarför kan ni inte gifta er med mig, om ni ej är lofvad till någon annan man? Ni behöfver ej upphöra att vara kristen, ifall ni fortfarande vill vara det. Det har jag ju sagt. Och jag skall aldrig taga någon annan hustru än er.

Hon svarade: — Ja, ja, jag vet. Men jag kan inte gifta mig med er.

— Jag förstår er inte, sade han eftertänksamt. Men tiden flyr, och jag måste veta, hvarför ni svarar mig så. Hvarför kan ni inte gifta er med mig?

— Därför att jag ej älskar er, som jag vill älska min tillkommande man, sade hon sakta.

— Man skall ej älska sin man förrän efter bröllopet, svarade han mildt uppfostrande.

Det var något i tonen, som retade henne att säga:

— Jag förmodar, att en österländsk kvinna alltid älskar sin man efter bröllopet, men man kan inte vara säker på att så blir förhållandet med en västerländsk. Vi äro skilda raser, mr ben Ali.

— Vill ni ej gifta er med mig, därför att jag är egyptier? frågade han.

Hon svarade sakta, lika mycket sig själf som honom:

— Vi äro af en annan ras, en annan tro, från skilda världsdelar.

— Och om jag vore engelsman, skulle ni då gifta er med mig?

Hon svarade ej. Hon visste ej hvad hon skulle säga för att ej såra honom allt för mycket.

Han missförstod hennes tystnad och grep henne häftigt om armen. Han *ville* vinna henne. Han tänkte nu ej blott på att det var Guds vilja, det var också hans. Han älskade henne.

— Hvarför har jag blott den korta tiden mellan månens nedgång och solens uppgång för att tvinga er att byta detta svarta nej mot det ljusa ja! Säg detta

ja, och jag skall kyssa edra fötter hvarje morgon och afton, bad han bevekande.

Och då hon ej svarade, sade han med sitt mest bedårande tonfall:

— Jag väntar på detta ja så stilla, så tyst och så orörlig, att en fågel kan sitta kvar på mitt hufvud, medan jag väntar.

Han hade släppt hennes arm, och han väntade med sina kärlekstiggande ögon fästa på henne. Ett ögonblick föreföll det henne, som om det vore svårare att säga nej än detta ja, hvarom han bad. Hon hörde sång från båten, som alltjämt roddes i den stora silfverstrimman, och glada röster från parken trängde upp till den stilla, månbelysta grafkullen. Han väntade alltjämt, och hon svarade med samma ord. Hon kunde ej finna några andra.

— Jag kan ej gifta mig med er, Saïd ben Ali.

— Edra ögon stråla med den milda månens glans, låt edert hjärta vara likt det mjuka vattnet därnere och ej som grafstenen hårdt och kallt, sade han med samma bevekande, varma tonfall.

— Jag kan inte gifta mig med er, sade hon än en gång med skälfvande röst.

Medan hon ännu talade, kände hon detta oerhörda att säga nej till en kärleksbön denna månbestrålade, kärleksmättade afton.

Han märkte förändringen i hennes stämma och utbrast skälfvande af hopp, i det han fattade hennes nedhängande hand. Hon hade rest sig upp för att gå.

— Om jag blott hade mera tid på mig, om jag ej skulle resa i morgon! Om vi voro i Egypten, skulle ni ej kunna säga nej till mig. När ni bestrålas af vår sol, när ni ser Nilen — — —

Hon skakade på hufvudet och försökte lossa sin hand från hans grepp.

Så sade han, denna gång med ett hårdare tonfall i rösten:

— För sista gången frågar jag — vill ni gifta er med mig?

Hon skakade åter på hufvudet och sade till sig själf likaväl som till honom ett sträft:

— Nej, jag vill inte gifta mig med er.
Hon hörde honom mumla:

— Det var då inte Guds vilja. Så slungade han hennes hand ifrån sig och sade med hård röst:

— Det är skamligt, att kvinnor, som ej tillhöra andra män och ej äro lofvade till andra män, få gå fritt och obeslöjade omkring. Det passar inte för oss, det är orätt och vidrigt. Gå, gå, gå bort från mina ögon!

Hon såg hur han betäckte sina ögon med handen, som han hade för vana. Hon stod tvekande kvar. Hon ville ej drivas bort med hårda ord, och hon väntade. Efter en lång stund lyfte han upp hufvudet, fast han fortfarande höll handen för ögonen, och sade med tonen af ett barn, som förgått sig:

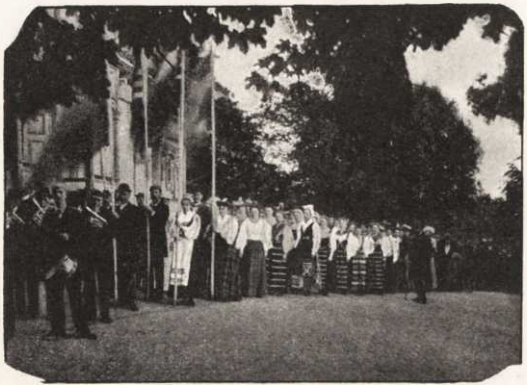
— Om ni är rädd att gå ensam, miss Brenner, skall jag gå med er. Men det är visst ljusst ännu.

— Nej, jag är inte rädd. Jag skall gå.

Han lyssnade efter hennes lätta steg öfver sandgången, och han hörde hur järngrinden gnisslade, då hon sakta öppnade den och sakta drog igen den efter sig.

Han var ensam på grafkullen.

VII.

Öfver sjön lågo de lätta morgondim-
morna kvar, och dagen lofvade att
blifva härlig. Det spåddes allt möjligt
godt för Saïd ben Alis Nordsjöresa, som
att döma af vindförhållandena på Säfve-
lången skulle blifva en verklig lusttur.
Och solig och varm skulle dagen blifva
på Nääs. Det fanns inte det minsta moln
på himlen, endast hvita, lätta skyar.

Hela hundradetjugufemte kursen var
samlad nere vid den lilla ångbåtsbryggan.
Alla, som kommit tidigt nog, voro ute på
bryggan, sångarna voro där, och den

svenska och den egyptiska fanan fläktade i det svaga morgondraget, och där voro direktören och hans fru och alla, som ansågo sig vara Saïd ben Alis särskilda vänner. De öfriga, som bryggan ej troddes kunna bära, voro samlade i en stor klunga vid brofästet.

Saïd ben Ali syntes ej ännu, och allt som oftast ropades det från bron:

— Kommer då inte mr ben Ali. Och en och annan mera nervös individ förutsåg och förutspådde, att mr ben Ali ej skulle hinna ned i tid, ty den lilla ångslupen kunde när som helst vara här. Var det inte röken, som syntes borta vid lusthusudden? Å nej. Och där kom ju mr ben Ali, hans röda fez lyste mellan träden.

Han måtte själf ha blifvit orolig öfver att komma för sent, ty han nästan sprang ned för backen. Han bleknade af sinnesrörelse, då han såg, att de alla voro samlade för att säga honom farväl, och då han upptäckte den röda fanan med den hvita halfmånen och stjärnan nere på bron.

Öfverallt där han gick fram, sträcktes händer ut emot honom, och svenska

folkskolelärare, med hvilka han aldrig kunnat växla ett ord, sade sitt trofast inlärda »good bye, mr ben Ali», och likaså gjorde alla de andra: rumäniern och greken och bulgaren och ungrarna och amerikanarna och engelsmännen. —

Då Saïd ben Ali skakade hand med direktören, fylldes hans ögon med tårar, och de, som ville se, sågo, att han gråtit förut, ty ögonen voro rödkantade.

— Mr Morris och mr Brown och miss Brenner och miss Karlson följa med er till Floda, mr ben Ali, sade direktören. Herrarna skola taga hand om edra saker och damerna om er, tillade han skälmaktigt, ty han ville gärna se Saïd ben Alis vackra småleende ännu en gång.

Men Saïd ben Ali förmådde ej småle, ej ens för att glädja direktören. Han visste, hvar miss Brenner stod mellan de andra flickorna, ej så långt borta, att det kunde väcka uppseende, men ändå ej så nära, att Saïd ben Ali behöfde snudda förbi henne, då han nu gick omkring bland de närmast stående och tackade och sade farväl till dem. Och så kom han fram till gruppen, där hon

befann sig, och skakade hand med alla flickorna, äfven med henne.

Men när han stod i begrepp att gå, vände han sig om och sade i sin korrektaste engelska ton:

— O, miss Brenner, jag har den egyptiska adressen, som jag lofvade er. Vill ni besvära er med att följa mig ett par steg, så skall ni få den, den ligger i min öfverrock därborta. Nej tack, jag skall själf hämta den. Vill ni gå med, miss Brenner? tillade han hastigt, då en af engelsmännen gjorde min af att springa efter rocken.

— Gå inte för långt, mr ben Ali, ropade direktören, som såg honom försvinna, båten kan vara här när som helst!

Men Saïd ben Ali hörde honom ej. Han hade kastat rocken öfver en trädgren ett litet stycke bakom den plats, där de alla voro samlade, och nu stod han och höll upp sin annotationsbok framför Stina Brenner och pekande på ett oskrifvet blad i den, sade han:

— Miss Brenner, följ mig inte till Floda. Jag vill se er och Nääs på samma gång sjunka ned i Säfvelången. Då

det nu inte var Guds vilja — — — Och förlåt mig att jag var ohöflig mot er i går och inte följde er hem.

Han talade ansträngdt, som om han upprepade en läxa, som han lärt sig utantill. — Och var det något mer? Jo, det var också det — han började bläddra i boken för att dölja hur handen skakade — att jag vill tacka er för all er vänlighet mot mig, och när ni kommer till Egypten — när ni kommer till Egypten. — Nej, jag kan inte. — Och jag skall aldrig glömma — han höll upp ett ögonblick — jag skall aldrig glömma Nääs. Farväl, miss Brenner!

— Farväl, mr ben Ali, jag skall också minnas er, sade hon hjärtligt.

— Tack.

— Mr ben Ali, mr ben Ali, båten, båten!

Han skyndade ned på bron, fattade direktörens framräckta hand i sina båda och kramade den varmt. Den mjuka, djupt upprörda rösten skälfdde, då han sade:

— Tack, tack, tack! Hvad jag lärt här på Nääs, det skall komma mitt land och mitt folk till godo på ett eller annat sätt, om Gud låter mig lefva.

Den lilla ångslupen kom sakta glidande fram öfver den blanka sjön. Sångarna stämde upp:

»Du gamla, du friska, du fjällhöga Nord!»

Nu fälldes skorstenen ned för bron, och nu kom båten frustande och pustande genom det mellersta brohvalfvet, och nu lade den till.

— Adjö, adjö, allesammans, ropade Saïd ben Ali och skyndade ombord.

Mr Brown och mr Morris och miss Karlson följde efter honom, och så ropades det — Miss Brenner, miss Brenner, skynda er, annars hinner ni inte till tåget, båten är försenad.

— Jag far inte med, svarade Stina Brenner högt.

— Visst skall ni fara med!

— Nej, jag tycker inte om att taga afsked af mina vänner mer än en gång.

Han hörde hennes ord, där han stod på det öfversta trappsteget i den lilla båtens akter, dit tältduken ej nådde. Där var han synlig för alla.

— Tre hurra för Saïd ben Ali. Gud välsigne honom! ropade direktören, då båten backade ut från bron.

Hurraropen ljödo så att det ekade i bergen, och ännu tre och ännu tre!

Säid ben Ali förde handen långsamt först till pannan och så till bröstet och bugade sig djupt.

Ingen af de närvarande hade sett denna österländska hälsning förut, och den gjorde ett högtidligt, gripande intryck på dem alla. För första gången liksom förstodo dessa människor, från hvilket fjärran land deras kamrat kommit och till hvilket fjärran land han återvände.

— Hvad skola vi sjunga? Det är synd, att Egypten ingen folksång har, hviskades det på bron.

— Låtom oss sjunga »Home, sweet home» för mr ben Ali! ropade Stina Brenner på engelska så klingande högt, att Säid ben Ali hörde henne.

Och öfver Säfvelångens ljusa vatten ljöd sången.

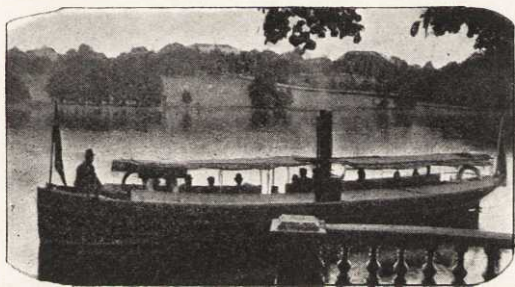
Då svenskarna hörde melodien, föllo deras stämmor in med ord, som de själfva satt till sången om hemmet:

»Och dväljas vi än uti guldtimradt slott och hemmet var torfklädda hyddan blott, till hemmet dock längtande tanken oss bär, ty käraste plats uppå jorden det är.

Hem, hem, ljufva hem,
kärast på jord
hem, hem, dyra ord — —

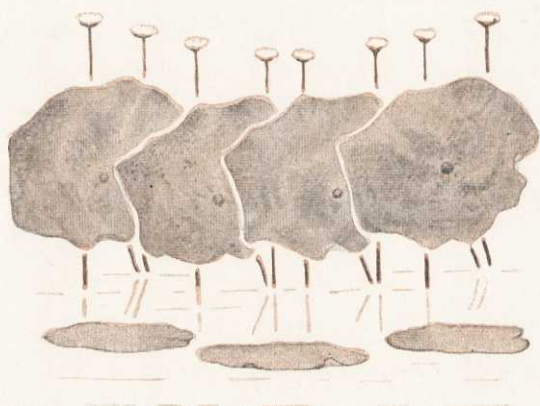
När orden »home, sweet home» nådde fram till Saïd ben Ali, flög det vackra, vemodiga leendet en sekund öfver hans läppar, och det var dem alla, som stodo på bron kring den egyptiska röda flaggan med halfmånen och stjärnan, som hälsade han ej allenast dem, utan också sitt fjärran hemland, när han nu åter lade sin hand först på pannan och sedan öfver hjärtat, medan han bugade sig djupt och högtidligt.

Och båten försvann bakom udden.

SENARE AFDELNINGEN

I.

Lifvet är besynnerligt. För somliga människor lägger lifvet tillrätta en lång och rak landsväg utan backar och utan skuggande träd, jämn och slät, tråkig och enformig, skulle man tycka, men i alla fall bekvämt lagd för stillsamma och tröga personer, som kanske i alla fall, om de haft sitt fria val, ej skulle tyckt om att klättra uppför berg för att få vidare utsikter eller brytt sig om att fara öfver haf för att få se främmande länder.

Andra människor däremot gå knappast en dag på dylika raka allfarvägar, innan de komma till en korsväg, vid hvilken de måste fråga sig: är det denna eller den andra vägen, som jag

skall gå? Ty något innerst inne i dessa människor gör det omöjligt för dem att härda ut på den släta, evinnerliga landsvägen, äfven om lifvet själf ej tvingade dem bort till skiljovägarna.

Men den väg, på hvilken dessa människor slå in, halft drifna af sin natur, halft af lifvets bjudande maktspråk, är full af öfverraskningar, af spänning, af fara, men aldrig enformig och aldrig långsläpigt tråkig, den bär ofta öfver fjärran haf och öfver höga berg och till okända länder. Men äfven, när så ej sker, är det något alldeles särskildt med dessa somliga människor, som gör att lifvets väg för dem blir full af under och klappande förväntansfull spänning, något som kommer dem att ständigt fråga sig: »Hvad skall hända mig härnäst» och »hur skall jag möta det, som händer mig härnäst,» eller »bära det, som jag har att möta, eller kämpa emot det, som kanske aldrig kommer att hända, men som jag ängslas för skall blifva min lott!»

Det var på en dylik väg, som Stina Brenner kände, att hon vandrade såsom i blindo, alltsedan Saïd ben Ali försvun-

nit från hennes åsyn den morgonen på Nääs. Hemma i Sverige hade hennes hjärta aldrig klappat fortare vid tanken på honom, fast hennes fantasi ständigt kretsat kring österlänningen, som *ville gifta sig* med henne — som *älskade henne*. På detta motiv hade hon diktat vidare. Medan hon i hemmet genomlefde det vanliga höstlifvet med alla dess prosaiska sysslor, och det vanliga svenska höstvädret med all dess hopplösa instängdhet, lefde hon i drömmen i det solglänsande Österlandet, i den värld Saïd ben Ali beskrifvit för henne, och som kunde ha varit hennes värld, i fall hon velat — i fall hon velat. Men tanken härpå hade i alla fall ej försatt hennes blod i svallning. Det var först då hon vid sin brors sida stått på den stora Brindisiångarens däck, som hennes hjärta börjat bulsa vid tanken på, att det land, dit hon nu for, var Saïd ben Alis land.

När så äntligen den stormvräktade ångbåten glidit in i Alexandrias hamn och sakta fällt ankaret ett stycke från land, hade Stina Brenner åter stått uppe på däcket, blek och med stora, ifriga ögon och försökt uppfånga första glimten

af österländskt lif. Hela hennes kropp hade darrat af förväntan. Men det hon sett och hört hade icke behagat henne.

Hvilket virrvarr, hvilken smuts, hvilket skrik och tjut och fäktande med armar som af besatta därborta på kajen!

Det var halfnakna svarta och bruna kroppar under de trasiga bomullsskynten, det var förvridna svarta och bruna ansikten under de smutsiga turbanerna, det var enögda och förkrympta och blinda och vanföra, som tjöto och vrålade och sträckte upp händerna mot fartyget och gnällde och skreko.

Och samtidigt hade Stina sett andra, de friska och företagsamma, som under larm och tjut kastat sig ner i sina roddbåtar och börjat en ilsken vild kapprodd fram till fartyget, så att skummet stänkt öfver de nakna, svarta och bruna fötterna. Hon hade sett hur de rest sig upp vid hvarje årtag för att få än starkare fart på båten, och hon hade hört hur de tjöto Allah, Allah, som om de varit i den bittraste nöd och fara. Och hela denna infernaliska kapprodd, allt detta helvetiska tjutande hade blott gällt, hvilken af båtarna skulle komma först

till ångaren, hvilken af dessa apviga svarta och bruna män först skulle hinna äntra upp och bemäktiga sig de stora koffertarna, de små väskorna, de förskrämda resenärerna och skyndsammast möjligt tumla ner dem i båtarna för att öfverföra dem den korta sträckan till kajen. Och när så alla båtarna i det närmaste samtidigt hunnit fram, hvilket ögonblick, då hela däckets i ett nu öfversvämmades af en tjutande, larmande, gestikulerande svart och brun mobb!

Och hvad var det för spöklika, svartklädda skepnader därborta vid de förfallna rucklena, framför hvilka man lastade balar och varor på gråsmutsiga, knäböjande kameler, skepnader, hvilkas ansikten voro höljda i ett spetsigt dok af svart taft, fästadt öfver näsbenet med ett besynnerligt, barbariskt, spiralformadt mässingsspänne, ett ogenomskinligt dok, hvilket likt en mask täckte ansiktena och blott lämnade ett stycke af pannan och de stora, svarta ögonen synbara?

— Är det där kvinnorna, Ludvig? hade Stina frågat med skälvande röst och med ett häftigt grepp om broderns arm.

— Ja, hade han tecknat till svar.

I detsamma hade Stina sett sin annars så lugne broder höja käppen mot den mest påträngande och oförskämde egyptiern, som antastade dem.

Tårar glittrade i hennes ögonfransar. — Var detta det sköna, lugna, värdiga Österlandet, som Saïd ben Ali beskrifvit för henne, och till hvilket hon trånat och längtat?

Hon hade haft en förnimmelse, som om man plötsligen frånröfvat henne något, hon hållit innerligt kärt. Det första intryck hon fått af Österlandet hade varit vidrigt och fult, disharmoniskt för öga och öra, och det var det första intrycket, som hon brukade låta gälla för sig, åtminstone hade hon sagt Saïd ben Ali detta. Skulle det gälla också här?

Detta intryck försvann under färden mellan Alexandria och Cairo, denna färd, som Saïd ben Ali hade talat om under deras första samtal i skogen på Nääs. Då såg hon det evigt på vandring stadda Österlandet, kamelerna, hjordarna, herdarna, allt det af Österlandet, som för västerlänningen ter sig som taflo ur bibliska historien, det gamla testamentets

patriarker med brunhvitrandade, långhåriga yllemantlar och höga vandringsstafvar, långsamt och med oändlig värdighet skridande framåt eller hvilande vid vägkanten — Josefs bröder i hvita mantlar och turbaner och Josef själf, ung och fager med sammetsvarta ögon.

När Stina Brenner såg allt detta så förunderligt nya och dock så oändligen välbekanta, hade hennes hjärta klappat af sjudande intresse, och tanken på att hon kände någon, som hörde hemma i denna sagovärld, någon, som älskade henne, och sagt henne det — tanken härpå vardt åter till lefvande jubel inom henne och gjorde allt detta främmande och dock så oändligen välbekanta liksom till hennes egen egendom.

Då de så hunnit fram till Cairo och Stina Brenner på deras färd genom Ismailakvarteret bort till hôtel du Nil, sett gatorna vimla af europeiskt klädda män med röda fezer på hufvudet, då hade hon i hvarje förbiskymtande ungdomlig skepnad tyckt sig igenkänna Saïd ben Ali och hade måst göra våld på sig för att ej högt ropa hans namn.

I hvilken andlös spänning hade de ej alla tre, hon och brodern och svägerskan, suttit, medan färden genom El Muski varade! Aldrig hade de kunnat föreställa sig detta oerhörda vimmel, dessa underbara ansikten och skepnader från alla världens sagoländer, alla dessa österländska dräkter, denna strålande färgprakt, denna trängsel af människor och djur, af ryttare, men ryttare på höga, vaggande kameler och på hvita små åsnor med röda schabrak; och åkande, men åkande med hvitklädda, brunbenta, lättfotade unga män med stafvar i händerna springande framför de snabba hästarna. Aldrig hade de kunnat föreställa sig dessa hjordar af getter, kalkoner, höns, drifna af herdarnas långa spön midt i denna trängsel, aldrig dessa många beslöjade kvinnor, aldrig så många vattenutbudare, så många skrikande försäljare, aldrig dessa hojtande och rytande arabiska sluskar, aldrig ett sådant oändligt vimmel, aldrig ett sådant öronbedöfvande sorl och stim.

Och när så vagnen plötsligen vikit ner i en af de halsbrytande gränderna, som leda från El Muski, och kört in

genom en hvälfd, randigt struken portal, bakom hvilken skymtade en värld af yppigaste grönska, och stannat på den guldglänsande sandgången i den af lätta byggnader omgifna hotellgården, och stojet och ropen från El Muski förbytt i den fridfullaste stillhet och tystnad, då hade Stinas hjärta börjat klappa af trånande längtan efter den, som älskade henne.

Och nu, denna förmiddag, satt hon och väntade på honom.

Hon var allena. Om några dagar skulle deras Nilresa börja, och Stinas bror och svägerska hade farit ner till Kasr en Nil för att bese ångaren Amenartes, med hvilken de skulle fara. Stina hade sagt dem, hvarför hon ej ville följa med. — Jag skall skicka efter min egyptier, hade hon sagt.

Hon satt och tänkte öfver sig och honom denna förmiddag i den tysta, trolska trädgården i hôtél du Nil, dubbelt tyst, därför att den ligger så nära det färgskimrande, strålande, brusande, jäktande, vilda lifvet på Cairos stora arabiska pulsåder, gatan El Muski, och dubbelt trolsk, därför att denna trädgård, som är så liten i omfång, blott en på alla sidor kringbyggd inre gård, är så öfverväldigande genom den yppiga prakten i sin vegetation. Ty sådana träd, som här i denna trädgård, finnas ingenstädes i Cairo eller dess omnejd. Ingenstädes äro orangeträden så saftigt gröna och bära en sådan yppig, gyllene frukt på sina grenar, ingenstädes äro palmerna så mäktigt höga och deras solfjädersblad så breda och skuggrika som här, ingenstädes stå bananträden så resliga och smäckra, och ingenstädes äro slingerväxterna, som vrida sig omkring trädens smärta stammar och bilda spaliererna kring balkongernas pelare, så yppiga och rika eller de röda klängväxterna så glödande röda eller de gula klängväxterna så bjärt gula som här. Och allt det slingrande gröna och röda och gula och

hvita, som klänger upp för balustraderna till byggnadernas fritrappor och verandor, förefaller, som om det sväfvade i luften. Och allt det röda, hvita, gula och gröna, som hänger ned från de platta takterrasserna, de minaretformade kioskerna och de smärta utsiktstornen, förefaller, som om det hängde ned från himlen i de luftigaste festoner. Och allt detta sväfvande och hängande hjälper palmbladen att skydda de nere i trädgården sittande för de mest brännande solstrålarna, som dämpade och förmildrade af det luftiga gröna, lysa ned på den trolska, tysta trädgården.

Stina satt i en låg, djup korgstol midt i en palmgrupp, med allt det hängande och klättrande och alla de breda solfjädersbladen skuggande öfver sig. Hon hade vändt korgstolen så, att hon kunde skymta porten från platsen, där hon satt.

Under första halftimmen sade hon sig, att det var omöjligt att Hassan, hennes budbärare, ännu kunde vara tillbaka. Hon smålog. »Hassan, min egyptiske budbärare», det lät som ur Tusen och en natt. Här i denna omgifning var

visserligen allt stämmt till drömmen om Österlandet, men hennes hjärta hade tagit sig för att klappa så häftigt, att hon blott kunde lyssna till och undra öfver dess slag och tänka: Hvad skall han säga — hvad skall jag säga — då han nu kommer — då han snart är här. Hon ondgjordes på sig själf, att hon tänkte på detta möte så helt annorlunda, än som egentligen varit naturligt. — Jag älskar honom ju inte, tänkte hon afgörande, men icke desto mindre satt hon med klockan i handen och väntade med bultande pulsslag.

Hon sade sig, att förrän klockan var tre, kunde hon ej vänta Hassan eller Saïd ben Ali. Ty det var ej Hassan utan Saïd ben Ali, som hon väntade. Och när klockan vardt tre, tänkte hon förskräckt: — Hassan har ej funnit reda på den gata, där Saïd ben Ali bor.

Hassan hade af hotellets högdragne, grekiske portier blifvit framropad från bänken utanför porthvalfvet, där en mängd sysslolösa egyptier, araber och nubier dagen i ända brukade sitta och vänta på att få springa ärenden för den mäktige mannen. Och sedan portieren i

snäsigt ton gifvit Hassan besked och lämnat honom brefvet, hade han vändt sig till Stina och sagt: — Jag tror inte, att en enda af hela det här packet känner till namnet på en enda gata i Cairo utom Muski. Men det brukar bli uträttadt i alla fall, de äro inte dumma, och de springa snabbt.

Och medan han ännu talade, hade den snabbfotade Hassan ilat upp för den branta gränden, och hans ljusblå bomullsskjorta och hvita turban hade försvunnit i vimlet på El Muski.

Hvarför kom han inte tillbaka?

Och hvad väntade hon på med denna alltjämt ökade oro och hjärtklappning? Hennes blickar hängde fast vid det i rött och blått målade ingångshvalfvet, och när någon trädde därigenom, klädd i fellahinernas blå skjorta eller i europeisk dräkt med den röda fezen på hufvudet, spratt hon till och rodnade häftigt.

Hvarför väntade hon så? Intet var ju förändradt. Saïd ben Ali var alltjämt af annan ras, af annan tro, och hon älskade ju honom ej. Blott miliön var en annan. Han var hemma här, där hon var en främling, förut hade hon varit

hemma, där han var en främling. Och hon sade sig, att detta ju var något oväsentligt. Hon försökte lugna sig med tanken: Detta är blott en stämning, som förflyktigar, då budet lämnat hans svar, eller då han själf träder in genom porthvalfvet därborta.

Kom då Hassan aldrig? Hon tvang sina ögon bort från ingången och fäste dem på stensfinxen, som var uppställd midt emot palmgruppen, där hon satt. Hon stirrade en sekund på de stora vidöppna ögonen, på den raka näsan, på hakskäggets stela refflor; men nej, hon kunde ej släppa porthvalfvet ur sikte. Hon försökte åter och vände blicken, denna gång mot den plaskande springbrunnen, hvilkens fallande droppar hon räknade, eller var det sitt hjärtas slag hon räknade? Nej, nej, hon måste passa på och se honom, innan han fått syn på henne. Hon måste det nödvändigt för att kunna hinna blifva sig själf igen.

— Nu, nu! Det var Hassan.

Stina reste sig till hälften upp ur stolen. Hon förmådde knappast stå upp-rätt.

— Nå! sade hon andlöst.

Hassan svarade på bruten tyska:

— Många timmar sökte jag. Jag var inne öfverallt och frågade, men ingen visste. Jag skall söka igen i morgon.

— Gif mig brevet! sade hon häftigt.

— Hassan skall söka igen i morgon.

— Nej, nej. Jag vill inte sitta här och vänta mer. Jag skall själf i morgon fara till Abbas-skolan.

— I morgon är fredag. Abbas-skolan är stängd.

— Och om lördag skola vi börja vår Nilresa, flög det ångestfullt genom Stinas hufvud. Hon sträckte ut handen efter brevet, som Hassan motsträfvigt lämnade ifrån sig, och lade några mynt i hans hand. Han återvände till sina kamrater, och hon sjönk åter ner i korgstolen. Spänningen var öfver. Hjärtklappningen hade saktat af. Hon kände en dof missräkning, men också ett doft lugn öfver att den flämtande oron var förbi, och att hon nu hade tid att förbereda sig på det, som aldrig skulle hända. Det var många stridiga känslor, och hon slöt ögonen för att se klart. Genom de slutna ögonlocken lyste solstrålarna i skimrande fladder, hon hörde

det sakta plaskandet från fontänens springvatten och hon inandades trädgårdens varmfuktiga ångor. Hon satt länge med slutna ögon, tills hon väcktes af att en liten handskklädd hand lätt slog henne på skuldran. Det var hennes svägerska, som hvitklädd och violdoftande stod bredvid henne och frågade:

— Nå, Stina, hvar har du din egyptier?

Hon svarade: — Han har inte varit här, Agnes. Jag har varit ensam. Men medan hon sade detta, föreföll det henne, som om hon narrades, hon kände det, som om hon ej varit ensam — som om han varit här.

— Jaså. Och nu skall jag hälsa dig från Nilen och från Esbekieh trädgården. Vi ha också varit där och sett på förberedelserna till morgondagens fest. Det skall bli stor folkfest i Esbekieh trädgården i anledning af årsdagen utaf khedivens tronbestigning. De sätta upp milliarder kulörta lyktor. Det skall bli roligt att vara med om en arabisk folkfest, inte sant, Stina?

Agnes hade tagit af sig hatt och handskar och lagt dem på det lilla

marmorbordet framför dem. Plötsligen sade hon: — Du ser så besynnerlig ut, Stina, har du gråtit?

— Nej, jag har inte gråtit, svarade Stina alltjämt med samma känsla: Hvarför narras jag? Jag har ju gråtit. Och hon strök med afvigsidan af handen öfver ögonen och såg yrvaken upp på Agnes.

Allt var så besynnerligt — drömde hon?

II.

Det var följande afton, och Esbekich-trädgården hade redan i ett par timmar lyst som ett oerhördt eldklot i Ismäilakvarterets midt, men först när middagen i de stora hotellen var slutad, började den strålande trädgården att fyllas af en böljande människoskara. De amerikanska och europeiska damerna och herrarna från Shepherd, Continental, Savoy, Gezireh och de andra hotellen trängdes vid ingångarna med andra europeiska och amerikanska damer och herrar, men ju

närmare de förväntningsfulla västerlänningarna, vandrande under strålande hvalf af kulörta lyktor, nalkades festens midtpunkt, den af en gördel af gnistrande, blänkande, tindrande, flammande lyktfestoner af alla färger omslutna dammen, desto mera började det österländska elementet i folkvimlet komma till syne. Österlänningar och västerlänningar trängdes sida vid sida. Mörka och ljusa, bjärta och svarta dräkter syntes bredvid hvarandra. De västerländska damerna och de österländska männen voro i färgrikt skimrande eller helhvitt strålande dräkter. De västerländska herrarna och de österländska kvinnorna i sina mörka klädebonader utgjorde en skarp kontrast till dessa brokiga färger, de arabiska kvinnorna i all synnerhet, fullständigt inhöljda som de voro i den svarta sidendräkten med den svarta slöjan, öfver hvilken det spiralformade mässingssmycket och de svarta, mandelformade ögonen lyste.

På den stora dammen glida i eldskrud strålande båtar fram och tillbaka. Där är en, som ros af i praktfulla sidendräkter klädda, turbanprydda, sköna orientaliska män. Öfver deras hufvuden

vaja de mångfärgade lyktorna lätt vid hvarje årtag, och medan båten glider fram, möter den andra, fantastiskt upplysta båtar, fyllda af hvitklädda, svarta män eller af ljusbruna, blåklädda gestalter. Och i de bruna männens båtar spelas på gnisslande, skärande instrument, hvilkas genomträngande spröda ljud blandas med den turkiska musikens vilda trumpet-skrällar och brutala mässingslarm, som brusar fram från de många musik-estraderne i trädgården. Från de svarta männens båtar ljuda entoniga, klagande negersånger, ackompanjerade af klap-pande svarta händer, och hvarannan sekund flyger en hväsande raket i snabb båge öfver dammen, och fyrverkeri-pjäserna susa och hvissla och deras drypande eldregn belyser den alltjämt ökade åskådarskaran på dammens stränder. Ju längre aftonen skrider fram, desto praktfullare blir fyrverkeriet med solar och halfmånar och rinnande eldfontäner och khedivens namnchiffer och språk ur koranen i eldskrift. Och allt detta hväsande, gnisslande, sprakande, orediga buller öfverröstas oupphörligt af

dånande salfvor af kanonskott och skrällande trumpetstötar.

Men också för dem, som snart fått nog af det ögonbländande och öronbedöfvande lifvet vid dammen, har Esbekiehträdgården mycket att bjuda på.

Därborta bredvid det stora öppna tältet, hvars väggar och tak äro öfverdragna med dyrbara, persiska mattor, och där förgyllda, med sidendamast klädda stolar stå väntande på khediven, på prinsarna och deras följe, finns ett annat tält, beklädt innan och utan med hjärt röda egyptiska tältdukar. Därinne dansar Cairos förnämsta magdanserska till ackompanjemang af egyptiska gitarrer. Och från ett annat tält höres stigande och fallande, gnällande nasaltoner, där sjunger Egyptens förnämste sångare. Framför ett tält längre bort dansa två vitklädda, mjukt smidiga gestalter en syrisk svärdsdans, och i tältet därborta sitter en indisk ormtjusare på huk och blåser på en rörpipa för sina ormar, som slingra sig och spänna buk och hväsa på marken framför honom.

Alla gånger och stigar mellan dungarna af tamarisker och sykomorer, akasier

och palmer äro kantade af kulörta lyktor, och höga marschaller kasta sitt orediga ljusskimmer på hvitblommande mandelträd och på persikoträdens skära blomklasor. Och på alla gångar och stigar

trängas vatten- och sorbetutbudarnas svinhudssäcker och mässingsbehållare med de oformliga lådor och brickor, på hvilka skrikande försäljare utbjuda pressade dadelkakor, pistacher, oranger och bananer och en mångfald af besynner-

ligt utstofferade sötsaker och flottiga kakor.

Ett ganska stort sällskap från Hôtel du Nil hade gjort följe till festen i Esbekieh-trädgården. Där var den tyske professorn och hans hustru, den rumäniske konsuln och hans systerdotter, den franske målaren och hela den svenska kolonien i hotellet, Hofburgs, Clases och Brenners.

Sällskapet hade blifvit så länge stående vid dammen, att Stina Brenner slutligen tröttnat och hviskat till sin bror:

— Jag går fram till träden därborta för att se hur det tar sig ut på afstånd. Nej, säg ingenting, jag vill intet sällskap ha, stå bara kvar och vänta på mig. Jag skall inte gå längre än att jag har dig i sikte hela tiden.

Och med sin vanliga, fågelliknande snabbhet smög hon sig obemärkt ut ur kretsen. Det var blott några steg att gå för att komma ur folkträngseln, och från platsen, där hon stod, kunde hon se sitt sällskap alldeles tydligt, så nära var det.

Hon stod på en jämförelsevis dunkel gång, öfver hvilken de högt gående fyrverkeripjäserna allt som oftast kastade ett blixtnabbt ljus. Mellan sig och dam-

men hade hon en dunge af blommande orange- och aprikosträd och glesa, lätta buskar, och sedda genom detta luftiga gröna och fina skära blomsterflor togo sig den strålande dammen, de lysande båtarna, den brokiga människomassan under de mångfärgade lyktorna trolska och sagolika ut.

— Det är som en dröm, hviskade Stina för sig själf. Jag är glad, att jag fått se det härifrån och ensam, det är något man aldrig glömmer.

Hon kände det nästan påkostande att slita sig bort, men hon måste återvända till sitt sällskap. Hon dröjde dock än ett ögonblick, och medan hon dröjde, såg hon ett par unga män och en skara barn komma gående fram på gången. Den ene af de unga männen bar europeisk dräkt och hade röd fez på hufvudet, den andre hade grön turban och orientalisk klädnad. De två unga männen höllo hvarandra i hand, medan de arabiska barnen, fyra små gossar och en liten flicka, så liten att hon ännu var obeslöjad, kringsvärmade dem, hängde förtroligt fast vid deras armar och vid deras rockskört, ifrigt pratande med de

båda ynglingarna, som vänligt svarade dem.

När skaran hunnit alldeles intill Stina, surrade en grann fyrverkeripjäs plötsligen upp i luften. Den europeiskt klädde unge mannen lyfte hastigt upp den lille minste gossen på sina armar för att han bättre skulle se. Det var en liten fyraåring med tätrakadt svart hår och röd fez på hufvudet. Något i sättet, hvarpå barnet lyftes upp, kom Stina att bli stående med högt klappande hjärta, men ljuset var för oredigt för att hon rätt skulle kunna vara säker.

Då tändes plötsligen en röd bengalisk eld alldeles framför gruppen af barn och ynglingar och belyste deras ansikten. Stina gaf till ett utrop.

— Saïd ben Ali!

Han vände sig till hälften om, men bländad af det starka skenet, såg han henne ej. Han höll fortfarande barnet på armen.

Hon sträckte ut handen mot honom.

— Mr ben Ali, sade hon sakta, jag tror inte, att ni känner igen mig.

Gossen, som höll armen om hans hals, pekade på de tre gnistrande eld-

hjulen på dammens motsatta sida och sade några ord på arabiska. Ynglingen, som hållit honom i hand, och de små gossarna stirrade allvarsamma på den europeiska kvinnan i den hvita dräkten, som ställt sig i deras väg och tilltalat dem, och ett ögonblick började Stina tro, att hon misstagit sig och att det ej var Saïd ben Ali utan någon, som mycket liknade honom. Hon rodnade pinsamt och vände sig om för att gå.

Men nu hade Saïd ben Ali hunnit sansa sig. Han räckte hastigt gossen öfver till brodern, Stina förstod, att ynglingen i den gröna turbanen var Saïds bror, de voro hvarandra så lika, fast denne var yngre, var mera högre och hade ett allvarligare, mera orientaliskt tycke, — och sade med denna mjuka, smekande röst, som Stina så väl kände, och som i ett ögonblick försatte henne tillbaka till Nääs:

— Är det möjligt, miss Brenner, är det ni? När kom ni till Egypten? Och är ni ensam här i Esbekieh, och hur må de alla på Nääs?

Han tog ej hennes hand, och, hur det var, förstod Stina, att han inför

brodern och smågossarna skämdes att göra det.

— Nej, jag är inte ensam, de mina stå därborta, ni kan se min bror, han är hufvudet högre än de andra, och jag skickade bud till er, mr ben Ali, men budbäraren fann ej reda på gatan. Vi bo på Hôtel du Nil. Jag har varit här i Cairo en vecka, och i morgon börja vi vår Nilresa.

Säid ben Ali var synbarligen besvärad. Han sade några arabiska ord till brodern och så till Stina på engelska:

— Det är min bror Mohammed, om hvilken jag berättat för er. Han talar ej engelska.

Åter sade Säid några arabiska ord till brodern, och tonen lät befallande.

Mohammed släppte ner den lille gossen på marken, lade högtidligt handen på sin panna och sitt bröst och bugade sig allvarligt.

— Säg honom, att jag är mycket glad att göra hans bekantskap och att ni äro mycket lika hvarandra. Jag visste ej, att ni hörde till profetens ättlingar, jag förstår, att ni gör det af er brors gröna turban, tillade hon hastigt.

— Det göra vi, sade Saïd.

— Er bror ser mycket intelligent ut, mr ben Ali, fortsatte Stina. Hon visste ej hvad hon skulle tala om. Hon kände sig till ytterlighet besvärad af alla dessa allvarligt stirrande svarta barnaögon och af Saïd ben Alis tvungna sätt.

— Tack, miss Brenner, svarade han hjärtligt. Han är mycket intelligent. Han studerar i El Azhar moskéen, universitetet ni vet. Han vill bli en lärd man, men han vill ej lära något af européer. Det låg något i tonen i dessa sista ord, som kom Stina att se upp mot Saïds ansikte, som var nästan lika allvarligt som broderns.

• Mohammed hade lyft upp den lille gossen på sin arm och visade honom fyrverkeriet samt försökte också leda de andra smågossarnas uppmärksamhet från Saïd och den främmande kvinnan. Stina hade en bestämd förnimmelse af att Mohammed ansåg den äldre broderns uppförande stötande och opassande, och hon började sakta gå hän mot dammen, Saïd vid hennes sida, hållande den lilla minsta gossens hand, de andra några steg bakom.

— De här barnen äro mina kusiner, sade Saïd med sitt vackraste småleende. Barn till mina farbröder Selim och Ibrahim.

— Hvad heter den lilla flickan? frågade Stina för att säga något.

— Hon heter Naïme och den här lille är Yussuf, de äro syskon. Saïd ben Ali lyfte upp gossen på sina armar. Stina klappade hans bruna kind och smålog åt honom, medan han betraktade henne med allvarsamma ögon.

— Och hur gammal är Naïme?

Saïd ben Ali vände sig om och frågade Mohammed.

— Han säger, att hon är åtta år.

— Skall Naïme gifta sig med er bror Mohammed, när hon blir stor? frågade Stina.

— Ja. Han skall gifta sig med henne om fem år.

Stina kastade en hastig blick på den lilla flickan, som gick alldeles bakom dem. Hon hade sneda, svarta ögon och var mycket blyg, ty när Stina såg på henne, smög hon sig hastigt bakom Mahommed, som dock långt mindre syssel-satte sig med henne än med gossarna,

De hade nu hunnit nästan fram till dammen och blefvo stående bakom Stinas sällskap, som vände dem ryggen och ej blifvt henne varse.

— Och så skall ni resa i morgon på Nilen, sade Saïd ben Ali, ända fram till Assuan, förmodar jag. Och då ni kommer igen, får jag väl se er hemma hos mig, miss Brenner? När kommer ni igen?

— Om fem veckor, förmodar jag. Men vi finna ej reda på er gata.

— Den ligger strax bakom El Muski, inte tio minuters väg från Hôtel du Nil. Men skrif ett bref, då ni kommer tillbaka, och adressera det till min skola, så får jag det säkert. Och så kommer jag och hämtar er.

— Tack, mr ben Ali. Det skall jag göra.

— Då jag hör er röst och då jag ser er stå här bredvid mig, tycker jag, att vi äro på Nääs, men det är mycket olika. Inte sant? Mer än ni kunde ana.

Hon svarade på sin egen tankegång:

— Ja, mycket, mycket mer än jag kunde ana. God afton, mr ben Ali.

Stina lyfte lille Yussufs bruna hand till sina läppar och kysste den. Barnet sade några ord, som kommo Saïd ben Ali att småle.

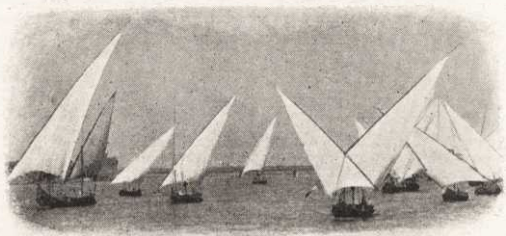
— Hvad säger han?

— Han säger: Yussuf tycker om sin broder Saïds kristna vän.

Stina böjde sig åter ned öfver barnets hand och kysste och klappade den. Så räckte hon sin hand åt Saïd ben Ali och böjde på hufvudet för Mohammed och gossarna.

De stodo alla hälsande på österländskt vis, då hon hastigt försvann med sitt sällskap i folkvimlet.

III.

Nilen är inte en flod, på hvilken man reser, Nilen är en flod, på hvilken man lefver. På Nilen lefva fellahinerna veckor och månader i sina gajazzer och felucker, som med det stora, triangelformade, vinglika seglet taga sig ut som halft flygande, halft simmande fiskmåsar, där de, så långt ögat når, äro spridda öfver den blåa, breda floden och kretsas förbi hvarandra eller följas åt, allt eftersom de, lastade med slaktboskap, säd, sten eller lerkärl, skola färdas upp eller ner för Nilen. De stora gajazzerna rymma vanligtvis alla fellahfamiljens manliga medlemmar, den gråskäggige kommanderande farfadern med sina många kraftiga söner och alla dessa söners unga söner, från den smidige, halfnakne sjutton-

åringen ända ner till den lille helnakne, solstekte tvååringen, som på båtens flata botten leker med hönsen och kalkonerna i spjälburarna, eller med de långörade, svarta getterna och de ängsligt bråkande lammen. När vinden är skral, är det blott småbarnen ombord på gajazzan, som äro sysslolösa, ty då måste båten drivas fram med långa åror, medan besättningen med full hals skriker sitt entoniga Eleïsa, när årorna sänkas, och Hallimnalla, när de höjas, eller måste den stakas mellan sandbankarna af de på kanten af båten balanserande männen. Men när vinden är gynnsam och frisk, då sitter det blott en turbanklädd man vid styret, och de andra sitta i en treflig krets med korslagda ben midt i båten, drickande kaffe och rökande vattenpipa eller sjungande till ackompanjemang af darabuckans vildt enformiga trumjud, medan gajazzan eller feluckan i ilande fart susar förbi de med all tänkbar komfort utrustade dahabijerna, och förbi turist- eller expressångarna, på hvilka man heller inte reser, utan lefver i dagar, veckor, månader.

Men på dessa farkoster lefver *främlingsvärlden*.

I början är denna främlingsvärld från Europa och Amerika så erbarmligen dum, ty den känner ännu inte till Nilens stora hemlighet. Första dagen, medan ännu Cairos hundrade minareter och pyramiderna vid Gizeh och Mokattams rosenfärgade citadellkrönte kam skymta i fjärran, försöka främlingarna med de resdresserades spända uppmärksamhet att iakttaga och se allt det, som sker på floden och på stränderna, de många mötande farkosterna med deras pittoreska besättning, de vattenhämtande kvinnorna, de badande bufflarna, de första vattenhissarna, allt det nya och märkliga, som

de skulle fästa sig vid under en resa. Men det dröjer ej länge, innan de i början så dumma främlingarna komma till insikt om att de på detta sätt blott slita ut sig och ej kunna njuta. Och de flesta börja förstå eller ana, att den heliga Nilen är en nidkär gudomlighet, som kräfver *hela* människan. De märka, att de måste så mycket som möjligt vara ensamma på Nilen med alla de drömmar och tankar, den helige skänker sina tillbedjare. Helt ensamma kunna de ju ej vara, ty måltids-gongongen ljuder alltför ofta och samlar de spridda Nildyrkarna i den stora matsalen på öfverdäck, men så mycket som möjligt ensamma! Och med denna insikt börja dagar, veckor, månader af ett underbart högstämtdt, lugnt lif, som ej ett ögonblick är tomt och innehållslöst och själsförslappande, utan öfverväldigande rikt och gifvande. Och medan dessa lyckliga, som nu lefva på Nilen, sitta timaltals i djupa korgstolar på dahabijernas eller ångarnas däck, omflutna af denna stämningsmättade atmosfär, som ej liknar något de förut erfarit, glider det okända landet förbi. Ty för dem, som lefva på Nilen, är det landet, och ej båten, som gli-

der, och själfva glida de för hvarje snabbt flyende solomgjuten dag, för hvarje mörkblå, guldgnistrande stjärnenatt allt djupare in i en sagolik värld. Sceneriet, klipporna och ökenvärlden, blir allt mera vildt och främmande och människorna på Nilstränderna allt mörkare och mörkare. Medan solen bränner allt mer glödande lodrätt, bortfaller det ena skynket efter det andra från dessa människor, och slutligen ses nästan helnakna, mörkt brunfärgade eller svarta män stå vid vattenuppfodringsverkens häfstänger och andra brunfärgade eller svarta, äfven de med blott ett hvitt skynke kring länderna och ett annat kring hufvudet, vattna den i rutor indelade svarta myllan till kommande durrahskördar. Och soldagern är så bländande ljus, att allt, som synes på den höga Nilvallen, människor och kameler, dumpalmer och vattenhissar, stå som kolsvarta silhuetter mot himlens blå.

Alldeles i aktern på Amenartes' öfversta däck hade Stina Brenner tidigt första morgonen valt sin plats, som hon sedan alltjämt behöll. Hon satt i en vid, rödklädd korgstol med en bok uppslagen på knäet, sommarklädd midt i januari

och med den hvita, grönfodrade parasollen så behändigt uppsatt mellan suntältets järnstolpar, att den nödtorftigt skyddade henne utan att stänga utsikten öfver floden och stränderna eller det, som närmast fångade hennes blickar, medan hon försjönk i sin drömvärld. Men detta något var så fladdrande luftigt och lätt, att det gled oförmärkt med in i drömvärlden, utan att hon anade det. Det var ett litet fågelpar, ett par små ärlor, som slagit sig ner i roddbåten, som släpade efter Amenartes. De hoppade från toft till toft, plockade spillda korn i botten af båten och nippade i de sockerbitar, som Stina kastade till dem. De höllo ständigt till i roddbåten, dag ut och dag in, och endast när Amenartes gjorde en alltför tvär svängning från högra Nilstranden till den vänstra eller tvärtom för att anlöpa någon af stationerna, tog ärlparet förskräckt till flykten för att nästa ögonblick återkomma.

— Det är nog ett ärlpar från Nääs, tänkte Stina en gång och smålog. Och då hon sedan hörde skvalpet af den lilla farkosten, som drogs efter den stora, och såg de små pigga ärlorna och tänkte

på att de kommit från nordn, när höstbladen börjat gulna och falla, och skulle återvända dit, när det ljusa björklöfvet sprang ut, efter detta sorgfria lif på den heliga Nilen under den glödande solen, hvares praktfulla upp- och nedgång gjorde den blå floden mörkröd som flammande eld och målade de gula ökenklipporna rosenröda, då började det sjunga och brusa inom henne. Hon började dikta om detta ärlpar och om något annat, som brusade och sjöng inom henne. Men det blef endast till några dumma ord, meningslösa därför att de i ord aldrig fingo någon fortsättning: — De älska att glida — — —

De älska att glida — — — —

De älska att glida —

Medan hon satt så, gled hon själf in i stämningar, som hon försökte bekämpa, därför att hon instinktmässigt bäfvade för att dessa stämningar skulle drifva henne till att glida in i något oerhördt, oförutsedt — till att gifta sig med Saïd ben Ali utan att förstå honom och hans värld, endast därför att hennes fantasi sysslade med Saïd ben Ali så länge, att den helt och hållet fylldes af tanken

på honom, och därför att detta Österland, som nu gled henne förbi, var som en bedårande, besnärjande dröm.

Det var farligt, farligt detta viljelösa glidande mot något, som hon ej kunde helt omfatta som sitt, därför att det var så främmande och besynnerligt. Hon insåg, att det var farligt och försökte med all kraft hålla emot. Hon började bli sällskaplig, slöt sig till broderns och svägerskans engelska bekantskaper och satt långa stunder och talade med en gammal ståtlig, gråhårig engelsk öfverste, som vistats många år i Egypten och som njöt af att berätta henne om allt, som England uträttat i Egypten. Medan han talade, voro hennes allvarliga frågande ögon fästade på hans ansikte. Hon vågade ej låta sina blickar förirra sig till den högtidliga floden, till sandbankarna med de förunderliga fåglarna, de långnäbbade pelikanerna och tranorna och gamarna och de andra fåglarna, på hvilka hon inte visste något namn, som flockvis där sutto uppspetade, till stränderna med byarna inbäddade i palmskogar, till de rosenfärgade klipporna, den gula ökensanden med sina tåg af vaggande kameler. Såge hon dit, skulle hon åter börja glida. —

Hon ville förstå och lära något nytt och för henne väsentligt om detta gamla Österland, och i början satt hon med de strålände ögonen och den lätt rynkade pannan och hörde på hvad den vidtbereste, fint bildade mannen hade att berätta. Men snart började hon fråga och göra inkast. Månne verkligen allt detta, som England gjorde, var så välsignelsebringande för Egypten?

Öfversten reste sig från stolen, där han suttit, alldeles utanför sin hytt, ty på Amenartes ligga alla hytterna på öfversta däck, som är en helt och hållet otillgänglig och förbjuden värld för infödingarna från nedre däck. Han stod i hela sin imponerande raka längd midt för Stina, stödd mot relingen, då han svarade:

— Intet tvifvel därom, kära unga lady. Österlänningarna äro stora barn, som måste uppfostras och ledas som barn. Ni skulle sett tillståndet i Egypten, innan vi voro här. Det är en skillnad som mellan mörkaste natt och klaraste dag.

Och han beskref för henne skillnaden och visade henne den med siffror, och hon erkände, att det var något storartadt, sedt från engelsk, ja kanske till och med från europeisk synpunkt. Men borde ej

Egypten ses från egyptisk synpunkt?
Hur ställde sig frågan måne från egyptisk
synpunkt?

Sir Josuah Pembroke smålog åt hennes inkast.

— Min kära unga lady, sade han, det finns ingen egyptisk synpunkt i vår mening, det finns blott smuts och ohyra och skrån och skrik. Han pekade ner på det undre däckets, där det myllrade af fellahiner.

— Och ingenting annat? utbrast Stina.

— Jo, det finns också mutor, och alldeles säkert finns det kurbatschen.

Stina kände det, som om hon själf fått ett slag med kurbatschen öfver kinden, som häftigt rodnade. Hon tyckte, att hon plötsligen började se med egna ögon och tala med egen tunga. Och ögonen glänste fuktiga, och rösten skälfde af undertryckt gråt. Och hon berättade för den älskvärdt småleende engelsmannen om hvad den intelligente österlänningen måste tänka om denna europeiska civilisation med dess missionärer, dess — — — Hon hejdade sig ett ögonblick, ty öfverstens leende hade förbytt till ett sträft uttryck omkring

ögon och mun — men Stina kunde ej tåga, hon måste sjunga ut med allt det hon bar på hjärtat, säga de ord, som skälfde på Saïd ben Alis läppar och som han ännu icke fått uttala inför dessa engelsmän. Det hade samlat sig en hel grupp omkring öfversten och Stina af tysta män, som smålogo åt den unga svenskans entusiasm, okunnighet och fördomar. Stina fortsatte:

— Hvad tror sir Josuah, att de tänkande österlänningarna —

— Det finns enligt min åsikt inga tänkande österlänningar, min kära miss Brenner, och om ni händelsevis råkar på en tänkande egyptier, så varnar jag er i förväg för de öfverraskningar, han har i beredskap åt er — äfven från er synpunkt.

Men Stina hörde ej på honom. — Hvad tror ni, att de tänka om den europeiska civilisationen — hvad tror ni de tänka om boerkriget?

— Det gör oss alldeles detsamma hvad andra tänka, sade en engelsk röst alldeles invid Stina.

— Eller om pacifikationen i Kina eller om Congo?

— England uppträder inte i Congo, min kära miss Brenner.

— Jag talar inte bara om England, jag talar om hela Europa. Våra intressesfärer ligga i deras länder, våra handels- och pilgrimsfärder föra öfver deras land och haf. Tror ni inte, att de sätta sin egen civilisation — ty också deras civilisation —

— Nej, nej, kära unga lady, ni känner inte egyptierna, och ni förstår inte förhållandena; ni förstår inte allt, som följer med deras religion. Om ni skrapar bort solen och färgen och glansen — hvad återstår? Den egyptier som *jag* känner, den verkliga egyptiern. Jag skall låna er en bok, som bättre än jag kan, skall öfvertyga er om hvad England gjort och gör för Egypten, och hvad egyptierna ha engelsmännen att tacka för.

— De hata er, hviskade Stina mellan sammanbitna tänder till Nilen, medan sir Josuah Pembroke gick in i sin hytt, hvars dörr stod vidöppen. Hytten var prydligt ordnad med blankpolerade skjutvapen hängande på väggen och prydliga toalettsaker liggande i nät och på hyllor. Sir Josuah drog fram Nilkofferten, som

hade sin plats under järnsängen, öppnade den och tog därur en bok, som han lämnade Stina.

— Läs denna och låt oss sedan talas vid, min kära unga lady!

Och Stina tog boken med sig till sin plats i aktern, och hon läste i den långa stunder i sträck, men ännu längre stunder låg sir Alfred Milner's »England i Egypten» uppslagen vid samma sida öfver hennes knä, medan hon såg på, hur de små ärlorna hoppade omkring på roddbåtens tofter, och hon sakta gnolade de dumma orden: De älska att glida — — de älska att glida, och Nillifvets underfulla panorama på flod och stränder i solomgjutet färgprakt gled henne förbi.

IV.

I början af mars kom familjen Brenner åter tillbaka till Cairo. När vagnen, som förde dem från landningsplat-

sen vid Kasr en Nil och till hotellet, skulle från torget vika in på El Muski, blef det ett ögonblicks stockning i trafiken, alldeles utanför det stora arabkaféet i hörnet af el Muski, och vagnen

måste hålla stilla. Då såg Stina Saïd ben Ali sitta utanför kaféet i en krets af unga landsmän, som andäktigt lyssnade till honom och hvilkas medelpunkt han var. Hon såg på uttrycket i de unga männens ansikten, att hans ord väckte deras hänförelse, och hennes hjärta klappade af stolthet vid tanken på att de höllo honom för sin ledare. Saïd ben Ali såg henne ej, förrän i samma ögonblick vagnen satte sig i rörelse, men då flög det ett vänligt igenkännande leende öfver hans läppar, och han böjde hufvudet till hälsning.

Det dröjde öfver en vecka, innan Saïd ben Ali uppsökte Stina i Hôtel du Nil. Det var en middagsstund, strax efter lunchen, och den svenska kretsen satt ute i trädgården under palmerna och drack kaffe, då en af de svarta hotelluppassarna kom fram till Stina och anmälde, att en herre bad att få tala vid henne några ögonblick.

Stina reste sig hastigt upp, då hon upptäckte Saïd ben Ali vid ingången till trädgården, och gick honom till mötes. Han kom litet förlägen emot henne och räckte henne handen. Och medan hon

såg honom stå där blyg och gosslik, försvann för ett ögonblick den berusande stämning, den skimrande slöja, som under Nilfärden legat öfver hennes tankar på honom, och hon såg honom åter med samma ögon, som hon sett honom på Nääs. Hon kände en plötslig trygghet, då hon erfor denna känsla.

— Välkommen, mr ben Ali, sade hon. Jag har väntat er hvar dag. Kom nu med till de andra och drick en kopp arabiskt kaffe med oss! Se inte så förskräckt ut, det är bara svenskar, inte en enda engelsman.

— Tack, miss Brenner, men jag har inte tid. Jag har blott några ögonblick på mig. Jag har ej kunnat komma förr. Jag har haft mycket arbete i min skola. När kommer ni och beser Abbas-skolan, miss Brenner, och när får jag se er hos mig på en egyptisk middag, ni vet, en riktigt egyptisk middag?

— Jo, jag tackar, en äkta egyptisk middag, som en egyptisk herre bjuder en svensk flicka på! Det låter ju äkta egyptiskt! Sätt er emellertid här, så skola vi språkas vid.

Hon satte sig, men Saïd ben Ali blef stående.

Han hade rodnat och blifvit till ytterlighet förlägen vid hennes ord.

— Sade jag något opassande? frågade han. Jag trodde, att ni ville se, hur ett egyptiskt hus ser ut, det sade ni på Nääs, och naturligtvis menade jag, att om er bror och svägerska ville följa med, vore det en stor ära för mig.

— Tack, mr ben Ali, jag skämtade blott. Jag skall fråga min svägerska, men min bror kan ej, han får ej vara ute, sedan solen gått ned. Jo, jag vill gärna komma till er, men den första aftonen ni är ledig, måste ni följa mig och min svägerska till något, som vi gärna vilja se i ert sällskap.

Saïd ben Ali såg generad ut. Man kunde aldrig veta, hvad dessa svenska flickor skulle hitta på. — Hvad är det? frågade han försiktigt.

— En arabisk teater. Det finns en arabisk teater midt emot Tribunal Mixte. Vill ni följa mig och min svägerska dit en afton, mr ben Ali?

Saïd ben Ali funderade en lång stund, innan han svarade. Det föll Stina in, att

förslaget ej var så särdeles angenämt för honom. Men hon kände ingen miskund. Hon ville se så mycket som möjligt af egyptiskt lif i hans sällskap för att få klart för sig, om det skulle vara möjligt, att hon kunde lefva här med honom. Hon var alltför klok för att ej vilja ha litet fast mark framför sig, innan hon tog det afgörande steget. Men härom visste Saïd ben Ali intet, då han svarade med det artiga, inlärda, engelska tonfallet, som Stina så väl kände igen från Nääs:

— Jag skall höra efter, hvilken dag de ge något lämpligt, och underrätta er.

— Tack, mr ben Ali, och sedan komma min svägerska och jag, ifall jag får henne med, till er på en egyptisk middag. Jag får ju då se er mor och er faster och edra kusiner. Inte sant?

Han nickade. — Ni skall få se dem allesammans, sade han högtidligt, men, som hon tyckte, litet tvekande. Hon kom ihåg deras samtal vid grafven på Nääs, och hon förstod hvarför han tvekade, och på hvad han tänkte. Måne han alldeles lagt bort tanken på att höja de egyptiska kvinnorna till västerländsk

nivå? Hon funderade härpå, medan hon frågade:

— Hur mår min lilla vän Yussuf, mr ben Ali? Och er bror? Jag har tänkt mycket på er bror och på uttrycket i hans ansikte. Han kommer att uträtta det han föresatt sig i lifvet, därom är jag säker.

— Tror ni, miss Brenner, utbrast Saïd ben Ali med oväntad ifver. Ja, han är mycket intelligent, men han vill aldrig fara till Europa och aldrig lära något af västerlänningarna. Vi äro af olika meningar, han och jag. Han har grott fast i sina meningar, medan jag varit borta — han var ett barn, när jag for, då trodde han i allt som jag.

— Och nu tror han, att Gud vill, att österlänningen skall vara sig själf nog och hämta sin styrka och bygga sin framtid på egen kultur och på egen civilisation, sade Stina hastigt.

Saïd ben Ali ryckte till.

— Hur vet ni? Hvem har sagt er det?

— Minns ni inte, mr ben Ali, hvad vi talade om i parken på Nääs? Att jag ser i ett ögonblick. Jag såg allt det där

i er bror Mohammeds ansikte vid skenet af en raket i Esbekieh.

— Ni har sett alldeles rätt, miss Brenner. Det är åter detsamma, om hvilket vi talade den gången i parken på Nääs — jag tänker så ofta därpå. Till honom säger Gud motsatsen af hvad han säger till mig, och han hör Guds röst lika stark och öfvertygande som jag. Och hvem tror ni har rätt? Hvad Gud vill härvidlag, därom äro vi båda ense, men ej på hvad sätt han vill, att det skall ske.

Säid ben Ali hejdade sig plötsligt och bytte om samtalsämne. — Jag glömmmer ju att fråga er, om ni nyss hört något från Nääs och hur ni tyckte om Nilen? fortsatte han i sin engelska ton.

— Jag tycker inte om Nilen, mr Ali.

— Inte? Han såg bestört på henne.

— Nej, mr Ali, man tycker inte om Nilen, man älskar Nilen, man dyrkar Nilen! Och jag tillber Nilen och hela Egypten.

Hans ögon strålade som de brukade stråla, då han på Nääs talade om sitt land.

Och ni var i Luxor och i Assuan. Och ni såg templet i Karnak och kungagrafvarna och allt?

— Vi voro i Luxor en vecka och en vecka i Assuan och vi ha sett allt, allt. Vi ha varit i Sakkarah, vi ha sett templen i Abydos, i Denderah, i Esneh, i Edfou, i Comombo. Jag har inte ord för det, mr Ali, men det härligaste af allt var Assuan. Jag skall aldrig i mitt lif glömma solnedgången öfver katarakten och öknen och de svarta, blankslipade klipporna vid Elefantön eller månskenet på Philæ.

— Såg ni ön Philæ i månsken? Hvad tänkte ni om det?

Hon slöt ögonen en sekund och svarade: — Ja, jag såg Philæ i månsken och jag tänkte på månskenet på Nääs.

Det kom öfver henne med förskräckelse, att det blott ville dessa ord till för att hon åter skulle glida in i sina besnärjande drömmar. Och nu var det hon, som bytte om samtalsämne, och hon sade i sin lugnaste ton:

— Ni vet ju, mr ben Ali, att jag inte älskar engelsmännen alltför partiskt, men i Assuan såg jag också något beundransvärdt engelskt.

— Var det barragen vid Assuan? Ja, det är ett storartadt verk, det liknar

barragen här nedanför Cairo och barragen vid Assiout. Men idén var franska ingenjörers och barragen här påbörjades under Mehmed Ali. Så engelsmännen ha blott tagit upp tanken på behållarna för Nilvattnet och slussarna.

— Det hjälper inte, det var inte själfva barragen jag beundrade, det var, att hela denna oerhörda arbetsstyrka af italienare och egyptier, tjugu tusen människor, sade man, stod under en tjuguåtta årig engelsk ingenjörs ledning.

— Är det så, miss Brenner? Ja, de äro mycket starka, oerhördt starka. Men det förstår inte min bror Mohammed, han anar ej hur starka de äro. Men jag vet det, och det är därför jag tror, att Gud vill, att vi skola lära af dem att bli starka som de.

Stina Brenner tyckte sig se sir Josuah Pembroke stå framför sig och höra honom säga: Det finns inga tänkande egyptier, min kära unga lady.

Hvem af de två underskattade den andres folk mest, sir Josuah Pembroke eller Mohammed ben Ali? Det blef en lång tystnad.

— Vill ni inte gå fram och hälsa på min bror eller åtminstone sätta er ned? sade Stina slutligen. Saïd tog upp sitt ur.

— Nej tack, miss Brenner, jag har redan varit här för länge, jag måste till min skola. Jag glömmer bort, att jag inte är på Nääs, då jag talar med er. Hur mår er bror, bättre, hoppas jag!

— Ja, den välsignade Nilen har gjort honom mycket godt, men han får ännu vara försiktig, tala så litet som möjligt och ej gå ut efter solnedgången.

— Jag är glad, att Egypten gjort honom godt, svarade Saïd ben Ali med en lyckoglimt i ögat. Och jag kommer och hämtar er en afton till den arabiska teatern. Farväl, miss Brenner.

Hon såg, att han ville bort, och hon höll honom ej kvar, men då hon långsamt genom trädgården återvände till de andra, märkte hon, att det åter började sjunga och brusa inom henne.

V.

Åter dröjde det en vecka, innan Saïd ben Ali visade sig på hôtel du Nil för att hämta de två svenska damerna till föreställningen på den arabiska teatern. Det föreföll Stina, då de tillsammans gingo på El Muski, som om Saïd ben Ali var besvärad af att eskortera dem där, och att han såg bort, då de mötte någon af hans bekanta, som hälsade på honom. Stina hade beslutat sig för att se allt och lägga märke till allt och ej låta sig glida. Sedan skulle hon göra upp med sig själf, hvilket som var

möjligast, att stanna här med honom eller att resa hem och skiljas ifrån honom för alltid. Beslöt hon sig för att stanna i Egypten och bli Saïd ben Alis hustru, då visste hon också, att det var något annat, hon dessutom måste besluta sig för att göra, nämligen att själf säga honom detta, ty hon förstod af hans sätt, att *han* aldrig skulle tycka sig kunna fråga mera. Var detta arabiskt, eller ansåg han det vara engelskt? Det visste hon inte, men hon visste, att hon snart hade att besluta sig, ty om åtta dagar skulle de resa hem.

Samma besvärade min, som Saïd ben Ali hade haft under vägen till teatern, hade han också vid inträdet där med dem båda. Agnes och Stina voro också de enda synbara fruntimren i teatersalongen, som var alldeles fullsatt af arabiska och österländska herrar i fez och turban. Men allra öfverst under taket, bakom ett förgylldt, ogenomträngligt galler funnos nog kvinnor, fast de ej syntes. Stina smålog, då hon tänkte på att däruppe sutto hustrurna till dessa egyptiska herrar rundt omkring henne. — Nå, dit upp får han mig inte, tänkte

hon och kastade en förstulen blick på Saïd ben Ali, medan hon satte sig ner mellan honom och Agnes, hvars ögon spelade af tjufpojksaktig nyfikenhet.

Saïd ben Ali höll ett arabiskt program i handen, och Stina bad honom berätta för dem, hvad pjäsen hette, och hvad han visste om den.

— Stycket heter »Kärlekens faror», miss Brenner, sade han. Det är öfversatt till arabiska från engelska. Jag skickade min bror Mohammed hit för några dagar sedan, för att han skulle se, om det var en passande pjäs. Han sade, att stycket ej är något vidare, men att hjälten och hjältinnan spela utmärkt. De äro de förnämsta skådespelarna i Cairo.

Medan han ännu talade, gick ridån upp. Uppradade på scenen utmed rampen stod en lång rad arabiska herrar och damer utstyrda i dräkter, som skulle föreställa italienska renässanskostymer. Herrarna voro klädda i korta bandprydda byxor, hvita strumpor och skor med röda klackar och gyllne spännen, broderade tätt åtsittande sammetsjackor och små baretter med långa strutsfjädrar. Det fanns också

fyra damer, däribland en ung, som skelade betydligt. Hon var iförd hvit sidenklädning med blått sammetsbräm, guldkrona på hufvudet, från hvilken en lång tyllslöja föll ner öfver ryggen, och till denna kungliga dräkt ett kammarjungfruförkläde af linong med små fickor, i hvilka hon höll händerna instuckna, då hon uppenbarligen ej visste, hvar hon skulle göra af dem. Samma säkra tillflykt för händerna hade de öfriga damerna, såväl de två tandlösa, betydligt mogna förnäma damerna, den ena i guldbrokad, krona och bakåt nedhängande tyllslöja, och den andra i eldröd, silfverbroderad dräkt också med krona och slöja, och den till kvinna af folket utstyrda åldringen, klädd i brokig yllestubb och med hvit hätta på hufvudet. Alla tre hade nämligen också små fickförsedda linongförkläden i hvilka de besvärliga händerna förvarades aftonen igenom.

Synen af dessa arabiska män utan deras sedvanliga långrockar, kaftaner eller burnuser och i stället utstyrda i byxor och jackor, och dessa fula, tafatta, öfverdrifvet sminkade och målade egyptiska kvinnor i detta något, som skulle före-

ställa europeisk hofdräkt, var oemotståndligt komisk. Stina kastade en hastig blick på Saïd ben Ali, och hjärtat sjönk inom henne, då hon märkte, att han såg högst belåten ut med skådespelarnas apparition och dräkter och att han smålåg förtjust, då de samtliga började sjunga. Hjälten var försångare, och de andra föllo in.

Stina och Agnes hade hört de tju-tande dervischerna i Cairo och fellahmatrosernas sång på Nilen, så att de ljud, de nu fingo höra, ingalunda föreföllo dem alltför främmande. Det var toner, som snörflades fram genom näsan, toner, som stego och föllo och krumbuktade sig och gjorde de vildaste utsväfningar i omöjlig koloratur, toner som för europeiska öron frambragte oemotståndligt skrattretande ljud. Hvarje körmedlem ansträngde sig så, att det såg ut, som om han eller hon skulle få slag på stället, och hjälten höll ut sina toner så länge, att han blef blodröd i ansiktet. Totalintrycket var ett i det oändliga utdraget jamande af ilskna och hesa kattor.

En storm af handklappningar belönade den sista konvulsiva sångutsväf-

ningen, då ridån gick ner. Saïd ben Ali applåderade lusteligen som de andra.

Stina vågade ej se på Agnes, hvars hela kropp skakades af undertryckt skratt.

Hon vände sig i stället till Saïd ben Ali och såg, hur denne förtjust nickade till en ung arab i salongen, en af de många unge män, som vid deras inträde och sedan allt framgent förgäfves sökt fånga hans blick. Nu såg Saïd ben Ali med strålande blickar på Stina och sade:

— De sjunga mycket vackert, inte sant, miss Brenner?

Gode Gud, tyckte han det verkligen! Han som varit i Europa!

Hon svarade ej. Hon mötte i stället hans ord med en genfråga:

— Hur tyckte ni om den svenska sången på Nääs, mr ben Ali?

Saïd ben Ali såg förlägen ut, han rodnade och mumlade några osammanhängande ord.

— Var nu alldeles uppriktig, mr ben Ali. Vi äro ej på Nääs nu, sade hon nästan otåligt.

— Låter inte den svenska sången som ett virrvarr? frågade han vädjande.

Hon skakade på hufvudet. — Så låter det för honom, tänkte hon sorgset, — under det detta låter för mig — — — —
Hon drog en halft undertryckt suck.

Agnes lutade sig fram öfver henne och sade till Saïd ben Ali:

— Var detta nu första akten, mr ben Ali? Berätta oss hvad den handlade om!

— Nej, mrs Brenner, det de sjöngo hörde inte till pjäsen, det var en sång till khedivens ära, som skådespelarna improviserade. Nu börjar det riktiga stycket.

Ridån gick åter upp. Scenen föreställde en balsal, en maskeradbals synbarligen, ty gästerna buru hvita och svarta halfmasker. Hjälten med sitt följe kom in och nalkades den hvitklädda flickan med kronan och den nedhängande tyllslöjan. Hon stod litet afsides med hufvudet blygsamt sänkt, och händerna instuckna i förklädets fickor. Litet bakom henne stod gumman i yllestubben också med händerna orörliga i förklädesfickorna och hörde andäktigt på, medan hjälten reciterade en lång tirad, på hvilken den skelande flickan, som nu tagit af masken,

svarade med en lång ramsa i den pipigaste falsett, som skulle föreställa höjden af europeisk oskuld och som åter försatte Agnes i hennes nyss våldsamt undertryckta skrattparoxysm. Ljudande handklappningar, i hvilka Saïd ben Ali lifligt deltog, belönade den celebra skådespelerskans recitation och aktion.

Innan Stina och Agnes hunnit utbyta en hastig blick med hvarandra, hade scenförändring ägt rum. Scenen föreställde nu en gata med en mur i bakgrunden och i förgrunden ett hus med ett öppet fönster, vid hvilket hjältinnan stod, kastande skelande blickar på månen och deklamerande några oskuldsfullt pipiga strofer af den största verkan att döma af det frenetiska jublet. Nu uppenbarade sig hjälten, klättrande öfver muren, synbarligen ytterst generad öfver sina besvärliga ben. När hjälten fick syn på hjältinnan i fönstret, fäktade han vildt med händerna i luften, föll på knä och reciterade några verser, som till hälften deklamerades, men, när den inre patosen steg, mot slutet sjöngos på äkta arabiskt sätt med rösttuppar och slagfärgad ansiktshy.

— Det gjorde han mycket vackert, mycket vackert, hviskade Saïd ben Ali omedelbart efter en af hjältens mest ut hållande tonpassager, som kom hela salongen att genljuda af ett bifallssorl och en storm af applåder.

En misstanke hade börjat vakna hos Stina. Och när den skelögda älskarinnan i sin tur kycklingpep sitt svar till hjälten, hviskade Stina till Saïd ben Ali:

— Säger hon ej nu:

»Svär ej vid månan, månan är så flyktig och växlar månatlig sin skifvas rund.

Din kärlek blir då flyktig själf som månan.»

— Jo, jo, alldeles rätt, ni förstår ju arabiska, miss Brenner. När har ni lärt det?

— Jag känner till pjäsen, svarade hon dystert. Det är Romeo och Julia af Shakspeare. Visste ni inte det?

— Jag har ännu inte läst Shakspeare, svarade Saïd ben Ali. Här kallas den »Kärlekens faror». De spela mycket bra, inte sant?

— Det är Romeo och Julia, Agnes, sade Stina i en ton, som kom Agnes att hastigt fråga: — Är du sjuk, Stina?

— Ja, jag mår inte bra.

— Det är synd, jag har så förfärligt roligt.

Stina förstod mycket väl, att Agnes hade roligt, liksom hon förstod, hvarför hon själf ville gråta, gråta, gråta! Det var åter en klyfta. Något, som hon ej nådde öfver. Att Saïd ben Ali njöt som ett barn af detta erbarmliga, parodiska elände! Det var ju i det hela taget en bagatell mot så mycket annat. Men för Stina var det ej så. Som förstenad satt hon och såg denna travesterade kärlekstragedi draga sig förbi. Allt i djupare mening väsentligt var utelämnadt och stympadt, det som återstod var som ett skuggspel framfördt af kattjamande och kycklingspipande marionetter med marionettens stela, tvära, osköna rörelser och uttryckslösa ansikte. Där voro scenerna med amman, striden med Tybalt och scenen i klostercellen, och där var balkongscenen, under hvilken Julia hela tiden höll händerna i linongförklädets fickor. O, denne Romeo och denna Julia!

Agnes måste gömma ansiktet bakom solfjädern för att ej Saïd ben Ali skulle märka, att hon skrattade hysteriskt. Men

Säid ben Ali märkte ingenting, han var hänförd och lycklig, och Stina såg, att han hade tårar i ögonen.

Men då hon såg detta, kände hon på en gång, att hon ej kunde härda ut längre.

Och när den stora kärleksscenen var öfver, reste hon sig hastigt upp. Det gjorde henne ondt om de båda andra, som njöto, hvar och en på sitt sätt, men hon kunde ej stanna.

— Ursäkta, mr ben Ali, att jag måste bedja er följa oss hem, men jag mår inte rätt väl, sade hon.

— Jag är mycket ledsen, stammade Säid ben Ali, och hon såg, att han var mest ledsen öfver att ej få stanna kvar och se och höra slutet. Det var ett barns ton och missräkning.

— De äro stora barn, hade sir Josuah sagt, — stora barn!

De talade ej många ord, då de åkte fram öfver den nu nästan folktomma El Muski ner till hôtél du Nil. Och när den nubiske nattportieren öppnade hotellporten för dem, räckte Säid ben Ali damerna handen till afsked, önskade miss Brenner god bättring och sade, att

han snart skulle hämta dem till den egyptiska middagen, allt på sitt otadliga engelska manér. Men Stina märkte, att under de stela, främmande ordalagen låg en arabisk, njutningsmättad stämning och dallrade.

Då Stina kom in till sig, började hon att snyfta ljudlöst och hejdlöst. Hon tyckte själf, att det var ömkligt att gråta så bittert öfver detta, öfver Romeo och Julia, men hur det var, hon kunde ej låta bli. Hon kände sig så besynnerligt förödmjukad.

VI.

Det var dagen innan de skulle anträda hemresan. De voro alla tre vemodfulla vid tanken på att lämna Egypten, men Stinas känslor voro något annat och mera än vemod, och underströmmen var

en alltjämt stigande ångest och oro öfver hur det skulle sluta, hvad hon skulle taga sig till, när den afgörande stunden nalkades, och hur hon då skulle afgöra. Till denna ångest hade dessa sista dagar kommit en annan oförutsedd — skulle hon kanske ej råka Saïd ben Ali ännu en gång? Hade han under teateraftonen märkt Agnes' illa dolda munterhet och hennes egen förstämning och, ömtålig som han var, tagit anstöt? Var det därför han ej kommit? Skulle hon skrifva och be honom komma, ty hon *måste* se honom innan afresan, och detta var sista dagen, sista aftonen, så mycket afton, att den blanka nymåneskärnan med den stora klara aftonstjärnan under sig syntes på den mörkblå himlen mellan löfhvalfven i hôtél du Nils trädgård.

Då kom han, småleende och vänlig kom Saïd ben Ali och bad de båda damerna taga på sig hattarna och följa med honom hem, där en egyptisk måltid väntade dem.

Det var mycket nära hotellets egen middagstimme, och Agnes tvekade, om hon skulle gå.

— Tycker du då inte också, Stina, att mr ben Ali kunnat skicka oss bud bara en timme förut och ej komma och befalla oss till sig som en pascha, sade hon. Men det är kanske österländskt, tillade hon resigneradt.

— Troligen, svarade Stina kort. Också hon kände sig illa berörd af detta summariska tillvägagående, och hon tyckte, att hon väl kunnat bli besparad denna sista ångest, då han i alla fall skulle komma. Men lyckan öfver att han hade kommit var så öfverväldigande stor, att hon ej kunde fästa sig vid småsaker. Hon skälfde af oro, att han ej skulle få Agnes med — — — Men jo, där kom hon.

De gingo tillsammans ut i den ljumma egyptiska våraftonen. De gingo bakom El Muski, genom Cairos allra smalaste och trängsta gränder, genom parfymhandlarnas basar, åter in i en trång gata med förfallna hopgyttrade hus, öfver hvilkas första våningar de täckta haremsbalkongerna hängde som stora spjålförsedda hönsburar. De kommo till en helt liten öppen plats, vid hvilken tvenne dylika hus lågo, det ena snedt emot det andra.

— Här bor vår familj, sade Saïd ben Ali och pekade på de båda husen.

Han gick in i det till höger och förde de svenska damerna uppför en sliten och trång stentrappa i första våningen.

— Mitt rum är ej inrättadt på egyptiskt sätt, utan helt och hållet europeiskt, förklarade han, då han öppnade dörren till ett rum innanför stenförstugan och sade:

— Välkommen!

Saïd ben Alis föreställning om ett europeiskt herrums lyx tycktes ej vara öfverdrifven att döma af det rum, i hvilket han nu bjöd Agnes och Stina att inträda. Det var fullständigt kalt med hvitrappade väggar. En divan, bestående af en stor lår, öfver hvilken ett persiskt täcke var kastadt, ett tarfligt bokskåp och ett dito skrifbord, de europeiska möblerna tydligen köpta på någon gatuauktion, och tre flätade rörstolar utgjorde möblemanget. Det var allt.

Saïd ben Alis sinnestillstånd var deladt mellan glädjen att få visa miss Brenner de anstalter, han redan lyckats göra för att skaffa sig ett äkta europeiskt

hem, och stolthet öfver att kunna bjuda henne på en äkta egyptisk middag.

— Det är min mor, som lagar middagen och skickar den öfver hit, sade han, medan de båda damerna lade af sig sina hattar.

— Bor då inte er mor i det här huset? frågade Stina.

— Nej, kvinnorna och smågossarna bo där, svarade han och visade på huset midt emot. — Det är blott min far, mina två farbröder, jag och min bror och ett par tjänare, som bo här.

— Å, sade Stina.

Efter ett ögonblick tillade hon: — Och ni herrar äta ej tillsammans med kvinnorna?

Saïd ben Ali skakade på hufvudet. — Nej, det är inte arabiskt bruk. Vi äta för oss själfva här och kvinnorna och barnen för sig själfva därborta. Men efter middagen skall jag låta kalla hit min moder och min faster — min andra faster är död — han dröjde ett ögonblick och funderade och tillade så — och Yussuf och Naïme och deras systrar och alla mina andra småkusiner.

Medan Saïd ben Ali ännu talade, klappade han i händerna, och tvenne egyptiska tjänare kommo in, klädda i hvita sida bomullslärftskaftaner och med röda fezer på hufvudet. Den ene bar ett bordunderrede af inlagdt och utskuret trä, som han satte framför de båda damerna, hvilka efter Saïd ben Alis uppmaning slagit sig ned på den hårda divanen. Den andre tjänaren placerade den stora, rödlackerade bricka, han burit, på fotstället. Denna bricka utgjorde matbordet, och på den ordnades nu tallrikar, knifvar och gafflar. Så bars första rätten in i en liten täckt karott och ställdes på brickbordet.

Saïd ben Ali drog fram åt sig en af stolarna och satte sig ner. Han tog själf först af rätten och lade sedan för de båda damerna. Det var en sorts stufning, om af fisk, kött eller grönsaker var omöjligt för en europeisk gom att afgöra, också smakade Stina och Agnes ytterst försiktigt på de små mystiska tärningar, som summo i den tjocka svarta såsen. Men rätten tycktes vara högst lyckad, att döma af Saïd ben Alis belåtna min.

— Hvar är er bror och de andra herrarna? frågade Stina, då pausen blifvit alltför lång. De spisa ju med er?

— Nej, i dag spisa de inte hemma utan nere i basaren. De förstå sig ej på det, som är europeiskt, de äro ej vana vid främmande damsällskap. Men min bror kommer hem för att hälsa på er.

Stina förstod af Saïd ben Alis ton, att han måtte ha användt hela den äldre broderns myndighet för att förmå unge Mohammed till detta.

Hon såg på honom. Här i sin vanda omgifning var han ej längre den blyge, besvärade gossen, utan den myndige husherren. Det var så oändligt mycket, som Stina velat fråga honom om och bedja honom förklara för sig, men allt det hon ville veta om hans hemlif hängde på ett eller annat sätt tillsammans med deras sista samtal på Nääs, och hon vågade ej röra därvid — inte ännu. Hon hade under detta sista samtal på Nääs tyckt, att hon haft all makt öfver honom och att hon kunde få honom dit hon ville. Alla hennes glidande drömmar på Nilen hade varit rotade i öfvertygelsen om att

hon hade denna makt, men nu då hon såg detta rum, som han föreställde sig vara europeiskt, då hon tänkte på detta familjelif, i hvilket han var uppfostrad, som barn bland kvinnorna i huset där midt emot, och sedan här bland de strängt mohammedanskt arabiske männen — nu kände hon sig osäker på honom. Allt var så främmande, så besynnerligt.

Nej, hon kunde ej tala med honom, hon skulle skrifva hemifrån Sverige och sedan komma tillbaka hit till honom, i fall detta blefve henne det enda möjliga för kärlekens och längtans skull . . .

Under tiden frågade Agnes Saïd ben Ali om de många rätter, som snabbt aflöste hvarandra. Hvad var nu detta och detta och detta?

Och Saïd ben Ali uttalade ett gutturalt arabiskt ord, som han ej kunde öfversätta på engelska, medan tjänarna bytte om den ena karotten efter den andra.

Då Stina vaknade upp ur sina djupa tankar, höllo de redan på med den fjärde rätten, en sorts långa hvita bönor stekta i flottyr, blandade med skurna, mycket pepprade köttärningar af fett getkött.

Stina var mycket törstig, det fanns intet vin på brickbordet, och det osilade Nilvattnet vågade hon ej dricka.

— Nå, är nu detta en riktig egyptisk middag, mr ben Ali? frågade hon småleende, för att säga något. — Ni minns, att ni alltid på Nääs bjöd mig på en riktig egyptisk middag.

— Ja, miss Brenner, alldeles egyptisk, undantagandes att här äro flera gafflar och knifvar, än vi eljes bruka.

— Du vet väl, att de annars äta med fingrarna, sade Agnes hastigt på svenska, medan Saïd ben Ali klappade i händerna för att tillkalla tjänarna.

Dessa inburo en mycket söt efterrätt, som smakade af pistasch, mandlar, socker, stärkelse och fett, och de båda svenskorna, som nu voro fullt belåtna med det de njutit af egyptisk kulinarisk konst, hoppades, att middagen var till ända.

Men så var ej förhållandet. På den söta rätten, till hälften välling till hälften kaka, följde hackad hvitlökskorf med starkt kryddad sås och så vidare den ena kött- och grönsaksrätten efter den andra, tills de ändtligen åter hunnit till

en sliskig söträtt, efter hvilken det arabiska starka sumpkaffet genast serverades.

Då förstodo Agnes och Stina, att middagen var öfverstånden. Omedelbart därefter, medan ännu tjänarna buro ut brickbordet, kom Mohammed ben Ali in i rummet. Han såg mycket allvarlig och djupt olycklig ut, då han efter att ha lagt handen på panna och bröst och bugat sig för de båda damerna, ställde sig bredvid sin broder.

— Säg er bror, mr ben Ali, att vi äro mycket bedröfvade öfver att ha jagat honom bort från hans hem, sade Agnes artigt.

Säid ben Ali tolkade det sagda på arabiska, på hvilket Mohammed svarade mycket allvarsamt och värdigt.

— Han säger, att han tackar er för att ni tänker på hans bekvämlighet, öfversatte Säid.

Det blef en än mer besvärlig och tryckande stämning, sedan denne arab-yngling, som absolut ej kunde eller ville visa de europeiska damerna den ringaste vänlighet, kommit in. Säid ben Ali rynkade ögonbrynen och sade honom några hastiga arabiska ord, som tydligen voro

af stor skärpa, ty Mohammeds kinder färgades af en rodnad, men han svarade ej, utan stod lika tyst och otillgänglig som förut.

Stämningen blef allt tyngre och tyngre. Slutligen sade Saïd ben Ali:

— Jag har skickat efter kvinnorna och Yussuf, de komma nu.

— Kommer er mor beslöjad, mr ben Ali? frågade Stina intresserad.

— Nej, miss Brenner, hvarken hon eller min faster.

Inga så gamla kvinnor gå beslöjade i vår familj, endast de unga från deras tionde år.

Dörren öppnades nu sakta och försiktigt, och två äldre kvinnor trädde tvekande och förlägna in, omgifna af en liten skara smålickor och smågossar, bland hvilka Stina genast igenkände

sina bekanta från Esbekiehfesten. Sist kom en ung beslöjad kvinna, som bar den lille Yussuf på sin axel. Hon stannade vid dörren bredvid Mohammed, med hvilken hon sakta samtalade, medan Saïd ben Ali presenterade modern och fastern för de svenska damerna.

— Detta är min mor, och detta är min farbrors hustru, sade Saïd ben Ali, synbarligen högst besvärad af sin ansträngande befattning att på en gång vara värd, tolk och förmedlare mellan alla dessa fruntimmer.

De båda kvinnorna, de voro ej mycket gamla, men mycket fula, hade gjort omsorgsfull toalett för att värdigt kunna visa sig, de buro en sorts besynnerligt tillskurna bluslif och kjolar af grönskiftande siden, medan den unga, som fortfarande stod kvar vid dörren i hviskande samtal med Mohammed, hade en löst sittande dräkt af vattradt blått siden med paljettbroderier kring hals och armar.

De båda äldre damerna hade på en vink af Saïd ben Ali slagit sig ner på divanen bredvid sina påtrugade europeiska gäster. Där sutto de stela och orörliga som afgudabilder, medan de i

smyg betraktade de främmande och iakt-
togo deras minsta rörelser.

— Nu sitter jag i skötet af min fa-
milj, flög det genom Stinas hufvud i en
halft humoristisk, halft förödmjukad
tankeblixt, och hur det var, tänkte hon
på de redskap, hvori kinesiskornas fötter
insnöras för att göras små och obruk-
bara. — Det är något sådant andligt
sammankrympningsredskap jag får skaffa
mig, sade hon sig. Men nu gällde det
inte att tänka utan att tala och visa sig
belevvad!

— Säg er mor, att det är en utmärkt
middag hon tillagat, och att vi äro ledsna
öfver allt det besvär, vi förorsakat, sade
hon.

Säid ben Ali öfversatte och fick ett
långt, högtidligt arabiskt svar, hvares hela
innebörd han återgaf i de engelska
orden:

— Hon tackar så mycket för edra
vackra ord. Hon säger, att hon är glad,
att ni är nöjd, och att min farbrors
hustru hjälpt henne.

— Och äro alla dessa edra kusiner,
mr ben Ali? frågade Agnes.

— Ja, dessa och dessa äro min farbroder Ibrahims barn, och dessa fyra, han pekade på den beslöjade unga kvinnan, på Naïme och en litet yngre flicka samt på Yussuf, äro min farbroder Selims och hans döda hustrus barn. Hon dog, då Yussuf föddes.

— Få vi ej se eder äldsta kusin utan slöja? utbrast Stina.

Saïd ben Ali öfversatte denna begäran på arabiska. Mohammed gick ögonblickligen ut ur rummet, och Yussuf ställdes ner på golvet, hvarefter Saïd ben Ali förde fram den unga kvinnan till Agnes och Stina och sade några ord till henne.

Hon tog af sig slöjan och visade ett intetsägande barnansikte med vackra, svarta, smäktande ögon, som hon blygt sänkte.

— Och hvad heter hon? frågade Stina.

Saïd ben Ali öfversatte på arabiska, och hon svarade själf något, som lät som Sultana.

— Säg henne, att det var roligt att få se hennes ansikte, och att vi tycka, att hon är mycket vacker.

Säid ben Ali öfversatte småleende för henne hvad de sagt. Hon såg glad och belåten ut och nickade till dem.

— Det är bra besvärligt för er att vara tolk, mr ben Ali, men bed nu min vän Yussuf komma hit till mig, så skall ni sedan få slippa oss, det vill säga få följa oss hem, fortsatte Stina småleende.

Yussuf behöfde ej trugas, han gick rakt fram till Stina, som han hela tiden betraktat med förälskade blickar, och då hon tog honom upp i sitt knä, smög han sig tätt intill henne och lät henne kyssa och smeka sig. Så sade han några ord till Säid, som denne förtjust öfversatte:

— Det är alltjämt detsamma, miss Brenner. Yussuf säger, att han tycker mycket om den kristna damen.

Stina var lycklig öfver att ha Yussuf att syssla med. Säid ben Ali hade hela svärmen af de yngre kusinerna omkring sig. De utfrågade honom synbarligen om de främmande, det märktes på deras ifriga och nyfikna blickar. Stina förstod, att han försökte hålla deras intresse inom strängt pedagogiskt europeiska gränser. Det klädde Säid ben Ali att vara omgifven af denna ungdomliga skara, som

tillbad honom, och Stina hade svårt att taga sina ögon från honom. Men det var nödvändigt att vidmakthålla konversationen med de tre damerna på divanen, och Agnes föreföll trög och sömnig. På henne kunde Stina ej räkna, därför måste hon själf tala.

— Mr ben Ali, berätta nu för er mor och er faster och er kusin, att vi ridit på kamel vid Assuan, och fråga dem från oss, om de bruka rida mycket på kamel, sade hon.

Han gjorde så och skakade på hufvudet åt svaret.

— Min mor säger, att ingen af dem någonsin suttit på en kamel, och att det bara är fattigt folk, som rider på kameler.

— Och främlingarna, hon skulle se dem vid Mena House, inföll Agnes, som försökte dölja en gäspning.

— Dem vet hon ingenting om.

Medan Stina var upptagen af Yussuf, kände hon hur Sultana, som satt näst intill henne, med lätt hand strök öfver hennes klädning. Hon smålog åt henne, men då Sultana märkte, att hon var upptäckt, drog hon handen hastigt tillbaka och såg förskrämd ut.

Stina vände sig åter till Saïd.

— Säg er kusin, att det inte är någon fin klädning jag har på, och att det är er skull, därför att ni inte gaf oss tid att göra stor toalett till den egyptiska middagen.

Han öfversatte. Sultana såg mycket nedslagen ut och nickade bekräftande.

— Nu gå vi, Stina, jag har fått nog af egyptiskt sällskapslif, och jag dör af törst, hviskade Agnes hastigt på svenska.

Stina reste sig upp, satte ner Yussuf, som höll henne fast i kjolen, hvarpå hon och Agnes bjödo de tre äldre farväl, pantomimiskt, men hjärtligt genom att klappa dem på axeln och nicka till dem, medan de bådo Saïd framföra allt det de borde säga på arabiska. Så kommo barnen, det ena efter det andra, och räckte dem handen till afsked, hvar efter de alla på en vink af Saïd ben Ali begåfvo sig bort, som de kommit.

Alla utom Yussuf, som åter gripit fast i Stinas hand, den han ej ville släppa, oaktadt alla Saïd ben Alis tillsägelser, som förmildrades af Stinas bön: — Låt honom vara, han besvärar mig inte, jag är glad att han tycker om mig.

Utanför på gatan stod Mohammed och väntade för att säga farväl åt damerna. Han bugade sig högtidligt på österländskt vis, och Stina tyckte, att han såg länge och ogillande på henne.

— Han blir svårast att böja och vinna, tänkte hon småleende, men det skall nog gå, i fall det måste gå.

Då Saïd sakta löste Yussufs lilla hand från dess tag om Stinas kjol, satte gossen knogarna i ögonen och började gråta.

— Han säger, att den kristna damen får inte gå, att den kristna damen skall komma igen, sade Saïd ben Ali.

Stina smålog. — Säg honom, att det nog kan hända, att hon kommer igen.

Saïd ben Ali gick vid Stinas sida, och härule tyckte hon ej längre, att det hon tänkte på var så omöjligt, som hon tyckt därinne. Hon märkte till sin förvåning, att hon var mindre ur stämning denna afton än hon varit det efter föreställningen på teatern. Detta var ej värre än hon väntat — visserligen ej bättre, men ej värre. Och åter började detta ansträngande bemödande, som hon haft alltsedan återkomsten från Nilen,

detta att söka föreställa sig, att hon, Stina Brenner, skulle lefva och vistas i denna omgifning. Hon stred emot tanken, att det var något inom henne, som måste krympas, förändras, böjas, innan hon kunde besluta sig för detta lif, och hon undrade hvilket som skulle visa sig vara starkast inom henne, kärleken till Saïd eller kärleken till den egna starka personligheten. Hon undrade häröfver, som om det gällt någon annan, ej henne själf.

Det var den härligaste afton med den klart blänkande nymånen och starkt tindrande dallrande stjärnor öfver hela firmamentet. Luften var ljum som midt på dagen. De krokiga, smala gatorna och de villsamma gränderna voro ej upplysta af lyktor, endast vid ingången till parfymförsäljarnas basar lyste en beckfackla, men nymånens och stjärnornas sken var tillräckligt att visa vägen och hjälpa dem att taga sig i akt för de försåtliga groparna på gatorna för de orörliga trashankar, som lågo och sofvo raklånga utsträckta eller sutto hophukade vid gathörnen och för de utsvultna gatu- hundarna.

Saïd ben Ali talade om Nääs och bad Stina hälsa alla hans kära vänner där. Först och främst den älskade direktören.

— Jag skall göra det, mr ben Ali, svarade hon. Så ledde hon samtalen på Saïd ben Alis familj. Hon talade om Mohammed och sade det, som hon alltid kände sig tvungen att säga om honom. — Han ser stark och energisk ut, ni får stor glädje och stor hjälp af honom, mr ben Ali.

Saïd ben Alis ansikte strålade såsom alltid, då hon berömde brodern.

— Och min lille Yussuf, hvad manne det skall bli af honom? sade hon.

— Han älskar er, miss Brenner, utbrast Saïd ben Ali allvarligt, som om detta varit ett tillräckligt svar.

De hade nu hunnit fram till hotellets stängda port, och Stinas hjärta krympte samman vid tanken på att detta var afskedets stund. Hon önskade, att Agnes skulle gå in, och att hon ett ögonblick skulle få vara ensam med Saïd ben Ali härute. Nu öppnade portieren porten — nu var afskedets ögonblick kommet. En obetvinglig känsla af att hon måste för-

dröja det, om blott ett par sekunder, kom Stina att säga:

— Vänta ett ögonblick, mr ben Ali, det var en sak, som jag ville fråga er om, som jag inte förstod hemma hos er. Hur kom det sig, att Yussufs äldsta syster ej tog af sig slöjan i er broder Mohammeds närvaro, utan först sedan han var borta? Men ni var ju inne, mr ben Ali?

Innan Saïd ben Ali hunnit svara, utropade Agnes:

— Nej, men Stina! Du måste väl veta att en ung mohammedanska ej visar sig obeslöjad för män.

— Ja visst. Men mr ben Ali var ju inne, fortsatte Stina envist.

— Mr ben Ali är ju hennes man, Stina! Då han var på Nääs, talade han ju om att han var förlofvad med sin kusin. Detta var den kusinen, naturligtvis. Inte sant, mr ben Ali?

— Jo, svarade Saïd ben Ali. Hon var densamma.

Det dröjde en lång stund, innan Stina sade:

— Var det er hustru, mr ben Ali?

— Ja, miss Brenner. Jag gifte mig

med henne genast vid hemkomsten, som det var bestämdt. Visste ni det icke?

Åter blef det en lång tystnad. Stina tyckte sig höra sir Josuahs ironiska utrop: »Ni får bereda er på öfverraskningar, miss Brenner.»

Var det på denna öfverraskning hon skulle ha förberedt sig? Hon kände en oerhörd förödmjukelse öfver att hon, som var så stolt öfver sin klokhet, kunnat vara så blind. Att kärleken — — —

Hon hörde Agnes säga:

— Jag går in nu, Stina. Jag är så oemotståndligt törstig. God natt, mr ben Ali, och tack för all er vänlighet mot oss. Farväl och tack!

— God natt, mrs Brenner, och farväl, Jag önskar er en god resa.

Han vände sig nu till Stina för att också bjuda henne farväl.

Stina såg sig om, Agnes hade redan försvunnit genom trädgårdsporten, och de två stodo ensamma kvar i nattens stora tystnad, bestrålade af stjärnhimlens ljus och nymånens blanka skära.

— Mr ben Ali, sade Stina med låg röst och hastigt. Säg mig blott en sak.

Gifte ni er med er kusin, därför att ni trodde, att Gud ville det?

Han svarade enkelt och allvarligt:

— Jag visste ju, att Gud ville det, då jag förstod, att Gud inte ville, att jag skulle gifta mig med er.

Hon såg på honom lika allvarligt, som han såg på henne, och hon visste, att han ingen aning hade om hvad hon tänkte eller kände. Hvad hon sade var:

— Jag önskar, Saïd ben Ali, att ni, då det gäller ert land, är lika säker på att ni vet hvad Gud vill, som ni vetat det, då det gällt ert eget öde.

Han missförstod tonen i hennes röst och tårarna i hennes ögon, ty han svarade:

— Tack, miss Brenner! Jag vet, att ni önskar lycka öfver Egypten. Jag vet, att ni älskar Egypten och varit lycklig här, liksom jag älskar ert land och varit lycklig där.

Han räckte fram handen till afsked.

— Farväl, miss Brenner, och hälsa till Näs!

Hon höll hans hand ett ögonblick i sin och såg på honom med sin djupa blick.

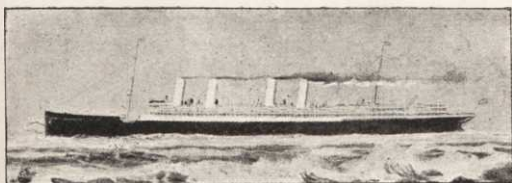
— Veta, hvad veta vi om hvarandra, tänkte hon. Har jag någonsin förstått honom, och har han någonsin förstått mig? Det bästa för oss båda är kanske, att han förstod, att Gud ville det så och ej annorlunda och handlade därefter. Det hade jag kanske inte förstått därför — därför . . .

Hon släppte sakta hans hand och lät honom gå.

Då hon åter lyfte sitt hufvud, voro hennes ögon så fulla af tårar, att hon ej längre såg den gnistrande halfmånen och de blänkande stjärnorna på Egyptens djupblå, skylösa natthimmel.

VII.

Den stora ångaren lyfte ankar i Alexandrias hamn sent påföljande eftermiddag.

Från det höga däcket sågo passagerarna de fula och smutsiga byggnaderna vid kajen, de gropiga, illa stenlagda gatorna, det larmande slödder, som var tillstädes vid den stora ångarens afresa som vid dess ankomst, de lytta och blinda och de af smuts förtärda.

Och från all denna osundhet trängde öfver på fartyget en illaluktande kvalmig luft, som var vämjelig att inandas.

Det var det Österland, som ingen bör komma allt för nära. Men nu passerade ångaren fyren och vände ut mot hafvet. Den friska luften jagade bort allt kvalm och alla vidriga dofter och lät de tysta passagerarna på däcket se den låga, fula kusten med andra ögon. De sågo bakom

den och öfver den det sköna landet med det färgrika brokiga lifvet på Cairos gator, på Nilen, öfverallt, där de vandrat och färdats! Allt det, som nyss verkat frånstötande, främmande, smutsigt och fult, sjönk ned i det djupblå hafvet, öfver hvilket den stora nymånen med sitt glänsande stjärnfölje började lysa lugnt och stilla.

Då den smala, gula landremsan, bestrålad af ett sjunkande, glödande solklot, var så fjärran ifrån dem, att den blott skymtade vid horisonten, då hade detta land åter för dem blifvit det underbara, härliga Österlandet, och när det för sista gången från det höga skeppsdäcket mer anades än skönjdes, sågo de det som ett drömland, omgjutet af gyllne strålar och rosenfärgade flammor.

En af de hemfarande, som stod skild från de öfriga på däcket, hade med högt klappande hjärta sett detta gyllne och rosenfärgade skimmer öfver den låga, gula strimman.

Då nu skimret slocknade och strimman ej mer skönjdes, gick hon dröjande bort.

Den kalla, friska, starka hafsbrisen
slog emot henne, då hon vände sig om.
De blå vågorna började få hvita skum-
kammar.

De voro ute på öppna hafvet...

6000025785

Göteborgs universitetsbibliotek

